San Lucas

Ti sliquebe

1-2 Ep ti buch'utic laj yaq'uic persa ta ts'ibael
sc'oplal ti c'usitic ic'ot ta pasel ta jtojoltique jech
chac c'u cha'al laj xchanubtasotic ti buch'utic laj
yilic ta sliquebale, ti laj scolta sbaic ta yalel ti
lequil ach' c'ope.
3-4 Ja' jech ti vu'un eque, naca sta xcholet laj
jac' lec talel scotol sc'oplal ti c'u s'elan ilic talel
ta sliquebe. Jech o xal un, Teófilo, ti lec xquil
jbatique, lec ta xca'i ti xcholet ta jts'ibabot tal ti
c'usitic laj yich' pasele, yo jech ta xana' lec ti ja'
melel ti c'u s'elan laj xa avich' chanubtasele.

Jun ángel laj yal ti ta xvoc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e

5 C'alal tiq'uil to ox ta ajvalil ti Herodes ti ta
Judea banomile, tey nacal jun pale, Zacarías ti
sbie. Ja' jmoj ta x'abtej schi'uc ti jvoc' Abías sbie.
Ti yajnile, ja' sbiinoj Elisabet. Ja' snitilulic talel ti
pale Aarone.
6 Ti schibalique lec x'ilatic yu'un ti Diose. Ja' ti
laj spasbeic smantal ti Cajvaltic Diose. Jech o xal
mu xu' ta sa'bat smulic yu'un ti yane.
7 Pero ch'abal ti yalab snich'nabique. Yu'un
mu sna' x'alaj ti Elisabete. Ja' jech xtoc me'el
molic xa.
8 Ti pale Zacaríase, oy jun c'ac'al ti ja' ic'ot
yorail ti ta xich' ta sventa ti yabtele schi'uc ti
schi'iltaque ti ta xtunic yu'un ti Diose.

9 Ti c'alal jech ta sq'uel yorailic ti paleetique,
ja' ic'ot ta stojol ti Zacaríase ti ta xchic' pom ta
templo yu'un ti Cajvaltic Diose ti ja' jech ono'ox
liquem yu'unique.
10 C'alal yacal ta xchic' ti pome, scotolic ti
cristianoetique tey ta sc'oponic Dios ta yamaq'uil
ti temploe.
11 Ja' o tey laj yil ti Zacaríase, va'al jun
yaj'ángel ti Cajvaltique tey ta xocon altar
chic'obil pom ti oy ta bats'i c'obe.
12 Ti Zacaríase c'alal laj yil ti ángele, mu stac'
a'yeluc c'usi ta spas. Yu'un toj ech'em ixi' ta
jmec.
13 Ti ángele jech laj yal:
—Zacarías, mu xaxi'. Yu'un ti Diose laj xa ya'i
ti ac'ope. Ti avajnil Elisabete xlic xchi'in yol. Ta
xavac'be sbiin Juan.
14 Toj ech'em no'ox xamuyubaj yu'un. Xpatet
avo'nton yu'un ti jech ta xvoq'ue. Ja' jech xtoc
ep ti cristianoetique xmuyubajic ec ti c'alal ta
xvoq'ue.
15 Yu'un ti anich'one ep ta xtun ta stojol ti
Diose. C'alal mu to bu ta xvoq'ue, ventainbil
ono'ox yu'un ti Ch'ul Espíritue. Mu sna' xuch'
ya'lel uva ti pajuneb xae, mi ja'uc pox.
16 Ta sventa ti stuque, ep ti j'israeletique ta
sutic talel ta stojol ti Dios yu'unique.
17 Ti Juan taje, ja' jba'yej be yu'un ti Cajval-
tique. Co'ol yo'ntonic, co'ol xu' yu'unic jech
chac c'u cha'al ti j'alc'op Elíase. Ta sco'oltasbe
yo'ntonic ti totiletique schi'uc ti snich'nabique.
Ja' jech xtoc ta xchanubtas ta spasel c'usi lec ti
buch'utic toyobbaique. Ja' jech ta stuq'uibtasbe

yo'ntonic ti cristianoetique yo' jech ta xich'ic ta muc' ti Cajvaltic ti c'alal ta xtale —xi ti ángele.

18 Ti Zacaríase jech laj sjac'be ti ángele:

—¿C'usi xcut ta jna' mi melel ti jech ta xc'ot ta jtojole? Yu'un ti vu'une toj molun xa. Ja' jech ti cajnil eque —xi.

19 Ti ángele jech laj stac':

—Vu'un Gabrielun. Yajtunelun ti Diose. Ja' laj stacun talel yo' tal calbot ava'i ti lequil a'yeje.

20 Pero ta scoj ti mu xach'un ti c'usi laj calbote, macal ta xcom ave. Mu xu' ta xac'opoj. Scotol ti va'i s'elan laj calbot li'e, ta ono'ox xc'ot ta pasel ti c'usi ora yoraile —xi.

21 Ja' jech xtoc ti cristianoetique va'ajtic ta smalaic ti c'usi ora ta xloc' talel ti Zacaríase. Ja' jech xtoc labal ta xa'iic ti jalij xa ta jmec ti mu xloc' talel ta temploe.

22 C'alal iloc' talel ti Zacaríase, mu xa xu' xc'opoj. Jech o xal ja' o laj sna'ic ti oy c'usi i'ac'bat yil yu'un Dios ti ta temploe. Yu'un ja' no'ox ta spasolan señail ta sc'ob. Yu'un uma' xa iloc' talel.

23 C'alal ech' sc'ac'alil ti c'u sjalil xtunilan ta templo ti Zacaríase, tey ibat ta sna.

24 Ts'acal to ti Elisabete lic xchi'in yol. Mu'yuc xloc' ta sna vo'ob u. Tey ta snopilan ta yo'nton:

25 “Ti jech laj spasbun ti Cajvaltic avi tana li'e, yo' jech mu xa ta xilabanat yu'un ti cristianoetique”, xi.

Jun ángel ta xal ti ta xvoc' ti Jesuse

26 C'alal ech' xa ox vaquib ue, ti Diose laj stac
batel ti ángel Gabriel ta jteclum Nazaret ti oy ta
Galilea banomile.
27 Ti ángele itacat batel ta stojol jun tojol tseb
ti ja' María sbie. Ti stuque jac'bil xa yu'un jun
vinic, José sbi, ti ja' snitilul ti ajvalil Davide.
28 Ti ángele i'och batel ti bu oye. Jech c'ot
yalbe:
—¿Mi li' oyote ti vo'ot t'ujbilot yu'un ti Diose,
ti chi'inbilot yu'un ti Cajvaltic Diose? Toj ech'em
laj xa xc'uxubinot ti Diose. Ja' mu sta ti yan
antsetique —xi.
29 C'alal jech laj yil ti ángele, ch'ayal ic'ot
yo'nton yu'un ti sc'opojele. Tey lic sjac'be c'usi
smelol ti jech i'albate.
30 Ti ángele jech itac'av:
—María, mu xaxi'. Ti vo'ote laj xa ata ti lec
xa'ilat yu'un ti Diose.
31 Ti li'e xlic achi'in avol. Ta x'ayan jun
aquerem. Ta xavac'be sbi Jesús.
32 Tsots yabtel ta xich'. Yu'un ja' Snich'on ti
cuxul Dios ta vinajele. Ti Cajvaltic Diose ta xac'be
yabtel yo' ta xcom ta Ajvalil jech chac c'u cha'al
ti amolmuc'totic David ta vo'nee.
33 Mu'yuc spajeb ti yabtel ti ta sventain ti
j'israeletique. Staoj o yav sbatel osil —xi.
34 Jech o xal ti Maríae jech lic sjac'be ti ángele:
—¿C'usi ta xcut ta xc'ot ta pasel taje ti c'alal
mu'yuc to jmalale? —xi.
35 Ti ángele jech itac'av:
—Ti Ch'ul Espíritue ta xtal ta atojol. Ti smuc'ul
stsatsal ti Dios ti oy ta vinajele, ta svoliot jech
chac c'u cha'al junuc toc. Jech o xal ti avol ti ta

xavoq'uese ch'ul olol. Bisbil ta xc'ot ta Snich'on
ti Diose.
36 Ja' jech ti avuts' avalal, Elisabete, ta svoq'ues
yol ec. Manchuc mi me'el xa, manchuc mi oy
bu i'albat sc'oplal ti mu sna' x'alaje, pero oy xa
svaquibal yual schi'uc ti yole.
37 Yu'un ti Diose, mu'yuc c'usi ti mu xu' yu'une
—xi.
38 Jech o xal ti Maríae jech itac'av:
—Jechuc. Ac'o smosovinun ti Cajvale. Ac'o
spasbun ti Diose jech chac c'u cha'al ti laj
avalbune —xi.
Ja' o tey ibat ti ángele.

Ti Maríae bat svu'lan ti Elisabete

39 Ti jech c'ac'al taje, ti Maríae ibat ta anil ta
jun jteclum ti oy ta svitsal Judea banomile.
40 Tey i'och bal ta sna ti Zacaríase. C'ot sc'opon
ti Elisabete.
41 C'alal ic'oponat ti Elisabete, tey lic bacuc ti
olol ta sch'ute. Ti stuque iventainat yu'un ti Ch'ul
Espíritue.
42 Jech o xal un, tsots jech laj yal:
—Ti Diose toj ech'em laj xc'uxubinot. Ja' mu
sta ti yan antsetique. Ti avole toj ech'em yich'oj
bendición.
43 ¿Buch'uun ti vu'une yo' jech tal svu'lanun
sme' ti Cajvale?
44 Xmuyubaj no'ox lic bacuc ti col ta jch'ut ti
c'alal vul ac'oponune.
45 Toj yan no'ox yutsil ti jech laj ach'une. Yu'un
ta ono'ox xc'ot ta pasel ti c'usi laj yalbot ti
Cajvaltic Diose —xi.

46 Jech o xal ti Maríae jech laj yal: Xmuyubaj xa
co'nton yu'un ti Cajvaltic Dios ta xca'ie.
47 Xmuyubaj no'ox co'nton ta stojol ti Diose, ti
Cajcoltavaneje.
48 Yu'un ti Diose laj yich'un ta venta ti pobre
yajmosovune.
Scotol ti cristianoetic ti c'u yepal ti ta x'ech'ic
li' ta sba banomile ta xalic ti jc'oplal ti
ximuyubaje.
49 Yu'un ti Diose, ti scotol xu' yu'une, toj ech'em
lec ti c'usitic laj spasbune.
Yu'un ja' Ch'ul Dios.
50 Staoj yav ta xc'uxubin scotol ti buch'utic ta
xi'taique.
51 Laj xa yac' ta ilel ti yabtel ti tsots xu' yu'une.
Laj xa stsal ti buch'utic toj toyobbaique.
52 Laj xa spec'tsan ti buch'utic cajal xa'i sbaique.
Yan ti buch'utic ta snijan sbaique toyesatic xa.
53 Ti buch'utic ta xvi'najique ac'batic ti c'usitic
xtun yu'unique.
Yan ti buch'utic jc'ulejetique smeyoj sc'obic
iloq'uic batel.
54 Laj scolta ti slumal Israele, ti ja' yajtunele.
Mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti jech c'ux ta xa'ie.
55 Yu'un jech ono'ox yaloj ta stojol ti jtot
jme'tique,
ta stojol ti Abrahame schi'uc ti yalab
snich'nabtaque ti c'ux ta xa'ivan sbatel
osile,
xi ti Maríae.
56 Ti Maríae nopol van oxibuc u ijoc'tsaj ta sna
ti Elisabete. Ts'acal to un, isut batel ta sna stuc.

Ivoc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e

57 Ts'acal to un, ista sc'ac'alil ti ta svoq'ues yol
ti Elisabete. I'ayan jun querem.
58 C'alal laj ya'i ti slac'nataque schi'uc ti yuts'
yalaltac ti Elisabete, bat spatbeic yo'nton. Yu'un
laj ya'iic ti ic'uxubinat yu'un ti Cajvaltic Diose.
59 C'alal yich'oj xa svaxaquibal c'ac'ale, bat
yac'beic yich' circuncisión ti olole. Ti yuts'
yalaltaque ta sc'anic ox ta xac'be sbiin Zacarías
jech chac c'u cha'al ti stote.
60 Pero ti sme'e jech laj yal:

—Mo'oj, ta sbiin Juan —xi.

61 Pero ti stuquique jech laj yalic:

—¿C'u cha'al? Yu'un mu'yuc jech abiic taje
—xiic.
62 Jech o xal ti stuquique laj spasic señail ta
stojol ti stot ti olole yo' jech ta sna'ic c'usi ta
xac'be sbiin.
63 Ti totile laj sc'an uni tenelte' ti jech laj
sts'ibae: "Juan ta sbiin", xi. Scotolic labal laj
ya'iic ti jech taje.
64 Ta jech to yepal ijam ye ti Zacaríase. Tey lic
yalbe slequilal ti Diose.
65 Ti jech taje, más to ch'ayal ic'ot yo'ntonic
scotol ti slac'nataque. Ja' jech xtoc scotol ti
jnaclejetic ti ta svitsal Judea banomile, ja' ta xalic
ti c'usi ic'ot ta pasele.
66 Scotol ti buch'utic laj ya'iique ta snopilan ta
sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:

—¿C'usi ta xlic spas ti olol taje? —xiic.

Yu'un laj ya'iic ti ta melel ac'bil bendición
yu'un ti Cajvaltic Diose.

Sq'uejimol ti Zacaríase

67 Ti stot ti nene'e, ja' ti Zacaríase, noj ta
yo'nton ti Ch'ul Espíritue. Jech lic c'opojuc ti c'u
s'elan i'ac'bat sna' yu'un ti Diose:
68 Jun yutsil ti Dios yu'un ti j'israeletique.
Yu'un tal xa ta jtojoltic ti vo'otic yalab
snich'nabotique. Laj xa scoltaotic.
69 Yu'un ti Diose laj xa yac'botic jun muc'ul
Jcoltavanej ti i'ayan tal ta jun snitilul ti ajvalil
Davide, ti ja' yajtunel to oxe.
70 Yu'un jech ono'ox yaloj ta sventa ti ch'ul
j'alc'optac ta vo'nee:
71 Ja' ta xispojotic ta yoc ta sc'ob ti cajcrontatic ti
xti'et sjolic ta jtojoltique.
72 Yaloj xtoc ti ta xc'uxubin ti jmolmuc'totique,
ti mu'yuc ta xch'ay ta yo'nton ti sch'ul trate ti laj
spase.
73 Ti jech li'e, ja' ic'ot ta pasel ti trate ti
jech ono'ox albil ti jmolmuc'totic Abraham
yu'un ti Diose, ti
74 ta ono'ox xiscoltaotic loq'uel ta sc'ob
ti cajcrontatique, yo' jech mu ta xi'eluc ta xcac'
jbatic ta tunel.
75 Yu'un lecubtasbilotic, tuq'uibtasbilotic ta stojol
ti jayib c'ac'al cuxulotique.
76 Ti vo'ote, Nich'on, yaj'alc'op ti cajal Dios ta
xabiine.
Yu'un ti vo'ote, jba'yej be ta xabat yu'un ti
Cajvaltique. Ta xameltsanbe batel beetic
yu'un.
77 Ta xavac'be sna' ti yalab snich'nabe ti ta staic
perdón yu'un ti smulique,
yo' jech ta staic ti coltaele.

78-79 Ta sventa ti oy sc'uxul yutsil yo'nton ti Dios
cu'untique,
jech o xal un, ta xac'botic talel c'alal to toyol jun
xojobal ach' c'ac'al,
yo' ta x'ac'bat saquilal osil ti buch'utic oyic ta
ic'al osile,
ti oyic ta sq'ueoval ti lajebale,
yo' ta xijyac'botic quiltic batel sbelal ti lamajem
co'ntontique,
xi ti Zecaríase.
80 Jech ti olole yantic xch'i batel. Ja' jech
xtoc yantic ta x'ac'bat yip yo'nton yu'un ti Ch'ul
Espíritue. Tey ibat nacluc ta xocol banomil.
Ts'acal to un, laj yac' sba ta ojtiquinel ta stojol
ti j'israeletique.

2

Ivoc' ti Jesuse
(Mt 1:18-25)

1 C'alal ja' o tiq'uil ta banquilal ajvalil ti
Augusto Cesare, laj yal mantal ti ac'o yich' tsacbel
sbiic ti cristianoetic ti c'u yepal oy ta sjoylej
banomile.
2 Sba to velta ti jech lic ti tsacob biile. Ja' o ic'ot
ta pasel ti c'alal tiq'uil ta gobernador ti Cirenio ti
oy ta Siriae.
3 Scotolic tsots sc'oplal chba yac' ta tsaquel
sbiic ti bu oy ti steclumalique.
4 Jech o xal ti Josee iloc' batel ti ta jteclum
Nazaret ti oy ta Galileae. Ibat ta jteclum Belén ti
bu ivoc' ti Davide ti oy ta Judeae. Yu'un ti Josee
ja' snitilul ti Davide.

5 Tey ibat ta Belén, ba yac' ta tsaquel sbiic
schi'uc ti Maríae, ja' ti chapal xa sc'oplal ti ta
xic' sbaique. Pero schi'uc xa ox ti yole.
6 Ti c'alal tey xa oyic ta jteclum Belene, ja' o
ista sc'ac'alil ti ta xvoc' yol ti Maríae.
7 Tey ivoc' ti sba yole. Laj svol ta uni poc'. Tey
ba xpuch'an ta yav sve'eb vacax. Ja' ti mu'yuc
xocol laj staic ti bu ta xch'amunic ti nae.

Ti ángeletique schi'uc ti jchabiejchijetique

8 Ti tey nopol ta Belene, oy jun chib
jq'uelchijetic ti tey ta x'ech' yu'unic ti ac'obale
yo' ta xchabi ti schijic ta osiltique.
9 Ta ora no'ox laj yilic yaj'ángel ti Cajvaltique.
Ti stuquique joyobtabilic ic'otic ta yutsilal xo-
jobal ti Cajvaltique. Ep ixi'ic.
10 Pero ti ángele jech laj yal:

—Mu xaxi'ic. Yu'un oy c'usi lec ach' tal
calboxuc ava'iic, ti ja' ta staic o smuyubajel
yo'nton scotolique.
11 Yu'un ti li'e ivoc' xa jun Jcoltavanej avu'unic
ta steclumal ti Davide, ja' ti Cajvaltic Cristoe.
12 Ti señail ti ta xataic ti nene'e, tey volbil ta
poc', puch'ul ta sve'eb vacax —xi.

13 Ta jliquel no'ox ja' o ivinaj talel ta vinajel ep
yan schi'iltac ti ángele. Ti epal ángeletique jech
ta xalbeic slequilal ti Diose:

14 —Jun yutsil ti Dios ti oy ta vinajele.

Ac'o ac'batuc jun yo'nton ti cristianoetic li' ta sba
banomil ti buch'utic xmuyubajic ta stojole
—xiic.

15 Jech o xal un, c'alal sutic muyel ta vinajel
ti ángeletique, ti jchabiejchijetique tey lic yalbe
sbaic ta jujun tal:
—Batic un cha'e, ba jq'ueltic ta Belén ti c'usi
ic'ot ta pasele, ti jech laj yalbotic ca'itic ti
Cajvaltique —xiic.
16 Tey ibatic ta anil. Tey laj staic ti Maríae, ti
Josee, ti olole puch'ul ta sve'eb vacax.
17 C'alal laj yilic ti olole, tey laj yal slo'ilic ti c'u
s'elan i'albatic yu'un ti ángele, sc'oplal ti olole.
18 Scotol ti buch'u laj ya'iic ti c'u s'elan ta xalic
ti jq'ueljchijetique, ch'ayal ic'ot yo'ntonic.
19 Pero ti Maríae mu xch'ay ta yo'nton scotol
taje. Tey ono'ox ta snopilan.
20 Ti jq'uelchijetique xmuyubajic xa ta xalbeic
slequilal Dios ti c'alal isutic batele. Yu'un scotol
ti c'usi laj ya'iique, ti c'usi laj yilique, co'ol ic'ot
ta pasel jech chac c'u cha'al i'albatique.

Ti nene' Jesuse i'ac'at ta yoc ta sc'ob Dios tey ta templo

21 C'alal yich'oj xa svaxaquibal (8) c'ac'al ti
olole, laj yac'beic yich' circuncisión. Tey laj
yac'beic sbi Jesús jech chac c'u cha'al i'albat ti
María yu'un ti ángel c'alal mu'yuc to ox xlic
xchi'ine.
22 C'alal its'aqui sc'ac'alil ti ta xchabi sba ti
Maríae jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti
Moisese, tey laj yiq'uic batel ti olol c'alal to
jteclum Jerusalén, yo' ta xba yac'beic sventain
ti Cajvaltic Diose.
23 Ja' jech laj spasic taje, yu'un jech ts'ibabil
ta sc'op ti Cajvaltic Diose: “Scotol ti ba olol ti

ja' querem xlaj voc'uque, ja' xtun cu'un”, xi ti
Cajvaltic Diose.
24 Ja' yu'un un, jech ibatic, bat yac'beic smoton
ti Diose jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta smantale:
“Ac'o yich'el batel cha'cot toltora, mi mo'oje,
cha'cot paloma”, ti xie.

25 Ti jech taje, ja' o tey nacal ta Jerusalén jun
lequil vinic ti sbiinoj Simeone, ti ja' xrioxinoj o
ti Diose, ti smalaoj scoltaelic ti j'israeletique. Ti
Ch'ul Espíritue oy ta stojol ti Simeone.
26 Ja' jech xtoc i'ac'bat sna' ti mu'yuc to ta
xcham ti mi mu ta xilbe sat ti Cristo ti ta xtacat
talel yu'un ti Cajvaltic Diose.
27 Ti Simeone i'ic'at batel ta templo yu'un ti
Ch'ul Espíritue. Ja' jech xtoc ti stot sme' ti nene'
Jesuse yic'ojic batel ta templo, yo' jech ta spasic
jech chac c'u ch'al ta xal ti mantale.
28 Jech ti Simeone tey laj spet ti olole. Jech lic
yalbe slequilal ti Diose:

29 C'ajval, xu' xa jun co'nton ta xavac' chamcun.

Yu'un ic'ot xa ta pasel avu'un ti c'usi laj avalbe
ti avajtunele.

30 Yu'un laj xa quil ta jsat ti Jcoltavaneje

31 ti laj atac talel ta stojol scotol ti cristianoetique.

32 Ja' saquilal osil yu'unic ti ma'uc j'israeletique.

Ja' jech xtoc ja' yich'el ta muc' ti j'israeletic ti ja'
anich'nabe,
xi ti Simeone.
33 Ti Josee schi'uc ti sme' ti Jesuse toj elom
no'ox laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti Simeón ta
stojol ti olole.

34 Jech o xal ti Simeone laj yac'be bendición ti
olole. Ts'acal to jech laj yalbe ti Maríae, sme' ti
Jesuse:
—Q'uel avil, ti olol li'e ja' sbainoj ti ep ta xbajic
ti j'israeletique. Mi mo'oje, ta staic coltael. Ja'
señail svinajeb xtoc ti ep ta sbajique.
35 Ja' yu'un un, ja' jech ta xvinaj ti c'u s'elan ta
snop ta yo'ntonic ta jujun tale. Pero ti jech scotol
taje, ti vo'ote, co'ol s'elan cuchilu ta xti'van yipal
ta avo'nton —xi.
36 Ja' jech xtoc tey oy jun ants, Ana sbi, ti ja' ta
xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose. Ti Anae
ja' yantsil nich'on ti Fanuele, ti ja' snitilul ti Aser
sbie. Yayil xa ti Anae. Tseb to ox ti imalije. Vucub
jabil laj yic' sbaic schi'uc ti smalale. Ts'acal to
icham ti smalale
37 Yich'oj xa chanib yo'vinic (84) jabil ti comem
ta me'onal antse. Tey ono'ox oy ti ta temploe.
Tey ta xtunilan yu'un ti Cajvaltic Dios ta c'ac'al
ac'obale. Ta scomtsan yot. Ta sta ta c'oponel ti
Diose.
38 Ja' o tey ic'ot ti Anae. Tey laj yal: “Colaval”,
xut ti Diose. Ts'acal to un, tey lic yalbe sc'oplal
ti nene' Jesús ta stojol scotol ti tey ta Jerusalene,
ja' ti buch'utic smalaojic ti ta xcolique.

Ti sutic tal ta Nazarete

39 C'alal laj spasic scotol ti c'usi ta xal smantal
ti Cajvaltic Diose, ts'acal to un, isutic batel ta
steclumalic ta Nazaret ti oy ta Galilea banomile.
40 Ti Jesuse yantic jujun c'ac'al ta xch'i. Lec
tsots, lec bij ich'i talel, ja' ti ta x'ac'bat ep
bendición yu'un ti Diose.

Ti querem Jesuse oy ta templo

41 Ti stot sme' ti Jesuse stalelic ono'ox ti ta
xbatic ta q'uin Colel jujun jabil ti tey ta Jerusa-
lene.
42 C'alal yich'oj xa lajcheb (12) jabil ti Jesuse,
jmoj ibatic ta Jerusalén schi'uc ti stot sme'e, ja' ti
jech stalelic ti ta xbatic ta q'uine.
43 C'alal laj ti q'uine, ti Josee schi'uc ti Maríae
isutic batel ta snaic. Pero mu'yuc laj sq'uelic
mi tey schi'uquic batel ti Jesuse. Tey icom ta
Jerusalén.
44 C'alal oyic ta bee, jech o xal jech laj yal ta
yo'ntonic: “Tey nan bu nabal ta xtal ta stojol yan
cristianoetic”, xiic. Jech o xal sjunul yo'ntonic
tey ixanavic jun c'ac'al. C'alal laj yilic ti ch'abale,
ja' o tey lic sjaq'uic, lic sa'ic ta stojol ti yuts'
yalaltaque schi'uc ti buch'u xojtiquinique.
45 Pero mu'yuc laj staic. Jech o xal sutic batel
ta Jerusalén. Bat sa'ic tey.

46 Ta yoxibal to c'ac'al tey laj staic ta templo.
Tey chotolic schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un
ti mantale. Tey ta xa'i ti c'usi ta xalique. Tey ta
sjac'olan xtoc ti c'usi smelole.
47 Tey scotolic ta xch'ay yo'ntonic ta ya'yiel ti
c'u s'elan ta xtac'ave schi'uc ti c'u s'elan ti sbijile.
48 C'alal laj yilic ti stot sme'e, ch'ayal ic'ot
yo'ntonic. Ti sme'e jech laj yal:

—Col, ¿c'u cha'al ti jech apasbuncutique? Ti
vu'un schi'uc ti atote ep laj cat co'ntoncutic ta
sa'elot —xi.

49 Ti Jesuse jech itac'av:

—¿C'u cha'al ta xasa'icun? ¿Mi mu xana'ic ti ja' tsots sc'oplal ta xca'i ti ta jpasbe yabtel ti Jtote? —xi.
50 Ti stot sme'e mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti jech laj yale.
51 Jech o xal jmoj isutic batel ta Nazaret. Lec laj xch'unbe smantal ti stot sme'e. Pero ti sme'e mu xch'ay ta yo'nton scotol ti c'usi i'albate.
52 C'alal ich'i xa tal ti Jesuse, oy sbijil. Lec ilbil yu'un ti Diose schi'uc scotol ti cristianoetique.

3

Ti Juan j'ac'-ich'vo'e ta xal ti lequil ach' c'op tey ta xocol banomile
(Mt 3:1-12; Mr 1:1-8; Jn 1:19-28)

1 Ti ta syo'lajunebal (15) xa ox jabil yochel ta ajvalil ti Tiberio César ti tey ta jteclum Romae, ti ta Judeae ja' o ochem ta gobernador ti Poncio Pilatoe. Ti ta Galileae ja' o ochem ta gobernador ti Herodese. Ti ta Itureae schi'uc ti Traconitee ja' o ochem ta gobernador ti Felipee, ti ja' yits'in ti Herodese. Ti ta Abiliniae ja' o ochem ta gobernador ti Lisaniase.
2 Ti ta jteclum Jerusalene ja' o ochemic ta banquilal paleetic ti Anase schi'uc ti Caifase. Ja' o yorail ti ic'oponat yu'un Dios ti Juane, ti ja' snich'on ti pale Zacaríase, ti oy ta xocol banomile.
3 Jech o xal ti Juane i'ech' ta scotol ti banomil ti nopol ta ti' ucum Jordane. Ta xalbe ya'iic ti cristianoetique ti ac'o yich'ic ti vo'e, ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique, yo' jech ta staic perdón yu'un ti smulique.

4 Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u
cha'al laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaíase:
Oy buch'u tsots ta xc'opoj ta xocol banomil ti jech
ta xale: “Jambeic tuq'uil be ti Cajvaltique.
Meltsanbeic lec sbe.
5 Scotol ti yemeltique ta xich' nojesel.
Scotol ti bu slomol spulul ti vitsetique ta xich'
pasel ta parejo.
Scotol ti beetic ti bu xotajtique ta xich'
tuq'uibtasel.
Scotol ti be ti bu lomajtique ta xich' pasel ta
parejo.
6 Scotol ti cristianoetique ta xilic ti coltael ti ta
xac' ti Diose”, xi ti buch'u ta x'avane,
xi ti sc'op Diose.

7 C'alal ta xloq'uic batel yo' ta xich'ic vo' yu'un
ti Juane, jech ta x'albatic:

—Snich'nab jti'val chon, ¿buch'u laj yalboxuc
ava'iic yo' ta xapoj abaic yu'un ti tsots castigo ti
nopol xa xtale?
8 Pasic ti c'usi leque yo' ta xvinaj ti jelbil
ti atalelique. Ma'uc no'ox ta xavalic: “Ti
vu'uncutique snitiluluncutic Abraham”, ti xachi-
ique. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, ti tonetic li'e xu'
ta xjoybij ta snitilul Abraham yu'un ti Diose.
9 Yu'un chapal xa ti eq'uele yo' ta xich' bojel ti
te'etique. Scotol ti te'etic ti bu mu lecuc ti sate,
ta xich' bojel. Ta xich' chiq'uel ta c'oc' —xi.

10 Jech o xal ti cristianoetique jech laj sjac'beic:

—¿C'usi sc'an ta jpascutic un cha'e? —xiic.

11 Ti Juane jech itac'av:

—Ti buch'u oy cha'lic ti sc'u'e, ac'o yac'be jlic ti buch'u ch'abal yu'une. Ti buch'u oy sve'ele, ac'o xch'ac yo' ta xac'be ti buch'u ch'abal yu'une —xi.

12 Ja' jech xtoc tey italic jun chib ti jc'anpatantaq'uinetique yo' ta sc'anic ich'vo'. Jech laj sjac'beic ti Juane:

—Jchanubtasvanej, ¿c'usi sc'an ta jpascutic ec? —xiic.

13 Ti Juane jech laj stac'be:

—Ja' no'ox xatsobic ti patan ti c'u yepal ta xal ti mantale —xi.

14 Ja' jech xtoc tey italic jun chib soldadoetic. Tey lic sjaq'uic:

—Ti vu'uncutique, ¿c'usi sc'an ta jpascutic? —xiic.

Ti Juane jech itac'av:

—Mu xasibtasvanic. Mu me xajutbeic smul ti mu'yuc c'usi spasojique. Mu xapojic ti c'usi oy yu'unique. Junuc avo'ntonic ti c'u yepal ta xavich'ic tojole —xi.

15 Scotol ti cristianoetique ta xlo'ilaj yo'ntonic, ta snopic: “Ti Juan le'e ja' van ti Cristoe”, xiic.

16 Pero ti Juane jech laj yalbe scotol ti cristianoetique:

—Ti vu'une, vo' no'ox ta xcac' avich'ic. Pero ti Buch'u ta to xtale, ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue ti co'ol s'elan c'oq'ue. Ti stuque ja' más tsots xu' yu'un. Ja' mu sta ti vu'une. Mi ja'uc xu' cu'un sjitunbel ti yaq'uil xonobe, ja' ti mu'yuc jlequilale.

17 Yu'un stsacoj xa ti yic'aobil strigoe. Ta st'ujbe loq'uel ti sc'a'epale yo' stuc xa ti trigo ta xcome. Ti trigo ti t'ujbil xae ta sq'uej ta yavil.

Yan ti sc'a'epale ta xchic' ta c'oc' ti bu mu xtube
—xi.
18 Ja' jech s'elan laj yal ti Juane. Pero oy to ep
yan laj sbijubtas ti cristianoetic ti c'alal ta xalbe
ti lequil ach' c'ope.
19 Ja' jech xtoc ti Juane laj sjajanta ti ajvalil
Herodese, ta scoj ti laj yic' ti Herodíase, ti ja'
yajnil ti yits'ine, ja' ti Felipee, schi'uc ti yan c'usi
chopol laj xa spase.
20 Pero ti Herodese mu'yuc laj yich' ta muc' ti
c'usi i'albate. Más to chopol lic spas. Laj stic' ta
chuquel ti Juane.

Laj yich' vo' ti Jesuse
(Mt 3:13-17; Mr 1:9-11)

21 C'alal mu to ta xc'ot ta pasel taje, c'alal ta
to xac'be yich' vo' cristianoetic ti Juane, jech ti
Jesuse bat yich' vo' ec. C'alal tey ta sta ta c'oponel
Dios ti Jesuse, ja' o ijam ti vinajele.
22 Ja' jech xtoc iyal talel ta vinajel ti Ch'ul
Espíritu ta stojol ti Jesuse jech chac c'u cha'al
junuc paloma. Ja' o oy Buch'u ivinaj sc'opojel
ta vinajel ti jech ta xale:
—Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'onote. Ximuyubaj
xa ta atojol —xi.

Ti smolmuc'totac ti Jesucristo ti laj ech'uque
(Mt 1:1-17)

23 Ti Jesuse yich'oj nan lajuneb scha'vinic (30)
jabil ti c'alal lic stsac ti yabtele. Ti stot ti Jesuse
ja' ti José ti xchunojique. Ti stot ti Josee ja' ti Elie.
24 Ti stot ti Elie ja' ti Matate. Ti stot ti Matate
ja' ti Levie. Ti stot ti Levie ja' ti Melquie. Ti stot
ti Melquie ja' ti Janae. Ti stot ti Janae ja' ti Josee.

25 Ti stot ti Josee ja' ti Matatíase. Ti stot ti
Matatíase ja' ti Amose. Ti stot ti Amose ja' ti
Nahume. Ti stot ti Nahume ja' ti Eslie. Ti stot
ti Eslie ja' ti Nagaie.
26 Ti stot ti Nagaie ja' ti Maate. Ti stot ti Maate
ja' ti Matatíase. Ti stot ti Matatíase ja' ti Semeie.
Ti stot ti Semeie ja' ti Josee. Ti stot ti Josee ja' ti
Judae.
27 Ti stot ti Judae ja' ti Joanae. Ti stot ti Joanae
ja' ti Resae. Ti stot ti Resae ja' ti Zorobabele.
Ti stot ti Zorobabele ja' ti Salatiele. Ti stot ti
Salatiele ja' ti Nerie.
28 Ti stot ti Nerie ja' ti Melquie. Ti stot ti
Melquie ja' ti Adie. Ti stot ti Adie ja' ti Cosame.
Ti stot ti Cosame ja' ti Elmodame. Ti stot ti
Elmodame ja' ti Ere.
29 Ti stot ti Ere ja' ti Josuee. Ti stot ti Josuee ja'
ti Eliezere. Ti stot ti Eliezere ja' ti Jorime. Ti stot
ti Jorime ja' ti Matate.
30 Ti stot ti Matate ja' ti Levie. Ti stot ti Levie ja'
ti Simeone. Ti stot ti Simeone ja' ti Judae. Ti stot
ti Judae ja' ti Josee. Ti stot ti Josee ja' ti Jonane.
Ti stot ti Jonane ja' ti Eliaquime.
31 Ti stot ti Eliaquime ja' ti Meleae. Ti stot ti
Meleae ja' ti Mainane. Ti stot ti Mainane ja' ti
Matatae. Ti stot ti Matatae ja' ti Natane.
32 Ti stot ti Natane ja' ti Davide. Ti stot ti Davide
ja' ti Isaie. Ti stot ti Isaie ja' ti Obede. Ti stot ti
Obede ja' ti Booze. Ti stot ti Booze ja' ti Salmone.
Ti stot ti Salmone ja' ti Naasone.
33 Ti stot ti Naasone ja' ti Aminadabe. Ti stot
ti Aminadabe ja' ti Arame. Ti stot ti Arame ja' ti

Esrome. Ti stot ti Esrome ja' ti Farese. Ti stot ti
Farese ja' ti Judae.
34 Ti stot ti Judae ja' ti Jacobe. Ti stot ti Jacobe
ja' ti Isaaque. Ti stot ti Isaaque ja' ti Abrahame.
Ti stot ti Abrahame ja' ti Taree. Ti stot ti Taree
ja' ti Nacore.
35 Ti stot ti Nacore ja' Seruge. Ti stot ti Seruge
ja' ti Ragaue. Ti stot ti Ragaue ja' ti Pelege. Ti
stot ti Pelege ja' ti Hebere. Ti stot ti Hebere ja' ti
Salae.
36 Ti stot ti Salae ja' ti Cainane. Ti stot ti
Cainane ja' ti Arfaxade. Ti stot ti Arfaxade ja'
ti Seme. Ti stot ti Seme ja' ti Noee. Ti stot ti Noee
ja' ti Lameque.
37 Ti stot ti Lameque ja' ti Matusalene. Ti stot
ti Matusalene ja' ti Enoque. Ti stot ti Enoque ja'
ti Jarede. Ti stot ti Jarede ja' ti Mahalaleele. Ti
stot ti Mahalaleele ja' ti Cainane.
38 Ti stot ti Cainane ja' ti Enose. Ti stot ti Enose
ja' ti Sete. Ti stot ti Sete ja' ti Adane. Ti stot ti
Adane ja' ti Diose.

4

Ti Jesuse ta xich' lajeltsabel yo'nton yu'un ti pucuje
(Mt 4:1-11; Mr 1:12-13)

1 Ti Jesuse noj ta yo'nton ti Ch'ul Espíritu ti
c'alal iloc' talel ta uc'um Jordane. Ic'bil ibat
yu'un ti Ch'ul Espíritu ta xocol banomile.
2 Tey ijalij cha'vinic (40) c'ac'al, mu'yuc ive'.
Ts'acal to lic ya'i vi'nal. Ja' o tey tal ti pucuje ta
slajeltsabe yo'nton ti Jesuse.

3 Jech ti pucuje jech laj yal:
—Mi ta melel Snich'onot ti Diose, albo ti ton li'e ti ac'o joybijuc ta pane —xi.
4 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose: “Ma'uc no'ox ta pan ta xcuxi ti vinique. Ja' ta xcuxi o ta jujubel ti sc'op Diose”, —xi.
5 Ts'acal to un, ti pucuje tey laj yic' batel ta jun toyol vits. Ta jliquel no'ox laj yac'be yil scotol yutsilal ti lumetic ti oy ta sjoylej banomile.
6 Ti pucuje jech laj yal:
—Ta xcac'bot sventain ti lumetic ti jun yutsiquil ta xavile. Yu'un ja' ac'bilun ta coc ta jc'ob scotol. Xu' ta xcac'be ti buch'u ta jc'an ta xcac'bee.
7 Ti mi ta xaquejan aba ta yich'elun ta muq'ue, ja' avu'un scotol —xi.
8 Pero ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ch'aco aba ta jtojol, Pucuj. Yu'un ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose: “Ja' no'ox ich'o ta muc' ti Dios avu'une. Ja' no'ox ac'o aba ta tunel yu'un”, —xi.
9 Yan to velta ti pucuje tey laj yic' muyel ta jol templo tey ta Jerusalene. Jech laj yal:
—Mi ta melel Snich'onot ti Diose, jipo aba yalel li'e.
10 Yu'un ti sc'op Dios ti ts'ibabile jech ta xal:
Ti Diose ta xalbe mantal ti yaj'ángeltaque yo' jech ta xchabiot.
11 Ta snitot yalel ta sc'obic yo' mu xyayij avoc ta ton,
—xi.
12 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Jech ta xal xtoc ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
“Mu xalajeltsabe yo'nton ti Dios avu'une”, —xi.
13 C'alal laj yil ti pucuj ti mu'yuc xa c'usi
jtosucal ti xu' ta slajeltsabe yo'nton ti Jesuse, tey
laj sq'uej sba batel c'uc sjalil.

Ti Jesuse laj sliques yabtel ta Galilea banomil (Mt 4:12-17; Mr 1:14-15)

14 Ti Jesuse isut batel ta Galilea. Noj ta yo'nton
smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue. Bu'yuc no'ox
ta x'albat sc'oplal ti Jesús ta sjoylejal ti lum teye.
15 Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta jujun ch'ul na.
Scotolic xmuyubajic no'ox yu'un.

Ti Jesuse oy ta Nazaret (Mt 13:53-58; Mr 6:1-6)

16 Jech o xal ti Jesuse ibat ta Nazaret jteclum ti
bu ich'ie. I'och batel ta ch'ul na ti c'alal sc'ac'alil
ti cuxob o'ntonale jech chac c'u cha'al ta spas
ono'oxe. Tey iva'i ta yavtael ti sc'op Diose.
17 Ja' i'ac'bat sq'uel ti vun ti laj sts'iba comel ti
j'alc'op Isaíase. C'alal laj sjame, ja' laj sta ti jech
ts'ibabile:
18 Ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Cajvaltique li' oy ta
jtojole.
Ja' ti laj xa st'ujun ti Diose yo' ta xcalbe ti lequil
ach' c'op ti buch'utic abol sbaique.
Laj stacun talel yo' jech ta jpoxtabe yo'ntonic ti
buch'utic oyic ta vul o'ntone.
Tal calbe ya'iic scolelic ti buch'utic chucajtique.
Ja' jech xtoc tal jambe sat ti ma'satetique.
Tal cac'be scoltaelic ti buch'utic ilbajinbilique.
19 Yu'un tal calbe ya'iic ti ja' yorail ti ta staic ti
c'uxubinel yu'un ti Cajvaltic Diose,

xi ta xal ti sc'op Dios ti bu laj yavta ti Jesuse.

20 Jech o xal ti Jesuse laj sbal ti vune. Laj yac'be sutel ti buch'u ta x'abtej ta ch'ul nae. Tey lic chotluc. Scotol ti oyic ta ch'ul nae ta sq'uelolanic ta jmec ti Jesuse.

21 Ti stuque jech lic yal:

—Ta ora li'e c'ot xa ta pasel ta atojolic ti c'usi ts'ibabil ta sc'op Dios ti laj cavtaboxuque —xi.

22 Scotolic lec ta xalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ja' jech xtoc elom laj ya'iic ti c'u s'elan ti sc'ope. Pero jech ta sjac'be sbaic xtoc:

—¿Mi mu ja'uc snich'on ti José le'e? —xiic.

23 Ti Jesuse jech laj yal:

—Oy nan ta avo'ntonic ta xavalbeicun jech chac c'u cha'al x'ale ti c'ope: “Jpoxtavanej, poxtao aba tuc”, ti xie. Mi mo'oje, jech ta xaval: “Ti c'usi laj ca'icutic ti laj apas ta jteclum Capernaume, ja' no'ox jech paso li' ta ateclumal atuque”, xachiic —xi.

24 Ti Jesuse jech to laj yal batel:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc junucal j'alc'op ti ich'bil ta muc' yu'un ti schi'iltac ti ta slumal stuque.

25 Jamal ta xcalboxuc ava'iic, li' ta jlumaltic vo'otic j'israelotique oy ep me'onal antsetic ti c'alal cuxul to ox ti j'alc'op Elíase, ti c'alal mu'yuc bu yac' vo' o'lol schanibal jabile, ti mu no'ox albajuc ti vi'nal ta sjoylejal ti banomile.

26 Pero ti Elíase mu'yuc bu itacat batel ta stojol mi ja'uc junuc ti me'onal antsetic ti li' nacajtic ta Israele. Yu'un ja' no'ox itacat batel ti Elíase ta stojol jun jyanlum me'onal ants ti nacal ta

jteclum Sareptae ti nopol ta xil sbaic schi'uc ti
jteclum Sidone.
27 Ja' jech xtoc ep ti jc'a'emalchameletic li' ta
slumal Israel ti c'alal ja' o ochem to ox ta j'alc'op
ti Eliseoe. Pero mu'yuc bu ay scolta junuc ti
jchameletique. Ja' no'ox laj scolta ti jun jyanlum
vinic Naamán ti nacal ta Siria banomile —xi.
28 C'alal jech laj ya'iic taje, scotolic ti tey ta ch'ul
nae icap sjolic ta jmec.
29 Jech o xal iva'i scotolic. Laj sloq'uesic batel ta
sti' jteclum ti Jesuse. Laj yiq'uic batel xtoc c'alal
to sjol jun vits yo' jech ta sjipic yalel ti bu liclique
ti by oy ti jteclume.
30 Pero ti Jesuse tey i'ech' batel ta o'lol. Tey
ibat.

Jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje (Mr 1:21-28)

31 Jech o xal ti Jesuse tey ibat ta jteclum
Capernaum ti oy ta Galilea banomile. Tey lic
chanubtasvanuc ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob
o'ntonale.
32 Scotolic elom ta xa'iic ti c'u s'elan ta
xchanubtasvane. Ja' ti laj yac' iluc ti tsots yich'oj
ti yabtele.
33 Ti tey ta ch'ul nae oy jun vinic ti uninbil
yu'un ti pucuje. Jech tsots i'avan:
34 —Ch'an utuncutic. ¿C'u cha'al ti jech xtal
atic' aba ta jtojolcutic, Jesús ti liquemot talel ta
Nazarete? ¿Mi yu'un tal avilbajinuncutic? Ti
vu'une xacojtiquinot lec. Jna'oj lec ti t'ujbilot
yu'un ti Diose —xi.
35 Ti Jesuse laj sjajanta ti pucuje. Jech laj yalbe:
—Ch'an chan. Ictao comel ti vinic li'e —xi.

Jech ti pucuje laj sjip ta lum ti vinique tey ta stojol ti cristianoetique. Tey iloc' batel ta stojol ti vinique. Mu'yuc xa c'usi chopol ipasbat.
36 Scotolic ixi'ic. Jech ta xalolanbe sbaic:
—¿C'usi xut ti vinic le'e ti ta stsatsal no'ox sc'op ta stac loq'uel ti pucuje, ti ta xch'unbat ti sc'ope? —xiic.
37 Bu'yuc no'ox ta jujot ipucbat batel sc'oplal ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scoltabe sme'ni' ti Simón Pedroe (Mt 8:14-15; Mr 1:29-31)

38 Jech ti Jesuse iloc' batel tey ta ch'ul na. Tey i'och batel ta sna ti Simone. Sme'ni' ti Simone tsots ip ta xa'i c'oc'. Tey laj sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o scolta ti jchamele.
39 Ti Jesuse tey icuji batel ti bu puch'ul ti jchamele. Laj spas loq'uel ta mantal ti c'oq'ue. Ta ora no'ox paj ti sc'ac'ale. Tey lic malq'uinvanuc.

Ti Jesuse laj scolta ep jchameletic (Mt 8:16-17; Mr 1:32-34)

40 C'alal mal xa ti c'ac'ale, scotolic yic'ojanic talel ta stojol Jesús ti yajchamelique ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique. Jech ti stuque laj scajan sc'ob ta jujun tal. Ja' jech colem icom scotolic.
41 Ja' jech xtoc oy ep ti jchameletique ti uninbil yu'un ti pucuje. Jech ta x'avanic ti c'alal ta xloq'uic xa batele:
—Vo'ot Snich'onot ti Diose —xiic.
Pero ti Jesuse laj sjajanta ti pucujetique. Mu'yuc bu laj yac' c'opojuc. Yu'un ti pucujetique sna'ojic ono'ox ti ja' ti Cristoe.

Ti Jesuse ta xal ti lequil ach' c'op ta Galileae
(Mr 1:35-39)

42 C'alal sacub xa ti osile, ti Jesuse iloc' batel.
Tey ibat ti bu sts'ijlane. Pero ti cristianoetique
tey lic sa'ic. Ic'otic ti bu oye. Ta sc'an ta spajes
ya'iic yo' jech mu xloc' batel.
43 Pero ti Jesuse jech laj yal:

—Yu'un tsots sc'oplal ta xibat ta yan parte ta
yalel ti ventainel yu'un ti Diose. Yu'un ja' cabtel
ti jech tacbilun talele —xi.

44 Ja' jech ta xchanubtasvan ech'el ta jujun
ch'ul na ti tey ta Galileae.

5

Toj labal sba ti choy ti laj yich' tsaquele
(Mt 4:18-22; Mr 1:16-20)

1 Oy jun velta ti Jesuse tey oy ta ti' nab
Genesaret. Ep ta jmec ti cristianoetic ti tey ic'ot
ta stojole. Snet'net' xa sbaic batel yo' ta xa'iic ti
lequil ach' c'op yu'un ti Diose.
2 Ti Jesuse laj yil ti oy chib barco xocajtic tey
ta sti'il nabe. Ja' ti loq'uemic batel ta barco ti
jtsac-choyetique. Yu'un ta xchuq'uic ti stsacobil
schoyique.
3 Ti Jesuse tey i'och batel ta jun barco ti ja'
yu'un ti Simone. Tey laj yalbe ya'i ti ac'o och
ochuc batel jutuc más ta yut nabe. Ti Jesuse
tey lic chotluc ta barco. Tey lic xchanubtas ti
cristianoetic ti tey oyic ta ti' nabe.
4 C'alal laj c'opojuque, jech laj yalbe ya'i ti
Simone:

—Xujic batel ti barco ti bu snatil ti nabe. Tey jipic yalel ti stsacobil achoyique yo' jech ta xatsaquic ti choye —xi.

5 Ti Simone jech itac'av:

—Jchanubtasvanej, sjunul ac'obal li'abtejcutic. Mi jcotuc laj jtsaccutic ti choye. Pero ti jech ta xaval mantale, ta jch'un ti c'usi ta xavale —xi.

6 C'alal jech laj spasique, tey noj talel ta choy ti stsacobil schoyique. Sc'an xa ta xjat ya'i.

7 Jech o xal laj svelc'obtaic ti schi'iltac ti oyic ta yan barcoe yo' xtal coltavanicuc. Tey laj snojesic ta choy ti cha'cot barcoe. Sc'an xa ti ta xmut'ij ya'i ti sbarcoique.

8 C'alal jech laj yil ti Simón Pedroe, tey laj squejan sba ta stojol ti Jesuse. Jech laj yal:

—Cajval, ch'aco aba ta jtojol. Yu'un ti vu'une jsa'mulilun —xi.

9 Yu'un ti Simone ta xi'. Ja' jech ta xi'ic ti schi'iltac eque. Ja' ti laj yilic ti toj ep laj stsaquic ti choye.

10 Ja' jech xtoc ixi'ic ti Jacobe, ti Juane, ti ja' snich'nab ti Zebedeoe, ti ja' schi'il sbaic ta abtel schi'uc ti Simone. Pero ti Jesuse jech laj yalbe ti Simone:

—Mu xaxi', Simón. Avi tana li'e, ta xcac' yan avabtel ta yiq'uel talel cristianoetic —xi.

11 C'alal laj sloq'uesic batel ta ti' nab ti sbarcoique, tey laj yictaic comel scotol. Bat xchi'inic ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scolta jun jc'a'emalchamel (Mt 8:1-4; Mr 1:40-45)

12 C'alal tey oy ta jun jteclum ti Jesuse, ja' o
tey ic'ot jun vinic ti tsacbil ta c'a'emal chamele.
C'alal laj yil ti Jesuse, tey lic spatan sba ta lumtic.
Tey laj sc'anbe vocol ti jech laj yale:
—Cajval, mi ta xac'ane, xu' ta xcol avu'un ti
jchamele —xi.
13 Jech ti Jesuse tey laj scajan sc'ob ta sba. Jech
lic yalbe:
—Ta jc'an. Colem ta xacom —xi.
C'alal jech laj yale, ta ora no'ox sac ch'ay
schamel ti vinique.
14 Ti Jesuse laj yalbe ya'i ti vinique ti mu me
buch'u xalbe ya'ie. Jech laj yal:
—Ja' no'ox batan, ba ac'o aba ta ilel ta stojol ti
palee. Ich'o batel ti matanal yu'un ti alecubtasele
jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti Moisese,
yo' jech ta sna'ic scotolic ti colemot xa yu'un ti
achamele —xi.
15 Sc'oplal ti Jesuse, yantic xpuc batel más.
Jech o xal ep ti cristianoetique ta stsob sbaic ta
stojol yo' ta xa'ibeic ti sc'ope, yo' ta xcoltaatic
yu'un ti schamelique.
16 Ti Jesuse tey ibat ti bu mu'yuc ti cristianoe-
tique yo' ta sta ta c'oponel ti Diose.

Ti Jesuse laj scolta jun moch'
(Mt 9:1-8; Mr 2:1-12)

17 Oy jun c'ac'al ti ta xchanubtasvan ti Jesuse.
Tey oy chotajtic jun chib jfariseoetic schi'uc
jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti
liquemic tal ta jujun jteclum ti tey ta Galileae,
ti ta Judeae, schi'uc ti ta Jerusalene. Ti smuc'ul

stsatsal ti Diose laj yac' ta ilel ta stojol ti Jesuse
yo' ta scoles ti jchameletique.
18 Ja' o talic viniquetic ti tey spoyojic talel ta
stem jun vinic ti pasem ta moch'e. Ta sc'an ta
x'ochic ya'iic batel yo' ta xaq'uic ta sts'el ti Jesuse.
19 Pero mu'yuc bu laj staic ti bu xu' ta x'ochic
batele, ja' ti noj ta cristianoetique. Jech o xal tey
imuyic batel ta jol na. Laj sloq'uesic ti texae.
Tey laj xchechic yalel ta ch'ojon schi'uc stem ti
jchamele. Tey ic'ot ta o'lol ti cristianoetic yo' bu
oy ti Jesuse.
20 Ti Jesuse c'alal laj yil ti xch'unojic ti xu' ta
xcol ti jchamele, jech laj yalbe ti jchamele:
—Ti vo'ote, ch'aybil xa ti amule —xi.
21 Jech ti jfariseoetique, ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale tey lic snopic: “¿Buch'u ti vinic
li'e ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti Diose? Mu'yuc
buch'u xu' ta xch'ay jmultic, ja' no'ox stuc ti
Diose”, xiic.
22 Pero ti Jesuse yiloj ti jech ta snopique. Jech
o xal jech lic yal:
—¿C'u cha'al jech ta xanopic ti vo'oxuque?
23 ¿C'usi ti más lec ta alele? ¿Mi ja' ti ac'bilot
xa perdón ti xie? ¿Mi ja' ti lican, va'lan batel ti
xie?
24 Lec cha'e, ti vu'un ti co'ol j'elantique ta
xcac'boxuc avilic ti quich'oj cabtel li' ta sba
banomile yo' ta xcac'be perdón yu'un smulic ti
cristianoetique —xi.
Jech o xal ti Jesuse jech lic yalbe ti vinic ti
pasem ta moch'e:
—Ta xcalbot ava'i, lican. Tsaco batel ti ateme.
Batan ta ana —xi.

25 Ta ora no'ox ilic ti moch' ta sba ta sat
scotolique. Tey laj yich' batel ti steme. Xmuyubaj
xa ta stojol ti Dios c'alal ibat ta snae.
26 Scotolic toj ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Ta xalbeic
slequilal ti Diose. Ja' jech xtoc ta xi'el jech laj
yalic:

—Ja' to laj quiltic o ti toj yan yutsil ic'ot ta
pasele —xiic.

Ti Jesuse: "Tsacliun batel", xut ti Levie (Mt 9:9-13; Mr 2:13-17)

27 Ts'acal to ti Jesuse iloc' batel. Ja' o tey laj yil
jun jc'anpatantaq'uin ti Leví sbie. Tey chotol ti
bu ta stojic ono'ox ti patane. Jech laj yalbe:

—Tsacliun batel —xut.

28 Jech ti Levie tey ilic batel. Laj yicta comel
scotol. Tey bat schi'uc ti Jesuse.

29 Ts'acal to ti Levie tey laj spas jun muc'ul
q'uin ta sna sventa ti Jesuse. Ja' jech xtoc tey
oy ep yan jc'anpatantaq'uinetic schi'uc yantic ti
jmoj chotolic ta mexa schi'uque.
30 Pero ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtas-
vanejetic yu'un ti mantale lic stsaquic ta c'op ti
yajchanc'optac ti Jesuse. Jech laj yalic:

—¿C'u cha'al ti jmoj ta xave'ic ta xavuch'ic
vo' schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique, schi'uc ti
jsa'muliletique? —xiic.

31 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Mu sc'anic jpoxtavanej ti buch'u lequique,
ti mu'yuc schamelique, ja' no'ox ti buch'u oy
schamelique.

32 Ti vu'une ma'uc tal quic' ti buch'u lequique.
Ja' no'ox tal quic' ti jsa'muliletique yo' jech ta
xicta ti schopolalique —xi.

Ti Jesuse ta xjac'bat sventa ti comtsanej vaje
(Mt 9:14-17; Mr 2:18-22)

33 Jech o xal un, ti stuquique jech laj sjac'beic
ti Jesuse:
—Ti yajchanc'optac ti Juane schi'uc ti ya-
jchanc'optac ti jfariseoetique mu no'ox albajuc
ta scomtsan ti yotique yo' ta sc'oponic ti Diose.
Pero ti avajchanc'optaque, ¿c'u cha'al ti ja' no'ox
ve'el uch'om ta spasique? —xiic.
34 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—¿Mi yu'un xu' ta xavac'be yicta yotic ti
buch'utic ic'bilic ta q'uel nupunel ti c'alal tey to
xchi'inojic ti jnupunele?
35 Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta x'ic'at batel
ti jnupunel vinique. Ja' to xlic yicta yotic umbi
—xi.
36 Ja' jech xtoc lic yalbe ya'i jun babac'op ti jech
ta xale:
—Mu'yuc buch'u ta setic loq'uel jutebuc ach'
c'u'il ti ta spaq'uic ta poco' c'u'ile. Yan ti mi jech
ta spase, ta xch'ay ti ach' c'u'ile. Ja' jech xtoc ti
juteb ach' c'u'ile mu snupin o ti poco' c'u'ile.
37 Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ti ta stic' ochel
ta spoco'-avil ti ach' ya'lel uvae. Yan ti mi jech ta
spase, c'alal ta xpajub ti ya'lel uvae, ta xt'om ti
spoco'-avile. Ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay
ti yavil xtoque.
38 Jech o xal un, ta sc'an ach' ti yavile, ach' ti
ya'lel uvae, yo' lec ta xcom schibal.

39 Ti buch'u yuch'oj xa ti pasem ya'lel uvae, ja'
mu xa sc'an xuch' ti ach' ya'lel uvae. Yu'un jech
ta xal: “Ja' toj lec ti pasem xae”, xi ti vinique —xi
ti Jesuse.

6

Ti yajchanc'optac ti Jesuse ta sbulic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal
(Mt 12:1-8; Mr 2:23-28)

1 Oy jun c'ac'al ti ja' sc'ac'alil cuxob o'ntonale,
ja' o ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque tey
ixanavic batel ti bu ts'unbil ti trigoe. Tey laj
sbulic batel yo' ta sju' xc'uxic ti sate.
2 Oy jun chib jfariseoetic jech lic sjaq'uic:
—¿C'u yu'un jech ta xa'abtejic ti c'alal mu stac'
c'usi ta jpastic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale?
—xiic.
3 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti vo'oxuque, ¿mi mu avilojic ti sc'op Dios
ti oy c'usi laj spas ti Davide ti c'alal ta xvi'najic
schi'uc ti schi'iltaque?
4 I'och batel ta templo yu'un ti Diose. Laj
stam ti ch'ul pane. Tey laj slajesic schi'uc ti
schi'iltaque. Pero ti ch'ul pan taje, ja' no'ox xu'
ta sve'ic ti paleetique —xi.
5 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Ja' jech ti vu'un co'ol j'elantique, vu'un
jventainoj ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale —xi.

Ti vinic ti pasem ta moch' ti sc'obe
(Mt 12:9-14; Mr 3:1-6)

6 Ta yan xa c'ac'al, ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob
o'ntonale, ti Jesuse i'och batel ta ch'ul na. Tey

lic chanubtasvanuc. Tey oy jun vinic ti pasem ta
moch' ti sbats'i c'obe.
7 Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
schi'uc ti jfariseoetique ta spa'iic ti Jesuse. Ta
sq'uel yilic mi ta scolta jchameletic ti ta sc'ac'alil
ti cuxob o'ntonale yo' jech xu' ta sa'beic smul.
8 Pero ti Jesuse sna'oj xa ti jech ta snopique.
Jech o xal jech lic yalbe ti vinic ti pasem ta moch'
ti sc'obe:
—Lican. La' va'lan li' ta o'lole —xut.
Ti vinique tey tal va'luc ta o'lol.
9 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti yane:
—Ta jac' jbeluc ac'opic. ¿C'usi sc'an pasel ti ta
sc'ac'alil cuxob o'ntonale? ¿Mi ja' ti c'usi leque?
¿Mi ja' ti chopole? ¿Mi ja' lec ti ta xijcoltavane?
¿Mi ja' lec ti ta xijmilvane? —xi.
10 Jech ti Jesuse xjoyet sjol lic sq'uel ti c'u yepal
tey tsobolique. Jech laj yalbe ti vinique:
—Xach'o talel ti ac'obe —xut.
Jech ti vinique laj xach' ti sc'obe. Lec xa icom.
11 Pero ti yantique toj ech'em no'ox isoc ti
sjolique. Tey laj sjac'be sbaic c'usi xu' ta spasbeic
ti Jesuse.

Ti Jesuse laj st'uj ti lajcheb yajchanc'optaque (Mt 10:1-4; Mr 3:13-19)

12 Ts'acal to un, oy bu jun c'ac'al ibat ta jun
vits ti Jesuse. Ba sta ta c'oponel ti Diose. Sjunul
ac'obal tey laj sta ta c'oponel ti Diose.
13 C'alal sacub xae, laj yic' talel ti ya-
jchanc'optaque. Tey laj st'uj loq'uel lajcha'vo' ti
laj yac'be yabtelic yo' jech i'ochic ta jcholc'opetic.
14 Ti sbitac ti lajcha'vo'ique ja'ic li'e:
Ti Simone, ti ja' Pedro i'ac'bat sbie.

Ti Andrese, ti ja' schi'il ta voq'uel ti Simone.
Ti Jacoboe
Ti Juane
Ti Felipee
Ti Bartolomee
15 Ti Mateoe
Ti Tomase
Ti Jacoboe, ti ja' snich'on ti Alfeoe.
Ti Simone, ti ja' tiq'uil to ox ta partido cananistae.
16 Ti Judase, ti ja' schi'il ta voq'uel ti Jacoboe.
Ti Judas Iscariotee, ti buch'u laj yac' ta c'abal ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xchanubtas epal cristianoetic (Mt 4:23-25)

17 Ti Jesuse tey iyalic talel ta vits schi'uc ti yajchanc'optaque. Tey ic'otic ta jun stenlej. Tey tsobol laj staic ep cristianoetic ti liquemic tal ta Jerusalene, ti liquemic tal ta yan jteclumetic ti oyic ta Judea banomile, ti liquemic tal ta ti' nab ti nopol ta chib jteclum ti Tiro schi'uc ti Sidone. Yu'un tal ya'ibeic sc'op ti Jesuse. Ja' jech xtoc ta sc'anic ti ac'o coluc ti schamelique.
18 Ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje icoltaatic ec.
19 Scotol ti cristianoetique ta sc'an ta sta ya'iic ta piquel ti Jesuse. Ja' ti ta xcol scotolic ta sventa ti smuc'ul stsatsale.

Ti buch'u xmuyubaje, ti buch'u ta xat yo'ntone (Mt 5:1-12)

20 Jech ti Jesuse lic sq'uelbe sat ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc me'onoxuque. Yu'un ja' avu'unic ti ventainel yu'un ti Diose.

21 ’Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti ta xava'iic
vi'nale. Yu'un ta xataic ti jun avo'ntonique.

’Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti ta
xa'oq'uique. Yu'un ts'acal to xlic muyubajanic.

22 ’Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti c'alal
crontainbiloxuque, ti c'alal tacbiloxuc loq'uele, ti
c'alal ilbajinbiloxuque, ti c'alal bajbil abiic co'ol
s'elan chopoloxuc ta xa'ilatic ta jventa ti co'ol
j'elantique.

23 Muyubajanic no'ox. Patetuc no'ox
avo'ntonic ti jech c'ac'al taje. Yu'un ta xavich'ic
ti muc' ta matanal ti oy ta vinajele. Yu'un jech
ono'ox laj spasic ti smolmuc'totic ti cristianoetic
li'e, ti laj yilbajinic ono'ox ti j'alc'opetique.

24 ’Pero toj abol abaic ti vo'oxuc ti
jc'ulejoxuque. Yu'un laj xa ataic ti
xamuyubajique.

25 ’Toj abol abaic ti vo'oxuc ti mu'yuc vi'nal ta
xava'iic avi c'ac'ale. Yu'un xlic ava'iic vi'nal. Toj
abol abaic ti vo'oxuc xatse'inic no'ox avi c'ac'ale.
Yu'un ta xlic oc'anic ta at o'nton.

26 ’Toj abol abaic ti vo'oxuc ti lec albil ac'oplalic
avi li'e. Yu'un jech ono'ox laj spasic ti smol-
muc'totic ti cristianoetic li'e, ti lec ic'opojic ta
stojol ti chopol j'alc'opetique —xi ti Jesuse.

Ti jcrontainvaneje sc'an c'uxubinel
(Mt 5:38-48; 7:12)

27 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Ti vo'oxuc ti ta xava'iic ti c'usi ta xcale, jech
ta xcalboxuc ava'iic, c'uxubino avajcronta. Lec
xapasic ta stojol ti buch'u xti'et sjole.

28 C'anbeic slequil Dios ti buch'utic chopol
ta xc'opojic ta atojolique. C'oponbeic Dios ta
stojolic ti buch'utic ta xayilbajinoxuque.
29 Mi oy buch'u ta smajbot ti jot xocon asate,
ac'bo smaj ti jot xtoque. Mi oy buch'u ta spojbot
batel ti ac'u'e, ac'o yich' batel ti acoton xtoque.
30 Mi oy c'usi ta sc'anboxuque, ac'beic batel.
Mi oy buch'u ta spojbot ti c'usi oy avu'une, mu
me xasa' c'op.
31 Ti mi ta xac'an ti lec ti c'usi ta spasboxuc ti
yane, lecuc me ti c'usi ta xapasic eque.
32 'Ti mi ja' no'ox ta xac'uxubinic ti buch'utic
ta xc'uxubinoxuque, ¿c'usi ti lec ti ta xapasique?
Yu'un ti buch'utic toj chopolique c'ux ta xa'i
sbaic ec.
33 Ti mi ja' no'ox lec ta xapasic ta stojol ti
buch'utic lec ta spasic ta atojolique, ¿c'usi ti lec
ta xapasic taje? Yu'un ti buch'utic toj chopolique
jech ta spasic ec.
34 Ti mi ja' no'ox ta xavac'beic xch'amun ti
buch'utic ta xava'iic ti ta sutesbote, ¿c'usi lec ta
xapasic? Yu'un ti buch'utic toj chopolique ja'
jech ta xac'be sbaic ta ch'om, yu'un ta xa'i ti ta
sutesbe sbaique.
35 Pero ti vo'oxuque ja' ta sc'an ti ta
xac'uxubinic ti avajcrontaique. Lec xapasic ta
stojol. Ac'beic xch'amun ti c'usi xtun yu'unique,
manchuc mi mu ta sutesbot. Ti mi jech ta xa-
pasique, jech smuc'ul ti amotonic ta xavich'ique.
Ja' jech xtoc yalab snich'naboxuc ti Dios ti oy
ta vinajele. Yu'un ti Diose toj yan no'ox yutsil
yo'nton ta stojol ti buch'utic toj chopolique, ti mu
sna' xal colaval ti xiique.

36 Jechuc me sc'uxul avo'ntonic jech chac c'u
cha'al ti Jtotic Dios ti oy sc'uxul yo'ntone.

Mu xasa'be smul ti yane
(Mt 7:1-5)

37 ’Mu xasa'beic smul ti yane, yo' jech mu
xataic chapanel yu'un ti Diose. Mu xavac'beic
stoj smul ti yane. Jech ti Diose mu xac' atoj
amulic ec. Aq'uic perdón. Jech ti Diose ta
xac'boxuc perdón ec.
38 Ac'beic me ti c'usitic xtun yu'un ti yane.
Jech ti Diose ta xac'boxuc ec. Ti c'usitic ta
xac'boxuque, jun yutsil, tsinbil lec, lec nojem ti
sbisole. Ti c'u s'elan ta xapasic ta stojol ti yane,
ja' jech ta spas ti Dios ta atojolique —xi ti Jesuse.
39 Ti Jesuse jech lic yal yan babac'op:
—¿Mi xu' ta xtun jun ma'sat ta yiq'uel batel ti
yan ma'sate? Ti mi jeche, ¿mi mu van jmojuc ta
xbajic yalel ta lom ch'en?
40 Ti buch'u ta xich' chanubtasele, mu xco'olaj
schi'uc ti jchanubtasvanej yu'une. Ja' to ti mi
tsuts yu'un xchanele, ja' to co'ol ta xc'ot jech chac
c'u cha'al ti jchanubtasvanej yu'une.
41 ¿C'usi xavut ti ta xavil ti uni juteb c'a'ep ti
oy ta sat ti avermanoe c'alal mu xavil ti tey oy ti
schumanil c'a'ep ta asate?
42 Ti mi mu xava'i ti tey oy schumanil c'a'ep ta
asate, ¿c'usi xu' ti ta xavalbe ti avermanoe: “Ta
jloq'uesbot ti juteb c'a'ep ti oy ta asate”, ti xachie?
Jeche' ta xapac'ta aba. Ja' lec, loq'ueso ba'yel ti
schumanil c'a'ep ta asate. Ja' yu'un umbi, ja' to
xu' ta xavil lec yo' jech ta xaloq'uesbe ti uni juteb
c'a'ep ti oy ta sat ti avermanoe.

Ta sat no'ox ta ojtiquenel ti te'e
(Mt 7:17-20; 12:34-35)

43 ’Scotol ti lequil te'etique mu xu' ta xac'
chopol ti sate. Ja' jech xtoc ti chopol te'etique
mu xu' ta xac' lec ti sate.
44 Stac' ojtiquinel ti jujutos te'e ti c'u s'elan ta
xac' ti sate. Mu xu' ta xac' icux ti ch'ix te'e. Ja'
jech xtoc mu xu' ta xac' uva ti ste'el macome.
45 Ti lequil vinique, lec ti c'usi ta xale. Ja' ti oy
ta yo'nton ti leque. Ti chopol vinique, chopol ti
c'usitic ta xalolane. Ja' ti oy ta yo'nton ti chopole.
Ti c'usitic ta xloq'uilan ta yeique, yu'un ja' ono'ox
jech ta snop ti yo'ntonique.

Sc'oplal ti sliqueb chib nae
(Mt 7:24-27)

46 ’¿C'u yu'un ta xavalbeicun: “Cajval, Cajval”,
xachiic ti c'alal mu'yuc ta xapasic ti c'usi ta
xcale?
47 Ti buch'u ta xiya'ibe ti c'usi ta xcalbee, ti ta
spasbun ti c'usi ta xcalbee, ta xcalboxuc ava'iic
ti c'u s'elan ti vinic taje.
48 Ti vinic taje co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
jun vinic ti ta smeltsan ti snae. Pero ba'yel laj
sjombe lec nat ti yave. Tey lic stsacan lec ta ba
ton ti yoc snae. C'alal inoj talel ti uc'ume, tey
tsots ch-ech' spul ti nae. Pero mu'yuc ibutq'uij
yu'un. Ja' ti lec tsacal ta ton ti sliquebe.
49 Pero ti buch'u ta xiya'ibe ti c'usi ta xcalbee,
pero mi mu'yuc ta spasbun ti c'usi ta xcalbee,
co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun vinic ti laj
smeltsan ti sna ti ta ba lum no'oxe. Mu'yuc laj
yac'be lec sliqueb. C'alal inoj talel ti uc'ume, tey

tsots ech' spul ti nae. Ijin batel. Lilijem icom ta j'ech'el —xi ti Jesuse.

7

Ti Jesuse laj scoltabe ti yaj'abtel ti banquilal soldado romanoe
(Mt 8:5-13)

1 C'alal laj yo'nton ti Jesus ta sc'oponel ti cristianoetique, tey ibat ta jteclum Capernaum.
2 Tey oy jun banquilal soldado romano ti oy jun yaj'abtel ti toj lec sc'anoje. Ti yaj'abtele ip ta xa'i. Jutuc xa mu ta xcham.
3 Ti banquilal soldadoe, c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse, laj stac batel jun chib moletic yu'un ti j'israeletique, yo' jech ta sc'anbeic vocol ti Jesuse, ti ac'o taluc scoltabe ti yaj'abtele.
4 Ti stuquique nopajic batel ta stojol ti Jesuse. Tey lic sc'anbeic ep vocol ti jech laj yalbeique:

—Ti banquilal soldadoe ta sc'an ti ta xacoltae.
5 Yu'un ti stuque toj lec ta xisc'uxubinotic ti vo'otic j'israelotique. Jech o xal laj yal mantal ti laj yac' ta meltsanel ti jch'ul nacutique —xiic.
6 Jech ti Jesuse tey bat schi'uc ti j'ic'vanejetique. Pero c'alal nopol xa sc'an ta xc'otic ta nae, ti banquilal soldadoe laj stac talel jun chib schi'iltac ti jech tal yalbeic ti Jesuse:

—Cajval, mu xa xalubtsan aba. Yu'un jech laj yalbuncutic tal ti banquilal soldadoe: “Mu'yuc jlequilal yo' ta xa'och ta jna.
7 Jech o xal mu'yuc ay quic'ot talel jtuc. Ja' no'ox alo mantal. Jech ti caj'abtele ta xcol.

8 Pasbilun ta mantal yu'un yan banquilal. Ti
vu'un eque ta jpas ta mantal ti cajsoldadotaque.
Mi ta xcalbe batan le'e, mi xcute, ta xbat. La' li'e,
mi xcute, ta xtal. Ti c'usi ta xcalbe ti caj'abtele,
ta spas”, xayut —xiic.
9 C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, toj elom laj ya'i ti
jech yo'nton ti vinique. Jech o xal lic sq'uel batel
ti cristianoetic ti buch'utic schi'uc batele. Jech laj
yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc buch'u
junuc jech jtaoj ti vo'oxuc j'israelal cristianoox-
uque ti jech toj ep xch'unojicun jech chac c'u
cha'al ti vinic taje —xi.
10 C'alal isutic batel ta na ti jun chib jtaquele,
colem xa c'ot staic ti jchamele.

Ti Jesuse laj xcha'cuxesbe yol jun me'unal ants

11 Ts'acal to ti Jesuse schi'uc ti
yajchanc'optaque, schi'uc ti yan epal
cristianoetique ibatic ta jun jteclum ti ja' Naín
sbie.
12 C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta jteclume, laj
yil ti poybil talel jun anima ti ta xba yich'
muquele, ti c'ajomal jun yol ti me'unal antse. Tey
xchi'inojic talel ep cristianoetic ti liquemic talel
ta jteclume.
13 C'alal laj yil ti Cajvaltique, tey ic'uxubaj
yo'nton yu'un ti me'unal antse. Jech laj yalbe:
—Mu xa'oc' —xut.
14 Jech ti Jesuse inopaj batel. Tey lic scajan
sc'ob ta sba ti scajonale. Ti jpoyivanejetique tey
iva'iic. Ti Jesuse jech laj yalbe ti animae:
—Querem, ta xcalbot ava'i, lican talel —xut.

15 Jech ti buch'u chamem xa oxe lic chotluc, lic
c'opojuc. Jech ti Jesuse laj yac'be batel ti sme'e.
16 C'alal jech laj yilique, scotolic tey lic xi'icuc.
Ja' jech xtoc tey lic yalbeic slequilal ti Dios ti jech
laj yalique:
—Jun muc' ta j'alc'op ivul ta jtojolcutic —xiic.
Ja' jech ta xalic xtoc:
—Ti Diose tal xa scoltaotic ti yalab
snich'nabotique —xiic.
17 Sjoylej Judea ivinaj ti jech laj spas ti Jesuse.

Ti yajtacbolaltac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e (Mt 11:2-19)

18 Ti Juane laj ya'i ti jech taje. Yu'un i'albat
yu'un ti yajchanc'optaque. Jech o xal laj yic' talel
cha'vo' yajchanc'op.
19 Laj stac batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sjac'beic
mi ja' ta melel ti Cristo ti ta ono'ox xtale, o mi ta
to smalaic yan.
20 Jech ti yajtacbolaltac ti Juane tey inopajic
batel ta stojol ti Jesuse. Jech c'ot yalbeic:
—Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e laj stacuncutic talel yo'
ta jac'botcutic, ¿mi vo'ot ti Cristoot ti albil ono'ox
sc'oplal ti ta xatale, o mi ta to jmalacutic yan?
—xiic.
21 C'alal jech tey oyique, ti Jesuse ja' o ya-
cal ta scolta epal cristianoetic ti ep ta tos ti
schamelique, ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti
pucuje, schi'uc ti ta xjam satic ti ma'satetique.
22 Jech o xal ti Jesuse jech laj stac'be:
—Batanic, ba albeic ya'i ti Juane ti c'usi laj
ava'iique, ti c'usi laj avilique: “Ti ma'satetique
xilic xa. Ti coxovetique ta xanavic xa.

Ti jc'a'emal-chameletique colic xa yu'un ti schamelique. Ti jmacal-chiquinetique jam xa schiquinic. Ti animaetique icha'cuxesatic xa. Ti buch'utic abol sbaique ta xich'ic albel sc'oplal ti lequil coltaele.

23 Toj jun yutsil ti buch'u mu xchibaj yo'nton ta jtojole", xavutic ti Juane —xi.

24 C'alal iloq'uic batel ti yajtacbolaltac ti Juane, jech ti Jesuse laj yalbe ya'i ti epal cristianoetic sc'oplal ti Juane. Jech lic yal:

—¿C'usi ay aq'uelic ti ta xocol banomile? ¿Mi ja' jun aj ti xla'et ta iq'ue?

25 Ti mi ma'uc une, ¿c'usi ay aq'uelic un cha'e? ¿Mi ay aq'uelic jun vinic ti jun yutsil ti sc'u'e? Pero xana'ic lec ti vo'oxuque, ti vinic ti buch'u jun yutsil ti sc'u'e, ja'ic no'ox ti buch'utic xmuyubajic tey ta sna ti ajvaliletique.

26 Ja' yu'un un, ¿c'usi ay aq'uelic ta melel? ¿Mi ja' jun j'alc'op? Jech melel, ja' ay aq'uelic jun j'alc'op ti más to jelavem yu'unic ti yan j'alc'opetique.

27 Ti Juane, ja' ti jun ti ta x'albat sc'oplal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:

Ta jtacbot jelavel caj'abtel ta atojol yo' jech ta smeltsan abe,
ti xi sc'oplale.

28 Ta xcalboxuc ava'iic, ti ta scotol ti cristianoetique, ja' no'ox stuc ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ti más cajale. Manchuc mi jech sc'oplal ti Juane, pero ti buch'u ta xac' sba ta ventainel yu'un ti Diose, ac'o mi peq'uel, ja' más cajal ta xc'ot. Ja' mu sta ti Juane —xi ti Jesuse.

29 C'alal jech laj ya'iique, scotol ti cristia-
noetique schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique ti
i'ac'batic yich'ic vo' yu'un ti Juane, ja' o ivul
ta yo'ntonic ti yan yutsil yo'nton ti Dios ta
stojolique.
30 Pero ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtas-
vanejetic yu'un ti mantale, ti mu'yuc x'ac'bat
yich'ic vo' yu'un ti Juane, laj sbajic ti c'usi ta sc'an
ta ox spas ti Dios ta stojolique.
31 Ti Cajvaltique jech laj yal:

—¿C'u s'elan ta jco'oltasbe stalel ti cristia-
noetic avi tana li'e? ¿C'usi xco'olajic o?
32 Co'ol s'elan stalelic jech chac c'u cha'al
ololetic ti ta xtajinic ta ch'ivit ti ta xavta ti jchop
schi'ilique: "Laj coq'uisancutic ti amae, pero ti
vo'oxuque mu'yuc bu xa'ac'otajic. Xme'inaj xa
liq'uejincutic, pero mu'yuc bu xa'oq'uic", xut
sbaic.
33 C'alal tal ti Juane, mu jmojuc stsobetic
ta ve'el ta uch' vo' schi'uc ti yantique. Pero
ti vo'oxuque: "Ventainbil yu'un pucuj le'e",
xachiic.
34 Ts'acal to un, lital ti vu'un co'ol j'elantique.
Laj avilic ti oy buch'utic laj jchi'in ta ve'el ta
uch' vo'e. Pero ti vo'oxuque jech laj avalic ta
jtojol: "Q'uel avil, toj ech'em jve'el uch' vo'.
Lec xil sbaic schi'uc ti jsa'muliletique schi'uc ti
jc'anpatantaq'uinetique", xachiic.
35 Yan ti sbijil Diose tey ta xvinaj ta stojol ti
buch'utic oy sbijilique —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse oy ta sna ti Simone ti ja' jfariseoe

36 Oy jun ta scotol ti jfariseoetique laj yic' ta
ve'el ti Jesuse. Tey ibat ti Jesuse. Tey c'ot chotluc
ta mexa.
37 Ti ta jteclum taje, tey nacal jun chopol ants.
C'alal laj ya'i ti ta xbat ve'uc ti Jesús ta sna ti
jfariseoe, tey yich'oj c'otel jun jarru ti meltsanbil
ta alabastro ton ti noj ta perfumee.
38 X'oc'olet xa laj squejan sba ta yoc ti Jesuse.
Ta ya'lel sat lic spocbe yacan. Ts'acal to ta stsatsal
sjol laj staquijesbe. Tey lic sbuts'. Tey lic smalbe
ti perfume ta yacan ti Jesuse.
39 C'alal jech laj yil ti jfariseo ti yic'oj batel ti
Jesuse, jech lic snop: “Ti ja'uc jun yaj'alc'op Dios
ti vinic li'e, ta melel ta xa'i ti ta xpocbat yoc yu'un
jun jmulivajel ants ti jechuque”, xi.
40 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti jfariseoe:
—Simón, oy c'usi ta xcalbot ava'i —xi.
Ti jfariseoe jech itac'av:
—Jchanubtasvanej, albun ca'i —xi.
41 Ti Jesuse jech lic yal:
—Oy cha'vo' vinic ti oy yilic ta stojol jun vinic ti
ta xac' ta ch'om ti staq'uine. Ti jun vinique oy yil
vo'ob ciento (500) denario taq'uin. Ti jun vinic
xtoque ja' no'ox lajuneb yoxvinic (50) denario
taq'uin ti yile.
42 Ti cha'vo' viniquetique mu xa xtoj yu'unic ti
yilique. Jech o xal ti buch'u ta xac' ta ch'om ti
staq'uine laj xch'aybe ti yil scha'vo'alique. Jech
o xal albun ca'i, ¿buch'u junucal más sc'anoj ti
yajval taq'uine? —xi.
43 Ti Simone jech laj stac':
—Ti ta xca'ie, ja' más ta xc'anvan ti buch'u
ich'aybat ep yile —xi.

Ti Jesuse jech lic yal:
—Oy arazon jech aval ava'uc —xi.
44 Jech ti Jesuse laj sq'uel batel ti antse. Jech lic
yalbe ti Simone:
—¿Mi mu xavil ti ants li'e? C'alal li'och talel
ta anae, mu'yuc bu laj avac'bun vo' yo' ta jpoc ti
coque. Pero ti ants li'e, ta ya'lel sat laj spocbun ti
coque. Ja' jech xtoc laj staquijes ta stsatsal sjol.
45 Ti vo'ote mu'yuc bu xabuts'un ti c'alal li'och
talel li' ta anae. Pero ti ants li'e, ti c'alal li'och
talele, mu xlaj yo'nton ta sbuts'el ti cacane.
46 Ti vo'ote mu'yuc bu laj avac'bun jutebuc
aceite ta jol. Pero ti stuque laj smalbun ti
perfume ta coque.
47 Ja' yu'un un, ta xcalbot ava'i, ti jech toj ep
c'uxun ta yo'nton ti ants li'e, ja' svinajeb ti ta
xa'i ti ac'bil xa perdón yu'un ti ep smule. Pero ti
buch'u jutuc no'ox ch'aybil ti smule, jutuc no'ox
ta svinajes sc'uxul ti yo'ntone —xi.
48 Ti Jesuse jech lic yalbe ti antse:
—Scotol ti amule ch'aybil xa —xut.
49 Ti buch'utic ic'bilique, ti jmoj chotajtic
schi'uc ti Jesuse, jech lic yalbe sbaic:
—¿Buch'u van ti vinic li'e ti xu' ta xac' perdón
yu'un ti mulile? —xiic.
50 Pero ti Jesuse jech laj yalbe ya'i ti antse:
—Lacol xa, ja' ti laj ach'unune. Batan. Junuc
avo'nton —xut.

8

Ti antsetic ti laj scoltaic ti Jesuse

1 Ts'acal to ti Jesuse ixanav batel ta epal
jteclumetic schi'uc ta bic'tal jteclumetic. Tey ta

xalolan batel ti ventainel yu'un ti Diose. Tey
xchi'inoj batel ti lajcha'vo' yajtacbolaltaque.
2 Ja' jech xtoc schi'uc batel jayibuc antsetic,
ja'ic ti buch'utic icoltaatic yu'un ti schamelique,
schi'uc xtoc ti uninbilic to ox yu'un ti pucuje. Ta
scotol ti antsetique, tey oy ti María Magdalenae,
ja' ti buch'u iloq'uesbat ti vucub pucuje.
3 Ja' jech xtoc tey oy ti Juanae, yajnil ti Chuzae,
ti ja' jun vinic ti yich'oj ta sventa ti c'usi x'ayan
yu'un ti ajvalil Herodese. Ja' jech xtoc tey oy ti
Susanae schi'uc yan antsetic ti comon ta stsobic ti
c'usitic oy yu'unique yo' jech ta scoltaic ti Jesuse.

Sc'oplal ti jts'unobajele
(Mt 13:1-9; Mr 4:1-9)

4 Ep iloq'uic talel ti cristianoetic ti oyic ta jujun
jteclume yo' ta xba sq'uelic ti Jesuse. C'alal ep
xa stsoboj sbaique, tey lic chanubtasvanuc ta
babac'op ti jech laj yal ti Jesuse:

5 —Oy jun vinic bat svij ti sts'unobale. C'alal
yacal ta svij batele, oy jlom ic'ot ta be. Laj yich'
pech'el ta teq'uel. Jech xtoc tal ti mutetique. Laj
stam slajesic.
6 Oy jlom ic'ot ta ba tontic. C'alal ivoc' talel ti
ts'unobale, tey laj taquijuc. Ja' ti mu'yuc yox ti
slumale.
7 Oy jlom ti ts'unobale ic'ot ta ch'ixtic. C'alal
ich'i talel ti ch'ixetique, laj snet' comel.
8 Pero jlom ti ts'unobale ic'ot ta lequil banomil.
Lec ich'i talel. Lec laj yac' sat. Oy jlom
laj yac' vo'vinic (100) ta bej sat jujupets ti
ts'unobaletique —xi.

C'alal jech laj yal ti Jesús taje, tey tsots lic c'opojuc ti jech laj yal xtoque:
—Ti mi oy achiquinique, a'yic —xi.

Ti c'u cha'al ti jech ti babac'ope
(Mt 13:10-17; Mr 4:10-12)

9 Jech ti yajchanc'optaque lic sjac'beic ti c'usi smelol ti babac'op taje.
10 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti vo'oxuque, Dios ta xac'boxuc ana'ic ti ventainel ti mucul to oxe. Pero ti yane, ta babac'op no'ox ta xcalbe ya'iic yo' jech mu xilic ti c'usi ta xilique, yo' jech mu xa'iic ti c'usi ta xa'iique.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajele
(Mt 13:18-23; Mr 4:13-20)

11 ’Ja' jech smelol ti babac'ope. Ti ts'unobale, ja' smelol ti sc'op Diose.
12 Ti ts'unobal ti ic'ot ta bee, ja' smelol ti oy jlom cristianoetic ti ta xa'iic ti sc'op Diose. Pero ital ti pucuj ta stojolique. Tal pojbaticuc loq'uel ta yo'ntonic yo' jech mu xch'unic, yo' jech mu xcolic.
13 Ti ts'unobal ti ic'ot ta tontique, ja' smelol ti oy jlom ti xmuyubajic ta xa'iic ti sc'op Diose. Pero ta sventa ti mu'yuc ayanem lec yibel ti sc'op Dios ta yo'ntonique, jech o xal ta xch'unic c'uc sjaliluc. Pero c'alal xtal ti lajeltsaele, ta xchibajic.
14 Ti ts'unobal ti ic'ot ta ch'ixtique, ja' smelol ti oy jlom ti ta xa'iic ti sc'op Diose. Pero staoj yav ti stalelique. Ta slubtsajic ta be yu'un ti slo'il yo'ntonique, ti sc'ulejalique, ti c'usi ta sc'anique. Jech o xal ta xch'ay ta yo'ntonic ti sc'op Diose.

15 Pero ti ts'unobal ti ic'ot ta lequil banomile,
ja' smelol ti jlom ti ta sjunul yo'ntonic ta xa'iic,
ta xich'ic ta muc' ti sc'op Diose. Staoj yav jun
yo'ntonic. Jech o xal lec ta xtunic batel.

Ti lampara ti laj sbabac'opta ti Jesuse (Mr 4:21-25)

16 ’Mu'yuc buch'u junucal ti c'alal ta stsan ti
lamparae, ti ta smacbe ti xojobale. O mi mo'oje,
ta xba stic' ta yolon tem. Mo'oj, mu jechuc. Ta
scajanic lec ta toyol yo' ta xac' lec ti xojolbale, yo'
ta xilic lec ti buch'utic ta x'ochic ta yut nae.
17 Mu'yuc c'usi macal ta xcom ti mu xvinaje.
Mu'yuc c'usi ta mucul ti mu xich' na'ele. Ta
xvinaj.
18 ’Jech o xal un, a'yic lec ti sc'op Diose. Yu'un
ti buch'u ta xa'ie, ta x'ac'bat sna' más. Pero ti
buch'u mu tsotsuc sc'oplal ta xa'ie, mu'yuc c'usi
ta x'ac'bat sna'. C'ajomal ta xpojbat loq'uel ti c'u
yepal xch'unoje —xi.

Sme' ti Jesuse schi'uc ti yits'inabtaque (Mt 12:46-50; Mr 3:31-35)

19 Sme' ti Jesuse schi'uc ti yits'inabtaque tey
ic'otic ti bu oye. Pero mu xu' x'ochic batel. Yu'un
toj ep ti cristianoetique.
20 Pero oy buch'u ba yalbe ya'i ti Jesuse:
—Ti ame'e schi'uc ti avits'inabtaque tey oyic ta
pana. Ta sc'an ta sc'oponot ya'iic —xi.
21 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti buch'u ta xa'iic ti sc'op Diose, ti ta spasic
ti c'usi ta xale, ja' jme', ja' quits'inabtac —xi.

Ti Jesuse, paj yu'un ti iq'ue schi'uc ti nabe
(Mt 8:23-27; Mr 4:35-41)

22 Oy jun c'ac'al ti Jesuse i'ochic batel ta barco
schi'uc ti yajchanc'optaque. Jech laj yal:
—Batic ta jot sti'il nab —xi.
Jech ibatic.
23 C'alal tey ta xanavic batel ta barcoe, tey lic
vayuc ti Jesuse. Ta jech to yepal tey lic tsots ic'.
Sc'an xa ta xnoj ta vo' ti barcoe. Xi'bal xa sba ti
ta xmut'ij yalele.
24 Jech o xal ti yajchanc'optaque ba stijic ti
Jesuse. Jech laj yalic:
—Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej, ta xa xij-
mut'ijotic —xiic.
Ti Jesuse tey iva'i. Laj spajes ti iq'ue, ti nabe.
Paj scotol. Ts'ijil icom ta j'ech'el.
25 Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—¿Bu ibat avu'unic ti ach'unojicune? —xi.
Pero ti stuquique tey ixi'ic. Ch'ayal ic'ot
yo'ntonic. Tey lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u van ti vinic li'e ti ta xch'unbat
smantal yu'un ti iq'ue, ti nabe? —xiic.

Ti vinic ti uninbil yu'un ti pucuj ti oy ta Gadarae
(Mt 8:28-34; Mr 5:1-20)

26 Ts'acal to un, ic'otic ta jot sti'il nab yelobal
Galilea ti ja' slumal Gadarae.
27 C'alal yal ta barco ti Jesuse, ja' o inopaj
tal jun vinic ti liquem talel ta jteclume. Ti
vinique oy xa ep sc'ac'alil ti ta x'ilbajinat yu'un ti
pucujetique. Mu'yuc xa bu ta slap sc'u'. Mu'yuc
xa bu ta xnaqui ta sna. Ja' xa no'ox tey snainoj
ti ba muquinale.

28 C'alal laj yil ti Jesuse, tey laj squejan sba ta
stojol. Tey lic avanuc:
—¿C'u cha'al ta xtal atic' aba ta jtojol, Jesús,
Snich'onot ti cajal Diose? Ta jc'anbot vocol ti mu
xavilbajinune —xi.
29 Ti jech ta xal taje, yu'un ti Jesuse yacal xa
ta spas loq'uel ta mantal ti chopol pucujetique,
ti ac'o loc'uc batel ta stojol ti vinique. Ti
pucujetique ep ta velta laj yilbajin ti vinique.
Ti cristianoetique manchuc mi laj xchucbeic yoc
sc'ob ta cadena taq'uin yo' jech mu xjatav, pero
ti stuque ta xtuch' yu'un. Ti pucuje ta sjatviltas
batel ta xocol banomil ti vinique.
30 Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿C'usi abi? —xut.
Ti stuque jech laj stac':
—Legión ti jbie —xi.
Ja' jech laj yal ti vinique, ja' ti toj ep ti pucujetic
ti ochem ta yo'ntone.
31 Ti pucujetique laj sc'anbeic ti Jesuse ti mu
xtacatic batel ta xa'abe.
32 Jech xtoc ja' o tey oy ep chitometic xlamet
ta sa' sve'elic ta vits. Jech ti pucujetique laj
sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o yac' ye yo' ta stic'
sbaic ta chitometique. Ti Jesuse laj yac' ye.
33 Jech ti pucujetique iloq'uic batel ta stojol
ti vinique. I'ochic batel ta chitometic. Jech
ti chitometique scotolic ba sjipan sbaic yalel ta
barranco. Ts'ajatic ic'otic ta nab. Tey ijic'avic.
34 Ti jq'uelchitometique, c'alal laj yilic ti jech
ic'ot ta pasele, ta xi'el xa ibatic ta anil. Bat
yalic slo'ilic ti ta jteclume schi'uc sjoylej ti ste-
clumalique.

35 Jech ti cristianoetique iloq'uic batel, ba
sq'uelic ti va'i s'elan ic'ot ta pasele. C'alal ic'otic
ti bu oy ti Jesuse, tey laj staic ti vinic ti buch'u
loq'uesbat ti pucujetique. Tey xa chotol ta yoc ti
Jesuse. Slapoj xa sc'u'. Lec xa ti sjole. Tuq'uineb
xa. Pero ti cristianoetique tey to ta xi'ic yu'un.
36 Ti buch'utic laj yilique, laj yalic ti c'u s'elan
icol ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucujetique.
37 Jech o xal ti cristianoetic ti nacalic ta
Gadarae tey lic sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o
loc'uc batel teye. Yu'un ta xi'ic ta jmec. Jech o
xal ti Jesuse i'och ta barco. Ibat.
38 Jech ti vinic ti buch'u iloq'esbat ti pucuje-
tique lic sc'anbe vocol ti Jesuse ti ac'o xchi'in
batele. Pero ti Jesuse laj yal ti ac'o comuque. Jech
laj yalbe:
39 —Sutan batel ta ana. Ba alo scotol ti c'u
s'elan laj spas ti Dios ta atojole —xi.
Jech ti vinique ibat. Tey laj yal slo'il ta sjunul
jteclum ti c'u s'elan icoltaat yu'un ti Jesuse.

Yantsil nich'on ti Jairoe schi'uc ti ants ti laj spicbe sc'u ti Jesuse
(Mt 9:18-26; Mr 5:21-43)

40 C'alal isut batel ta jot sti'il nab ti Jesuse,
xmuyubajic xa ti cristianoetic c'alal jech ic'ote.
Ja' ti scotolic tey ta smalaique.
41 Ja' o tey ic'ot jun vinic ti Jairo sbie, ti ja'
jpasmantal yu'un ti ch'ul nae. Ti vinic taje laj
squejan sba ta yoc ti Jesuse. Laj sc'anbe vocol ti
ac'o batuc ta snae.
42 Yu'un c'ajomal no'ox jun oy ti stsebe, ti
ja' yich'oj xa lajcheb jabile, ti jutuc xa mu ta

xchame. C'alal ibat ti Jesuse, ep ti cristianoetic
ts'acajtic batel ti snet'net' xa sbaique.
43 Ti ta scotol ti cristianoetique, oy tey jun ants
ti oy xa slajchebal jabil ti ta xich' svocol ti mu
xmac ti ya'lele. Laj xa slajes scotol ti staq'uin
yu'un ti jpoxtavanejetique. Pero mi junuc buch'u
ipoxtaj yu'unic ti chamele.
44 Ti antse inopaj batel ta spat ti Jesuse. Ba
spicbe ti sti'il sc'u'e. C'alal jech laj spase, ta ora
no'ox paj ti ya'lele.
45 Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿Buch'u laj spicun? —xi.
Scotol laj yalic ti mu'yuque. Ti Pedroe schi'uc
ti schi'iltaque jech lic yal:
—Jchanubtasvanej, ja' ti cristianoetic ti ta
snet'ote, ti ta stacoltaot ta jujote. Jech o xal, ¿c'u
cha'al ta xajac': "Buch'u laj spicun", ti xachie?
—xiic.
46 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Oy buch'u laj spicun. Yu'un laj ca'i ti oy
buch'u laj jcolta yu'un ti jmuc'ul jtsatsale —xi.
47 C'alal jech ivinaj ti antse, xnicnun xa ta xi'el
tal squejan sba ta yoc ti Jesuse. Jamal laj yal ta
sba ta sat scotol ti cristianoetique ti c'u cha'al laj
spicbe sc'u' ti Jesuse, jech xtoc ti colem icom ta
ora no'ox yu'un ti schamele.
48 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Tseb, lacol xa yu'un laj ach'unun. Junuc
avo'nton, batan —xut.
49 Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o ivul
jun vinic ti ilic tal ta sna ti Jairoe, ja' ti jpasmantal
yu'un ti ch'ul nae. Jech laj yalbe ti Jairoe:

—Ti avantsil nich'one cham xa. Ch'an xa uto ti Jchanubtasvaneje —xi.

50 C'alal laj ya'i ti Jesuse, jech laj yal:

—Mu xaxi'. Ch'unun no'ox. Jech ti atsebe ta xcol —xi.

51 C'alal ic'otic ta nae, ti Jesuse mi ja'uc junuc oy buch'u laj yac' ochuc batel ti bu oy ti tsebe. Ja' no'ox ochic batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, schi'uc ti stot sme' ti tsebe.

52 Scotol ti cristianoetique tey x'avlajetic xa ta yoq'uitael ti tsebe. Pero ti Jesuse jech laj yal:

—Mu xa'oq'uic. Ti tsebe mu'yuc chamem. Ja' no'ox ta xvay —xi.

53 Pero tse'ej no'ox laj ya'iic. Yu'un sna'ojic lec ti chamem xae.

54 Jech ti Jesuse tey laj snitbe sc'ob. Tsots lic yalbe:

—Tseb, lican talel —xut.

55 Ti tsebe lic cuxiuc. Ta ora no'ox lic va'iuc. Ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o yaq'uic ve'uque.

56 Ti stot sme' ti tsebe ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Pero ti Jesuse laj yal mantal ti mu me buch'u xalbe ya'iic ti jech ic'ot ta pasele.

9

Ti Jesuse laj stac batel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque

(Mt 10:5-15; Mr 6:7-13)

1 Ti Jesuse laj stsob ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. Laj yac'be yabtelic, laj yac'be stsatsalic ta sloq'uesel ti c'usiuc no'ox pucujale, ta scolesel ti chameletique.

2 Laj stac batel ta yalel ti ventainel yu'un ti
Diose, ta scolesel ti jchameletique.
3 Jech laj yal:
—Mu c'usi xavich'ic batel sventa abeic, mi
ja'uc anamte'ic, mi ja'uc amoralic, mi ja'uc
avotic, mi ja'uc ataq'uinic. Jlic no'ox ac'u'ic
xavich'ic batel, mu me cha'licuc.
4 Comanic tey ti bu'yuc no'ox na ta xac'otique
ja' to mi ta xaloq'uic batel teye.
5 Ti bu mu xa'ich'atic ta muq'ue, loc'anic batel
ti ta jteclum teye. Lilinic comel ti spucuquil
avoquique. Ja' señail ti iltabilic ta xc'ot yu'un
ti Diose —x'utatic.
6 Jech o xal ti yajchanc'optaque iloq'uic batel.
Ibatic ta bic'tal jteclumetic ta yalel ti lequil ach'
c'op ti ja' colebale. Ja' jech xtoc ta scolesanic
batel ti jchameletique.

Icham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mt 14:1-12; Mr 6:14-29)

7 Scotol ti c'usi ta spas ti Jesuse laj ya'i ti ajvalil
Herodese. Mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi ta snop.
Yu'un oy jlom ta xalic ti ja' icha'cuxi ti Juan ti
ichame.
8 Ti yan xtoque ta xalic ti ja' ti j'alc'op Elías ti
ivul ta loq'uele. Ti yan xtoque ta xalic ti ja' nan
jun vo'neal j'alc'op ti icha'cuxie.
9 Jech o xal ti Herodese jech laj yal:
—Ti Juane, vu'un laj cal mantal ti laj yich'
c'ocbel sjole. ¿Buch'u van taje ti ep ta xca'ibe
ti sc'oplale? —xi.
Jech o xal ti ajvalil Herodese ta sc'an ta sq'uel
ya'i.

Ti Jesuse laj smalq'uin vo'mil viniquetic
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Jn 6:1-14)

10 C'alal isutic talel ti jcholc'opetique, lic yal-
beic ti Jesuse ti c'usi laj spasique. Jech ti Jesuse
laj yic' batel ti bu sts'ijlane, ti nopol ta jteclum
Betsaidae.
11 Pero c'alal laj ya'iic ti cristianoetique, bat
staic. Jech ti Jesuse mu'yuc laj sbaj. Laj yalbe
ya'iic ti ventainel yu'un ti Diose. Laj scolta ti
jchameletique.
12 C'alal ta xa xmal ti c'ac'ale, ti lajcha'vo'
jcholc'opetique inopajic batel ta stojol ti Jesuse.
Jech c'ot yalbeic:
—Taco xa batel scotol ti cristianoetique yo' ta
xba sa' bu ta xcux yo'ntonic, yo' xu' ta xba sa'
sve'elic ta jujun bic'tal lum ti bu nopol no'oxe.
Yu'un ti li' bu oyotique, mu'yuc c'usi x'ayan
—xiic.
13 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ac'beic sve'el ti vo'oxuque —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutcutic ti c'ajomal xa no'ox vo'bej
pan schi'uc cha'cot choye? Ja' no'ox mi ta xba
jmanbecutic tal sve'el ti cristianoetique —xiic.
14 Yu'un nopol vo'miluc viniquetic ti tey
tsobolique. Ti Jesuse jech laj yalbe ti ya-
jchanc'optaque:
—Albeic ya'i ti ac'o chotlicuc lajuneb yoxvinic
(50) ta jujuvoq'ue —xi.
15 Jech laj spasic jech chac c'u cha'al i'albatic.
Tey ichotiic scotolic.
16 Jech ti Jesuse laj stsac ti vo'bej pane schi'uc
ti cha'cot choye. Laj stoy muyel sat ta vinajel.

Tey laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to lic xet' ti choye, ti pane. Tey laj yac'be batel ti yajchanc'optaque yo' jech ta spucbeic batel ta scotol ti cristianoetique.
17 Scotolic inojic lec. Ts'acal to lic stsobic lajcheb moch ti scomelale.

Ti Pedroe ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse (Mt 16:13-19; Mr 8:27-29)

18 Oy jun c'ac'al ti Jesuse laj sq'uej sba batel ta sc'oponel ti Diose. Jech laj sjac'be ti yajchanc'optac ti tey schi'uque:
—¿Buch'uun ta xalic ti cristianoetic xana'e? —xut.
19 Jech itac'avic ti stuquique:
—Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Ti jlom xtoque ta xalic ti vo'ot la ti Elíasote. Pero oy to jlom xtoc ta xalic ti vo'ot la jun vo'neal j'alc'op ti icha'cuxie —xiic.
20 Ti Jesuse jech laj sjac':
—Ti vo'oxuque, ¿buch'uun ti ta xanopique? —xut.
Ti Pedroe jech laj yal:
—Ti vo'ote ja' ti Cristo ti talemot ta stojol ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xal ti ta xchame (Mt 16:20-28; Mr 8:30-9:1)

21 Pero ti Jesuse tsots laj sc'ubanbe ti mu me buch'u junucal xalbe ya'i ti ja' Cristo ti stuque.
22 Ti stuque jech laj yal:
—Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' ep vocol. Ta xisbajicun ti moletique, ti banquilal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ta

xiyaq'uicun ta milel. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
23 Ts'acal to jech laj yalbe scotol ti cristianoetique:
—Ti mi oy buch'u ta sc'an ta xists'acli batele, ac'o me xtuch' ta yo'nton ti scuxlejal stuque manchuc mi ta xich' svocol.
24 Yu'un ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti scuxlejale, ja' ta xch'ay. Pero ti buch'u mu tsotsuc ta xa'i ti scuxlejal ta jventae, ja' ta sta.
25 ¿C'usi bal o ti vinique ti mi ja' no'ox ta xyu'unin scotol ti sba banomile ti mi ch'ayel ta xbat ti stuque?
26 Ti mi oy buch'u ta xq'uexav ta jtojol schi'uc xtoc ta xq'uexav yu'un ti lequil ach' c'op cu'une, ja' no'ox jech ti vu'un eque, ti co'ol j'elantique, ta xiq'uexav ta stojol c'alal ta xital ta ajvalil, schi'uc yutsilal ti Jtote, schi'uc ti ch'ul ángeletique.
27 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jlomoxuc li'e oy to mu ta xachamic ja' to mi laj avilic ti ta xventainvan ti Diose —xi.

Ti Jesuse yanij ti c'u s'elan to oxe
(Mt 17:1-8; Mr 9:2-8)

28 Ech'em xa vaxaquib c'ac'al ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, imuy batel ta vits yo' ta sta ta c'oponel ti Diose. Tey xchi'inoj batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane.
29 C'alal yacal ta sta ta c'oponel ti Diose, ja' o lic yanijuc ti sate. Ti sc'u'e toj sac icom. Lic xojobanuc.
30 Ja' o tey ivinaj cha'vo' viniquetic ti ta xlo'ilajic schi'uc ti Jesuse. Ti cha'vo'ique ja' ti Moisese, ti Elíase.

31 Tey joyobtabilic ta xojobal ti toj yan yutsile.
Ti cha'vo' viniquetique ta xalic ti ta xich' svocol
ti ta xich' milel ti Jesús ta Jerusalene.
32 Manchuc mi xvay ya'iic ti Pedroe schi'uc ti
schi'iltaque, pero ivic' ti satique. Tey laj yilic ti
yan yutsilal ti Jesuse schi'uc ti cha'vo' viniquetic
ti tey schi'uque.
33 C'alal ta xa xch'ac sbaic batel ti cha'vo'
viniquetic ta stojol ti Jesuse, ti Pedroe jech laj yal:
—Jchanubtasvanej, toj lec ti li' oyotique. Ta
jpascutic oxib axibal na, jun avu'un, jun yu'un
ti Moisese, jun yu'un ti Elíase —xi.
Jech laj yal ti Pedroe, ja' ti mu stac' a'yeluc c'usi
ta xale.
34 C'alal jech yacal ta xc'opoje, ja' o tal voli-
aticuc ta toc. Ep ixi'ic ti jech volibilic ta toque.
35 Ti ta toque oy Buch'u ic'opoj ti jech ta xale:
—Ja' ti Jnich'on li'e ti toj c'ux ta xca'ie. A'yibeic
ti sc'opojele —xi.
36 C'alal ilaj c'opojuc ti Buch'u ta xc'opoj talele,
ja' o tey laj yilic ti stuc xa ti Jesuse. Ti stuquique
mu'yuc buch'u laj yalbeic ya'i ti c'usi laj yilique.
Ts'ijil icomic.

Ti Jesuse laj scolta jun querem ti uninbil yu'un ti pucuje

(Mt 17:14-21; Mr 9:14-29)

37 Ta yoc'lomal c'alal iyalic talel ta vitse, ep
cristianoetic ba snupic ta be ti Jesuse.
38 Oy jun vinic ta scotol ti cristianoetique ti
tsots i'avan ti jech laj yale:
—Jchanubtasvanej, yu'un jun ti jnich'one, av-
ocoluc coltabun.

39 Yu'un ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje. C'alal ta
x'ilbajinate, tsots ta x'avan ta jmec. Ta xtubbat
yic'. Xvocan xa ye ta xcom. Ta xilbajin. Mu
xcomtsanat.
40 Laj xa jc'anbe vocol ti avajchanc'optaque yo'
ta sloq'ues ti pucuje. Pero mu'yuc xu' yu'unic
—xi.
41 Ti Jesuse jech itac'av:
—Jeche'oxuc. Mu'yuc atuq'uilic. Ep xa c'ac'al
li' oyun ta atojolic ti jts'icojboxuque. Ic'bun talel
ti anich'one —xi.
42 C'alal tey inopaj talel ti quereme, ijipat ta
lum yu'un ti pucuje. Tey itubbat yic' yan velta.
Pero ti Jesuse laj sjajanta ti pucuje. Laj scolta ti
quereme. Laj yac'be batel ti stote.
43 Scotolic ch'ayal ic'ot yo'ntonic yu'un smuc'ul
stsatsal ti Diose.

Ti Jesuse ta xal yan velta ti ta xchame
(Mt 17:22-23; Mr 9:30-32)

C'alal ch'ayal yo'nton scotolic yu'un ti c'usi ta
spas ti Jesuse, jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
44 —A'yic lec li'e. Mu xach'ay ta avo'ntonic. Ti
vu'un co'ol j'elantique ta xquich' aq'uel ta c'abal
ta stojol ti cristianoetique —xi.
45 Mu'yuc xa'ibeic smelol ti yajchanc'optaque
ti jech laj yale. Yu'un mu to ta x'ac'bat sna'ic ti
smelole. Ja' jech xtoc ta xi'ic ta sjac'beic smelol
ti va'i s'elan laj yale.

Buch'u ti más banquilale
(Mt 18:1-5; Mr 9:33-37)

46 Jech ti yajchanc'optaque lic svul sbaic buch'u
ti más banquilal ta xc'ot yu'unique.

47 Pero ti Jesuse laj sna' ti jech ta snopique. Jech
o xal laj yic' talel jun ch'in querem ti laj sva'an
ta sts'ele.
48 Jech laj yal:
—Buch'uuc no'ox ti ta jventa vu'un ta xich' ta
muc' ti olol li'e, ta xiyich'icun ta muc' ec. Ja' jech
xtoc ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele.
Ti buch'u más peq'uel ta xac' sba ta atojolique,
ja' más banquilal ta xc'ot —xi.

Buch'uuc ti mu xcrontainvane ja' jchi'iltic ta abtel
(Mr 9:38-40)

49 Jech laj yal ti Juane:
—Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ti ta
sloq'ues pucuj ta sventa abie. Ti jech mu'yuc li'
jchi'uctique, jech o xal laj jpajtsancutic —xi.
50 Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xapajtsanic. Yu'un ti buch'u mu xis-
crontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel —xi.

Ti Jesuse laj sjajanta ti Juane schi'uc ti Jacoboe

51 C'alal po'ot xa sta yorail ti ta xcha'sut muyel
ta vinajel ti Jesuse, sjunul yo'nton ibat c'alal
Jerusalén.
52 Laj stac jelavel yajtuneltac ta biq'uit jteclum
ti oy ta Samaria banomile yo' ta xba xch'amunic
na.
53 Pero ti jsamariaetique laj yilic ti ta xbat
ono'ox ta Jerusalene. Jech o xal mu'yuc xac' ta
ch'om ti snaique.
54 C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optaque, ja' ti
Juane, ti Jacoboe, jech laj yalic:

—Cajval, ¿mi ta xac'an ti ac'o jc'antic yaluc talel c'oc' ta vinajele yo' jech ta xlajic scotolic jech chac c'u cha'al laj spas ti j'alc'op Elíase? —xiic.

55 Jech ti Jesuse tey lic sq'uelbe sat ti cha'vo'ique. Jech laj yalbe ti laj sjajantae:

—Ti vo'oxuque mu xava'iic buch'u sch'ulel avich'ojic.

56 Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique ma'uc tal jch'aybe scuxlejalic ti cristianoetique. Ja' tal jcolta —xi.

Jech o xal tey ibatic ta yan biq'uit jteclum.

Ti buch'utic ta sc'an ta sts'acliic batel ti Jesuse (Mt 8:19-22)

57 C'alal yacalic ta xanavic batel ta bee, ja' o ital jun vinic ti jech laj yalbe ti Jesuse:

—Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel ti bu'yuc no'ox ta xabate —xi.

58 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ti vete oy sch'enic. Ti mutetique oy stasic. Pero ti vu'un co'ol j'elantique mi ja'uc oy bu juteb ti xu' ta jcux ti co'ntone —xi.

59 Ti Jesuse jech laj yalbe ti yane:

—Batic —xut.

Pero ti stuque jech laj yal:

—Cajval, ac'bun to permiso ta jmuc ba'yel ti jtote —xi.

60 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ac'o smuc stuc yanimaic ti buch'u chamemic ono'oxe. Pero ti vo'ote, ba alo ti ventainel yu'un ti Diose —xut.

61 Jech ti jun xtoque jech laj yal:

—Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel. Pero malaun jutuc. Yu'un ta to xba cal jba comel ta jna —xi.

62 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti buch'u ta sq'uel svalopat ti yic'ojbe batel yabtejeb ti vacaxe, mu xtun ta yabtelanel ti ventainel yu'un ti Diose —xi.

10

Ti Jesuse ta stac batel ti lajuneb schanvinic ta vo' j'abteletique

1 Ts'acal to un, laj st'uj yan lajuneb schanvinic (70) ta vo' j'abteletic. Laj stacan jelavel ta cha'cha'vo' yo' ta xbatic ta jujun jteclum ti yo' bu ta x'ech' ono'ox ti stuque.

2 Jech laj yalbe:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ep ti ts'unobal ti ta sc'an tsobele. Pero mu'yuc ep ti j'abteletique. Jech o xal c'anbeic ti yajval ts'unobale ti ac'o stac talel j'abteletic ta stsobel ti ts'unobale.

3 Q'uel avilic, co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al chijetic ta jtacoxuc batel ta stojol ti jti'oval oq'uiletique.

4 Mu me xavich'ic batel anuti'ic, mi ja'uc yavil ataq'uinic. Mi ja'uc ta xavich'ic batel cha'chop axonobic. Mu me teyuc no'ox xch'ayet avo'ntonic ta lo'il ta be.

5 C'alal ta xa'ochic ta jun nae, jech ba'yel xavalic: “Ich'ic spatobil avo'ntonic ti jnaclejoxuc li'e”, xavutic.

6 Mi lec ta xa'iic ti spatobil yo'ntonique, ja' yu'un umbi, ac'beic comel. Pero mi mu lecuc

ta xa'iique, mu me xavaq'uic comel ti spatobil
yo'ntonique.
7 Comanic ta sna ti bu ta sc'anic ti spatobil
yo'ntonique. Jmoj xave'ic. Jmoj xalajesic ti c'usi
oy yu'unique. Yu'un ti j'abteletique ta xich'
stojolic. Mu me ja'uc xapasic ti xaloc' xa'ochic
batel ta jujun nae.
8 C'alal ta xac'otic ta jun jteclum ti bu
ta xa'ich'atic ta muq'ue, lajesic ti c'usi ta
xac'boxuque.
9 Colesic ti jchameletic ti tey oye. Albeic ya'i:
“Li' xa oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose”,
utic.
10 Pero mi ta xac'otic ta jun jteclum ti bu mu
xayich'ic ta muq'ue, loc'anic batel ta calletic.
Jech xavalic:
11 “Scotol ti spucuquil ti alumalic ti laj xa spac
sba ta jxonobcutique, ta jlilincutic comel. Ja'
svinajeb ti iltabiloxuc yu'un ti Diose. Pero na'ic
me lec, ti ventainel yu'un ti Diose li' xa oy ta
atojolique”, utic.
12 Ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta yorail ti
chapanele, toj tsots ta xich' castigo ti jteclume. Ja'
mu sta ta xich'ic castigo ti cristianoetic ti nacajtic
to ox ta Sodoma jteclume.

Ti jtoyobba cristianoetique
(Mt 11:20-24)

13 ’Abol aba, jteclum Corazín. Abol aba,
jteclum Betsaida. Ati lajuc yilic ti cristianoetic ti
nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta Sidón jteclume
jech chac c'u cha'al ta xavilic avi li'e, vo'ne xa laj

sjelta yo'ntonic, laj slapic c'u'il sventa at o'nton,
laj svijbe sbaic tan ti jechuque.
14 Ti c'alal ta sta yorail ti chapanele, toj ech'em
ta xavich'ic castigo. Ja' mu sta ta xich'ic castigo
ti buch'utic nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta
Sidone.
15 Ja' jech xtoc ti vo'ot eque, jteclum Caper-
naum, ta xanop ti ta xavich' toyesel muyel c'alal
to vinajel. Pero ¡bu xata ti jeche! Ja' no'ox ta
xavich' yalesel batel ta lajebal ti bu tic'ajtic ti
animaetique.
16 ’Ti buch'utic ta xayich'ic ta muq'ue, ta
xiyich'ic ta muc' ec. Ti buch'utic ta xasbajique,
ta xisbajic ec. Ti buch'utic ta xisbajique, ta sbajic
ti Buch'u laj stacun talele —xi ti Jesuse.

Sutic talel ti lajuneb schanvinic ta vo'e

17 Xmuyubajic xa isutic talel ti lajuneb schan-
vinic (70) ta vo'e. Jech laj yalic:
—Cajval, c'alal ta pucujetic laj xch'un
cu'uncutic taquel loq'uel ta aventa —xiic.
18 Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech, yu'un vu'un laj quil ti co'ol s'elan
leb chauc ti c'alal ijipat yalel talel ta vinajel ti
banquilal pucuje.
19 Vu'un laj xa cac'boxuc atsatsalic yo' xu'
avu'unic ta spech'el ta teq'uel ti chone schi'uc
ti tseque, yo' jech ta xatsalbeic scotol yip ti
avajcrontaique. Mi ja'uc jutebuc ti c'usi xu' ta
spasboxuque.
20 Pero ma'uc no'ox xamuyubajic yu'un ti
laj xch'unboxuc amantalic ti pucujetique. Ja'

muyubajanic yu'un ti tsacajtic abiic tey ta vinajele —xi.

Ti Nich'onile schi'uc ti Totile (Mt 11:25-27; 13:16-17)

21 Ta jech to yepal ti Jesuse xmuyubaj xa yu'un ti Ch'ul Espíritue. Jech lic yal:
—Yan avutsil, Tot, yajvalot vinajel banomil. Yu'un laj avac'be sna' scoltael ti buch'u mu'yuc sbijilique. Ja' mu'yuc laj avac'be sna' scoltael ti buch'u oy sbijilique, ti jamal sba satic ti yalojique. Jech, yu'un jech laj ac'an atuc, Tot.
22 'Ti Jtote laj xa yac'bun ta coc ta jc'ob scotol ti c'usitic oye. Mu'yuc buch'u xiyojtiquin ti vu'un Nich'onilune. Ja' no'ox xiyojtiquin stuc ti Jtote. Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u junucal ta xojtiquin ti Jtote. Ja' no'ox ti vu'un Nich'onilune. Ja' jech xtoc ta xojtiquinic ti Jtote ti buch'utic ta xcac'be yojtiquinique —xi.
23 Ti Jesuse lic sq'uel batel ti yajchanc'optaque ti jech laj yalbee:
—Toj yan no'ox yutsil ti ta xavilic ta asatic ti c'usi laj jpase.
24 Jech ta xcalboxuc ava'iic, yu'un ep ti j'alc'opetique schi'uc ti ajvaliletique ta sc'an ta sq'uelic ox ya'iic jech chac c'u cha'al ta xavilique, pero mu'yuc laj yilic. Jech xtoc ta sc'an ta xa'iic ox jech chac c'u cha'al ti ta xava'iique, pero mu'yuc laj ya'iic —xi.

Sc'oplal ti lequil jsamaria vinique

25 Oy jun banquilal jchanubtasvanej yu'un ti mantale bat sc'opon ti Jesuse yo' ta slajeltsabe yo'nton. Jech c'ot sjac'be:

—Jchanubtasvanej, ¿c'usi xu' ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sbatel osile? —xi.

26 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—¿C'usi ti ts'ibabil tey ta mantale? ¿C'u s'elan chaq'uel? —xi.

27 Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech itac'av:

—C'ano ti Cajval Dios avu'une ta sjunul avo'nton, ta sjunul ach'ich'el, ta scotol avip, ta scotol abijil. Ja' jech xtoc c'uxubino ti achi'iltaque jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuc —xi.

28 Jech ti Jesuse jech laj yal:

—Lec ti jech laj ataq'ue. Ti mi jech ta xapas taje, ta xata acuxlejal —xut.

29 Pero ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale, ti ta spoj sba ya'ie yu'un ti c'usi laj yale, jech laj yalbe ti Jesuse:

—¿Buch'u ti jchi'ile? —xi.

30 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Oy jun vinic ta xyal batel ta sbelal Jerusalén. Ta xbat ta jteclum Jericó. Tey i'elc'anat yu'un j'eleq'uetic. Tey i'elc'anbat batel scotol ti c'usitic oy yu'une schi'uc sc'u' xtoc. Lec i'ac'bat majel. Ijatavic ti j'eleq'uetique. Chamemtic xa s'elan laj yicta comel ti vinique.

31 Ja' o tey ech' jun pale ti bu telel ti vinic ta bee. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel.

32 Ja' jech xtoc tey ic'ot jun levita vinic ti bu telel ti vinique. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel xtoc.

33 Pero oy jun jyanlum vinic ti ja' liquem tal
ta Samaria banomile, tey ixanav bal ti bu telel ti
vinique. C'alal laj yile, ic'uxubaj yo'nton yu'un.
34 Jech ti jyanlum vinique inopaj batel ta stojol
ti vinique. Tey lic xpoxtabe ta aceite ta vino ti
syayijemale. Tey laj spix ta poc'. Ts'acal to laj
scajan batel ta sba sburro. Tey laj yic' batel ta
ch'om na. Tey laj xchabi.
35 Ta yoc'lomal ti c'alal ta xa xloc' batel ti
jsamaria vinique, tey laj sloq'ues cha'sep taq'uin.
Laj yac'be ti yajval nae. Jech laj yal: “Chabibun ti
vinic li'e. Ti mi mu xloc' o ti c'u yepal laj cac'bot
comele, ta jtojbot c'alal ta xisut talel”, xi.
36 ¿C'u s'elan laj ava'i? Ti oxib viniquetic ti laj
jbaba'ale, ¿buch'u junucal ti laj sbis ta schi'il ti
vinic ti ilaj ta majel yu'un ti j'eleq'uetique? —xut.
37 Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech laj
yal:
—Ja' ti buch'u ti ic'uxubaj yo'nton ta stojole
—xi.
Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Batan, ba paso jech ec —xi.

Ti Jesuse oy ta sna ti Martae schi'uc ti Maríae

38 C'alal jech ta xanav batel ti Jesuse, ic'ot ta
jun biq'uit jteclum. Ti teye, tey nacal jun ants,
ja' Marta sbi. Laj yic' ochel ta sna.
39 Ti Martae oy jun schi'il ta voq'uel ti ja' María
sbie. Ti Maríae sjunul yo'nton tal chotluc ta
stojol ti Jesuse yo' ta xa'i ti c'usi ta xale.
40 Pero ti Martae sujoj sba ta spasel ti c'usitic
ta sc'an pasele. Tey inopaj batel ti stojol ti Jesuse.
Jech laj yalbe:

—Cajval, ¿mi mu xatuc'ulan ti jtuc tuc ictabilun
ta abtel yu'un ti jchi'il ta voq'uele? Albo ya'i ti
ac'o tal scoltaune —xi.
41 Pero ti Jesuse jech laj stac'be:
—Marta, Marta, ja' no'ox asujoj aba ti ep ti
c'usi ta sc'an pasele.
42 Pero oy jun ti c'usi tsots sc'oplale. Ti Maríae
laj xa st'uj ti bu más tsots sc'oplale, ti mu'yuc
buch'u ta xpojbate —xi.

11

Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta sc'oponel ti Diose
(Mt 6:9-15; 7:7-11)

1 Oy jun c'ac'al ti oy bu ta sta ta coponel Dios
ti Jesuse. Ti c'alal laj yo'ntone, jech laj yal jun
yajchanc'op:
—Cajval, chanubtasuncutic ta sc'oponel ti
Diose jech chac c'u cha'al laj xchanubtas ya-
jchanc'optac ti Juane —xi.
2 Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech xavalic ti c'alal ta xataic ta c'oponel ti
Diose:
Jtotic Dios, tey oyot ta vinajel, ich'biluc ta muc' ti
ach'ul bie.
La' ventainuncutic.
C'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an avo'nton li' ta
banomile jech chac c'u cha'al ta xich' pasel
tey ta vinajele.
3 Ac'buncutic ti jve'elcutic ti xtun cu'uncutic avi
c'ac'ale.

4 Ac'buncutic perdón yu'un ti jmulcutique jech chac c'u cha'al ta xcac'becutic perdón ti buch'u laj xa sa' smul ta jtojolcutique.

Pojuncutic, mu me xavac'uncutic ta lajeltsael yu'un ti pucuje, xachiic,
—xi.

5 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Xcaltic no'ox ava'i xtoc ti oy jun achi'il ti lec xavil abaic schi'uque ti ta xac'ot ta sna ta o'lol ac'obale. Jech ta xavalbe: “Chi'iltic, jq'uextic oxibuc apan.

6 Yu'un naca to ivul ta jna jun jchi'il ti ay ta xanobale. Pero mu'yuc c'usi ta xcac'be slajes”, ti xachie.

7 Xu' nan ta xcaltic xtoc ti jech ta xtac'av tal ta yut snae: “Mu xatijbun jvayel. Yu'un macal lec ti sti' jnae. Yu'un jchi'inojun ta vayel ti jnich'nabtaque. Mu xu' ta xilic yo' ta xcac'bot ti c'usi ta xac'ane”, xayut.

8 Ta xcalboxuc ava'iic, ac'o mi lec xavil abaic schi'uc, pero mu xlic yac'bot ti c'usi ta xtun avu'une. Pero ti tey no'ox xavulvun ta jmeque, ta xtavan xa'i. Jech o xal ta ono'ox xlic yac'bot ti c'usi ta xac'anbee.

9 Ja' yu'un un, ta xcalboxuc ava'iic, c'anbeic ti Diose, ta xayac'boxuc. Sa'olanic, ta xataic. C'ojilanic ti ti' nae, ta xajambatic.

10 Yu'un ti buch'u ta sc'ane, ta xich'. Ti buch'u ta sa'e, ta sta. Ti buch'u ta stij ti ti' nae, ta xjambat.

11 Ti vo'oxuc totiloxuque, ¿mi ta xavac'beic jbej ton ti c'alal pan ta sc'anboxuc ti anich'onique?

Ja' jech xtoc, ¿mi ta xavac'beic jcot chon ti c'alal
choy ta sc'anboxuque?
12 Ja' jech xtoc, ¿mi ta xavac'beic jcot tsec ti
c'alal ta sc'anboxuc ton alaq'ue?
13 Manchuc mi jech chopoloxuc, pero xana'ic
lec st'ujel ti c'usi ta xavac'beic ti anich'onique.
Ja'uc xa van ti Atotic ti oy ta vinajele ta xac'be ti
Ch'ul Espíritu ti buch'u ta sc'ane —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta x'albat ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje (Mt 12:22-30; Mr 3:20-27)

14 Ti Jesuse laj sloq'ues jun chopol pucuj ti oy ta
yo'nton jun vinic ti pasem ta uma'e. C'alal iloc'
batel ti chopol pucuje, jech ti uma'e lic jamuc ti
yee. Ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti cristianoetic ti jech
laj spase.
15 Pero oy jlom jech laj yalic:

—Ti vinic li'e ta stac loq'uel ti chopol pucuje-
tique ja' ta stsatsal ti banquilal yu'unique, ja' ti
Beelzebue —xiic.
16 Oy jlom xtoc ta sc'an ta slajeltsabe yo'nton
ti Jesuse. Jech o xal laj sc'anbeic ti ac'o yac' iluc
señail ta vinajele.
17 Pero ti Jesuse sna'oj ti jech ta snopique. Jech
o xal jech laj yal:

—Buch'uuc no'ox ajvalilal ti mi ta xlic xch'acan
sbaique, ti mi xlic stsacan sbaic ta letoe, ta soques
sba stuquic. Ja' jech xtoc ti mi ta xch'ac sbaic ti
jchop nacleje, ja' jech xtoc ta soques sba stuquic.
18 Ja' jech xtoc ti pucuje, ti mi ta syanijes sba
stuque, ti mi ta scrontain sba stuque, ¿c'usi xut
ta xjalij ti stsatsale? Ja' jech ta xcalboxuc ava'iic,

yu'un ta xavalbeicun ti ta stsatsal ti Beelzebue ti
jech ta jloq'ues ti pucujetique.
19 Ti mi ja' jeche, ¿buch'u van ta xcoltaat
yu'un ti avinictac ti jech xu' yu'unic ta sloq'uesel
ti pucujetique? Jech o xal ti avinictaque ta
svinajesboxuc ti toj ch'ayemoxuque.
20 Ta smuc'ul stsatsal ti Diose ti jech ta jloq'ues
ti chopol pucujetique. Li'e, ja' ta xac' ta na'el ti
li' xa oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose.
21 ’C'alal oy jun tsatsal vinic ti lec xchapanoj
sba schi'uc ti yabtejeb ti ta xchabi ti snae, scotol
ti c'usi oy yu'une lec xchabioj.
22 Pero mi ta xtal jun vinic ti más to tsots xu'
yu'une, ta stsalat ti vinique. Jech xlic pojbatuc
ti yabtejeb ti ja' spatoj o yo'nton schi'uque. Ta
xpojbat ti c'usitic oy yu'une. Ta xch'acbat batel.
23 ’Buch'uuc no'ox ti mu lecuc ta xil ti c'usi ta
jpase, ja' ta xiscrontain. Ja' jech xtoc ti buch'u
mu xiscolta ta stsobele, ja' no'ox ta stani batel.

Ti pucuje ta xcha'sut tal ti bu iloq'ue (Mt 12:43-45)

24 ’C'alal ta xloc' batel ti pucuj ta yo'nton jun
vinique, ta xba xanavuc ta xocol banomil. Ta sa'
ti bu ta xcux yo'ntone. Pero c'alal ta xil ti mu'yuc
ta stae, jech xlic snop ta yo'nton: “Ta xicha'sut
batel ta jna ti bu liloc' talele”, xi.
25 C'alal ta sut talele, xocol ta stabe yo'nton ti
vinique, co'ol s'elan jbej na ti lec mesbile, ti lec
ch'ubabile.
26 Jech o xal ti pucuje ta xbat yic' talel yan
vucub schi'il ti más toj ech'em chopole. Ja' mu
sta ti stuque. Scotolic ti pucujetique ta x'och

naclicuc ta yo'nton ti vinique. Jech ti vinique ja' to toj ech'em chopol ta xcom. Ja' mu sta ti ta ba'yele —xi ti Jesuse.

Ti bats'i patob o'ntonale

27 C'alal yacal jech ta xal ti Jesús ti va'i s'elan taje, oy jun ants ta scotol ti cristianoetique ti jech i'avane:
—Yan no'ox yutsil ti ants ti buch'u laj svoq'uesote, ti laj sts'itesote —xi.
28 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Ja' yan yutsilic ti buch'utic ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Diose, ti ta xch'unique —xi.

Ti chopol cristianoetique ta sc'anic señail (Mt 12:38-42; Mr 8:12)

29 C'alal yacal ta stsob sbaic talel ti cristianoetic ta stojol ti Jesuse, tey lic c'opojuc ti jech laj yale:
—Ti cristianoetic ta ora li'e toj chopolic. Ta sc'anic señail ti oy c'usi ta x'ac'bat yilique. Pero mu'yuc c'usi ta x'ac'bat yilic. Ja' no'ox ta x'ac'bat yilic jech chac c'u cha'al ic'ot ta stojol ti j'alc'op Jonase.
30 Ti c'usi ic'ot ta stojol ti Jonase, ja' señail laj yilic ti cristianoetic ti oyic ta Ninivee. Ja' jech ti vu'un ti co'ol j'elantique, ti c'usi ta xc'ot ta jtojole, ja' señail ta xilic ti cristianoetic avi li'e.
31 Ti sc'ac'alil ti chapanele, ti c'alal ta xich' chapanel ti cristianoetic avi li'e, jech ti me' ajvalil ti liquem talel ta xocon sloq'ueb c'ac'ale ta sva'an sba ta xchapanel. Yu'un ti stuque ta namal banomil ilic talel ta ya'yiel sbijil ti ajvalil Salomone. Ti vu'un li'e, ja' jelavem ti jc'oplale. Ja' mu sta ti Salomone.

32 Jech xtoc ti buch'utic nacajtic to ox ta Ninive
jteclume tey ta xlic va'icuc ta chapanvanej ti
c'alal ta xich'ic chapanel ti cristianoetic avi li'e.
Yu'un ti stuquique laj sjelta yo'ntonic ti c'alal ay
yal sc'op Dios ti Jonase. Ti vu'un li'e, ja' jelavem
jc'oplal. Ja' mu sta sc'oplal ti Jonase.

Ti lampara ti oy ta jtojoltique
(Mt 5:15; 6:22-23)

33 ’Mu yu'unuc ta jtsantic ti lampara ti chba
cac'tic ta nac'altique, o chba jtic'tic ta yolon
cajon. Mo'oj, ta xcac'tic lec ta toyol yo' ta xilic
lec ti buch'u ta x'ochic talel ta yut nae.
34 Ti asatique co'ol s'elan lampara c'otem yu'un
ti abec'talique. Ti mi lec ti asatique, jech oy
ta saquil osil sjunul ti abec'talique. Pero ti mi
chopol ti asatique, jech oy ta ic'al osil sjunul ti
abec'talique.
35 Q'uelo me abaic, ti luz ti oy ta atojolique, mu
me xjoybij ta ic'al osil.
36 Ti mi sjunlejal abec'tal oy ta saquilal osile,
ti mi mu'yuc jutebuc oy ic'al osile, scotol xavilic
lec, co'ol s'elan jun lampara ti ta xac' xojobal ta
atojole —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smulic ti jfariseoetique
schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 20:45-47)

37 C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Jesuse, ja' o tal
jun jfariseo vinic ti laj yic' batel ta ve'el ta snae.
Ti Jesuse i'och batel. Tey c'ot chotluc ta mexa.
38 Ti jfariseoe toj labal laj ya'i ti c'alal laj yil ti
mu laj yich'be ta muc' ti stalelique, ti ep ta velta
ta spoc sc'obic c'alal xlic ve'icuque.

39 Pero ti Cajvaltique jech laj yal:
—Ti vo'oxuque, jfariseoetic, lec ta xapocbeic
spat ti avasuique schi'uc ti asetsique. Pero ti
vo'oxuque ja' no'ox nojem ta avo'ntonic ta spasel
ti chopole schi'uc ti elec'ale.
40 Toj pimuneboxuc. ¿Mi mu xana'ic, ti Buch'u
laj smeltsan ti spat xocone ti ja' laj smeltsan xtoc
ti yute?
41 Ac'o sventain Dios ti yut avo'ntonique. Ja'
yu'un umbi, jech lec ta xcom scotol.
42 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque, jfariseoetic. Ja'
no'ox tsots sc'oplal ta xava'iic ti ta xaloq'uesic
jujun ti ta lajlajunebe yo' jech ta xavac'beic ti
Diose, ti t'ul nichime, ti lulae, schi'uc scotol ti
c'usitic ta xats'unique. Pero mu'yuc c'otem ta
pasel avu'unic ti tuc' avo'ntonique, ti oy sc'uxul
avo'ntonic ta stojol ti Diose. Ja' más tsots sc'oplal
ti jech ta sc'an ta xapasique. Pero mu me
xavictaic ta spasel ti yane.
43 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque, jfariseoetic.
Ja' no'ox ta xac'anic ti ta xbat chotlanic ti bu
ich'bil ta muc' ti chotlebal ti ta jujun ch'ul
naetique. Ja' no'ox ta xac'anic ich'biloxuc ta
muc', c'oponbiloxuc ti ta calletique.
44 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtas-
vanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic. Ja' no'ox
ta xapac'ta abaic. Yu'un jech a'elanic jech chac
c'u cha'al smuquinal ti animae, ti mu xvinaj ti
c'usi tiq'uil ta yute. C'alal ta x'ech' ti cristianoetic
tey ta sbae, mu sna' c'usi tey oy ta yolon —xi ti
Jesuse.
45 Oy jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale ti
jech laj yale:

—Jchanubtasvanej, ti jech ta xaval taje, chopol ta xca'icutic ec —xi.
46 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtas-vanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ja' no'ox ta xavac'beic ep yicatsic ti cristianoetique ti mu xa xlic yu'unique. Mi ja'uc jutebuc sni' ac'obic ti ta xatic' aba ta scoltaele.
47 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque. Ta xameltsanbe lec smuquinal ti j'alc'opetic ta vo'nee ti ja' laj smilic ti amolmuc'totique.
48 Ja' jech ta xavaq'uic iluc ti jmoj avo'ntonic ti c'u s'elan laj spasic ti amolmuc'totic ta vo'nee. Ti stuquique laj smilic ti j'alc'opetic ta vo'nee. Ti vo'oxuque ta xameltsanbe lec ti smuquinale.
49 ’Ta sventa ti oy sbijil ti Diose, jech laj yal: “Ta jtac batel caj'alc'optac, cajtacbolaltac ta stojolic. Oy jlom ta smilic. Oy jlom ta snutsic batel”, ti xie.
50 Jech o xal ti cristianoetic avi li'e ta x'ich'bat yeic yu'un ti Diose ti jech ilajic ta milel ti j'alc'opetique ti lic ono'ox talel ta sliquebal banomile.
51 Yu'un ilic ono'ox talel ta stojol Abel. Ivul c'alal to ta Zacarías ti ja' laj smilic ta sts'el ti altare. Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, ti Diose ta xich'be ye ti cristianoetic avi li'e ti jech ilajic ti j'alc'opetic ta vo'nee.
52 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtas-vanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ti vo'oxuque tey anac'ojic, mu xavaq'uic ta ojtiquinel sbelal ti lequilale. Ti c'alal mu xa'ochic ti vo'oxuque, ja' jech xtoc mu xavaq'uic ochuc ti buch'utic ta sc'an ta x'och ya'iic batele —xi ti Jesuse.

53 C'alal jech laj yo'nton ta yalel ti Jesuse,
jech ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ti
jfariseoetique icap sjolic ta stojol. Ep ta tos lic
yilbajinic ta sjac'olanbel ti Jesuse.
54 Yu'un ta sq'uelic ya'iic mi oy c'usi chopol ta
xloc' ta ye yo' jech ta xbaj ta c'oc', yo' jech ta
sa'beic smul.

12

Ti Jesuse ta xal ti chopol ti buch'u ta spac'ta sbae

1 Yantic ta stsobilan sbaic talel ep ta mil ti
cristianoetique, ti mu sventaicuc mi ta stacoltaan
sbaique. Ti Jesuse ba'yel jech lic yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Bijanic me yu'un ti spajubtasobil spanic ti
jfariseoetique. Ti va'i s'elan ta xcale, ja' ti ja'
no'ox ta spac'ta sbaique.
2 Yu'un mu'yuc c'usi ta mucul ta xcom ti mu
xvinaje. Mu'yuc c'usi ta macal ta xcom ti mu
xich' a'yiele.
3 Ja' yu'un un, scotol ti c'usi ta xavalic ta
mucule, ta xich' a'yiel ta jamal. Manchuc mi ta
mucul ti c'usi ta xavalique, manchuc mi lec bajal
ti ti' nae, pero ta ono'ox xvinaj scotol.

Buch'u ti sc'an xi'tael
(Mt 10:26-31)

4 ’Vo'oxuc ti lec ta xquil jbatique, ta xcalboxuc
ava'iic, mu me xaxi'ic yu'un ti buch'utic ja' no'ox
xu' ta smilic ti abec'talique. Yu'un ja' no'ox jech
yepal xu' yu'unic.
5 Pero ta xcalboxuc ava'iic ti buch'u ta sc'an ti
ta xaxi'taique. Ja' me xi'taic ti Buch'u ti c'alal ta

smiloxuque, ti xu' yu'un ta xac'oxuc ech'el c'alal
to tojob mulil. Ja' me xi'taic taje.
6 ’¿Mi mu ta cha'sepuc uni taq'uin ta xich'
chonel vo'cot ti uni mute? Pero ti Diose mu
jcotuc ta xch'ay ta yo'nton.
7 Ti vo'oxuque ti jujubej ti stsatsal ajolique atbil
yu'un ti Diose. Jech o xal mu me xaxi'ic. Yu'un
más tsots ac'oplalic. Ja' mu sta ti mutetique.

Ti buch'utic jamal ta xalic sc'oplal ti Jesuse (Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 ’Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti jamal
ta xalic ti ja' yu'unun ti Cristo ti xiic ta stojol
ti cristianoetique, ja' jech ti vu'un co'ol j'elantic
eque, jamal ta xcal ta stojol ti yaj'ángeltac ti
Diose: “Ja' cu'untac le'e”, xichi.
9 Yan ti buch'utic ti ta xalic ti ma'uc yu'unun ti
Cristo ti xiic ta stojol ti cristianoetique, ja' jech ti
vu'un eque: “Ma'uc cu'untac le'e”, xichi ta stojol
ti yaj'ángeltac ti Diose.
10 ’Buch'uuc no'ox ti chopol ta xc'opojic ta
jtojol ti vu'un co'ol j'elantique, xu' ta x'ac'batic
perdón. Yan ti buch'u chopol ta xc'opojic ta stojol
ti Ch'ul Espíritue, mu xa x'ac'batic perdón.
11 ’C'alal ic'bil ta xabatic ta ch'ul nae, o mi
ta stojol ti jchapanvanejetique, o mi ta stojol ti
j'opisialetique, mu xavul avo'ntonic ti c'u s'elan
ta xatac'avique, ti c'u s'elan xu' ta xavalique.
12 Yu'un ti c'alal ta sta yorail ti ta xac'opojique,
ja' ta xac'boxuc ana'ic ti Ch'ul Espíritue ti c'usi
xu' ta xavalique —xi ti Jesuse.

Xi'bal sba ti c'ulejale

13 Oy jun vinic ta scotol ti cristianoetique ti jech
laj yalbe ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, albo ya'i ti jbanquile ti ac'o
xch'ac ti jrextocutique —xi.
14 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Chi'iltic, ¿buch'u laj sva'anun ta juez ta
jch'ac-osil avu'unic? —xi.
15 Jech laj yal xtoc:
—Bijanic me, q'uelo me abaic yu'un ti sc'upijel
avo'ntonique. Yu'un ma'uc ta sta o scuxlejal ti
vinic ti mi oy c'usi ep x'ayan yu'une —xi.
16 Ti Jesuse jech laj yal jun babac'op:
—Oy jun jc'ulej vinic. Ti tey ta yosile toj lec
iloc' ti c'usitic laj sts'une.
17 Jech o xal ti jc'uleje jech lic snop: “¿C'usi xu'
ta jpas? Mu'yuc xa yavil ti bu xu' ta jq'uej ti c'usi
oy cu'une”, xi.
18 Jech vul ta yo'nton: “¡Aaah! vul xa ta jol ti
c'usi ta jpase. Ja' ta jlomes scotol ti yav quixim ti
biq'uitique, yo' ta jmeltsan yan más muc'tic. Tey
ta jq'uej scotol ti c'usitic x'ayan cu'une.
19 Ja' yu'un un, jech ta xcalbe jba: Jcuxtic un
co'nton. Yu'un ep ti c'usi oy q'uejel cu'untic
ta sventa jayib jabile. Muyubajcutic, ve'cutic,
cuch'tic vo'”, xi.
20 Pero ti Diose jech laj yal: “Toj bol vinicot.
Yu'un ti ac'obal tana li'e ta xacham. Jech ti
c'usitic aq'uejoje, ¿buch'u van yu'un ta xcom?”,
xi.
21 Ja' jech ta xc'ot ta stojol ti vinique ti buch'u
ta sbusan ti sc'ulejal stuque, pero abol sba ta
stojolal ti Diose —xi.

Ti Diose ta xchabi ti yalab snich'nabtaque (Mt 6:25-34)

22 Ts'acal to ti Jesuse jech laj yalbe ti ya-
jchanc'optaque:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu me
xavulilan avo'ntonic c'usi ta xata ave'elic yo'
ta xacuxiic. Ja' jech xtoc mu me xavulilan
avo'ntonic c'usi ta xata ac'u'ic.
23 Yu'un ti acuxlejalique ja' tsots sc'oplal. Ja'
mu sta ti ave'elique. Ti abec'talique ja' tsots
sc'oplal. Ja' mu sta ti ac'u'ique.
24 Q'uelic lec ti joje. Mu sna' sts'unobajic. Mu
sna' xc'ajavic. Mu'yuc yavil ti bu ta sq'uej ti
sve'elique. Pero malq'uinbilic yu'un ti Diose. Ti
vo'oxuque ja' más tsots ac'oplalic. Ja' mu sta ti
mutetique.
25 ¿C'usi bal o ti jech ep xvulvun avo'ntonique?
¿Mi yu'un ja' to tey xnatij acuxlejalic yu'un?
26 Ti mi mu'yuc c'usi xu' avu'un jutebuque,
¿c'u yu'un ta xavul avo'ntonic ta sa'el ti c'usitic
yane?
27 ’Q'uelic lec c'u s'elan ta xch'i ti nichimetique.
Mu sna' x'abtejic. Mu sna' xnaujic. Pero ja' más
jelavem yutsil ti nichime. Ja' mu sta jech yutsil
sc'u' laj slap ti ajvalil Salomone manchuc mi mu
no'ox albajuc ti sc'ulejale.
28 Ti mi ja' jech ti Dios ta sc'u'iltas ti nichim ti
oy ta yaxaltique ti c'alal oc'om ta xich' chiq'uel
ta c'oq'ue, ¡bu xata ti mu xasc'u'iltasoxuc eque!
¡C'u stu un! viniquetic, mu xach'unic.
29 Jech o xal ti vo'oxuque altic ti xvulvun
avo'ntonic ta sa'el ti c'usi ta xave'ique, ti c'usi
ta xavuch'ique.

30 Yu'un scotol ti cristianoetic li' ta sba
banomile, ja' no'ox sts'acliojic batel taje. Pero
ti vo'oxuque oy jun Atotic ti sna'oj lec scotol ti
c'usitic xtun avu'unique.
31 Ja' batuc avo'ntonic yu'un ti ventainel yu'un
ti Diose. Jech xtoc umbi, ta xa'ac'batic scotol ti
c'usitic ta xtun avu'unique.

Ti c'ulejal sventa vinajele
(Mt 6:19-21)

32 ’Mu xaxi'ic cuni chijtac. Mu'yuc epoxuc ta
melel. Pero ti Atotique xmuyubaj ta sventain-
oxuc.
33 Jech o xal chonic scotol ti c'usitic oy
avu'unique. Ti stojole ac'beic ti buch'u
me'onetique. Ja' sa'ic ti c'usi mu sna' xlaje, yo'
jech oy ac'ulejalic ta vinajel ti mu sna' xlaje, ti bu
mu x'och ti j'eleq'ue, ti mu sna' xjoch'ine.
34 Ti bu oy ti ac'ulejalique, tey oy batem ti
avo'ntonique.

Chaplucoxuc me

35 ’Chaplucoxuc me lec schi'uc ti alamparaic ti
tsanale.
36 Jechuc a'elanic jech chac c'u cha'al jun jtunel
ti chapal ta smala ti c'usi ora ta sut talel ta
nupunel ti yajvale, yo' jech ta sjam ta ora ti ti'
na ti c'alal ta stije.
37 Xmuyubaj no'ox ti j'abteletic ti jech viquil
satic ta xvul taaticuc yu'un ti yajvale. Ta melel
ta xcalboxuc ava'iic, ja' stuc ti ajvalile ta xac'
chotluc ta mexa ve'uc.
38 Manchuc mi ta xvul ta o'lol ac'obal, mi ta tijil
sacub, pero mi julavem ta xtaatique, xmuyubajic
ti j'abteletic taje.

39 Na'ic lec li'e, ati tauc sna' ti yajval na' ti c'usi
ora ta xc'ot ti j'eleq'ue, mi ja'uc ta xvay. Mi ja'uc
ta xac' ta jamel ti snae yo' ta x'elc'anbat ti c'usi
oy yu'une.
40 Jechuc me chaplucoxuc ti vo'oxuque. Yu'un
ti c'alal ma'uc yorail ta xanopique, ja' o ta xisut
tal ti vu'un co'ol j'elantique —xi.

Ti lequil j'abtele schi'uc ti chopol j'abtele (Mt 24:45-51)

41 Ti Pedroe jech laj sjac':

—Cajval, ti babac'op ti va'i s'elan laj avale, ¿mi
ja' no'ox sventa vu'uncutic? ¿Mi ja' sventa scotol
ti cristianoetique? —xi.

42 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti buch'u lequil j'abtele, ti oy sbijile, ta
x'ac'bat sventain comel sna ti yajvale, yo' ta
xac'be sve'el ti schi'iltac ta abtel ti c'alal ta sta
yorail ti ta xve'ique.
43 Xmuyubaj no'ox ti j'abtele ti c'alal yacal ta
spas yabtel ta xvul taatuc yu'un ti yajvale.
44 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti yajvale ta
xac'be sventain ti yaj'abtele scotol ti c'usitic oy
yu'une.
45 Pero mi ja' jun chopol j'abtele, ta snop ti jal
to sc'an xtal ti yajvale. Jech o xal xlic yilbajin ti
schi'iltac ta abtele. Tey chotol ta ve'el, ta uch' vo'
schi'uc jyacubeletic.
46 Ja' yu'un un, ti chopol j'abtele ch'ayal
yo'nton ta xvul taatuc yu'un ti yajvale, ja' ti mu
sna' c'usi ora ta xvule. Jech o xal un, tey ta
x'ac'bat yich' tsots castigo yu'un ti ajvalile. Jech

ta xich' castigo jech chac c'u cha'al ta xich'ic ti
buch'utic jbajmantaletique.
47 ’Jech ti j'abtele ti mi sna'oj lec c'usi ta sc'an
pasbel ti yajvale, pero mi mu'yuc ta xchapan sba,
mi mu'yuc ta xch'une, ja' ep ta moj ta x'ac'bat
tsots castigo.
48 Pero ti j'abtele ti mu sna' c'usi ta sc'an pasbel
ti yajvale, pero oy yan ti c'usi ta spase ti xu'
ta xich' castigo yu'une, pero mu epuc ta moj ta
xich'. Yu'un ti buch'u ep ta x'ac'bat sventain
comele, ep ta xc'anbat cuenta. Ja' jech xtoc ti
buch'u mu'yuc jaltabil ti c'usi ta sventaine, ja'
más ta x'ich'bat ye.

Ta sventa Jesús ti cha'ch'ac xil sbaic ti cristianoetique
(Mt 10:34-36)

49 ’Ti vu'une tal jtsanbe sc'ac'al ti banomile.
¡Jc'anuc xa ca'i ti tilemuc xae!
50 Persa tey ta xi'ech' ta vocol. Yacalun xa batel
ta vocol avi li'e yo' jech ta xc'ot ta tsutsel.
51 ¿Mi ta xach'unic ti tal jco'oltasbe yo'nton ti
cristianoetique? Ta xcalboxuc ava'iic ti mo'oje.
Lital yo' jech xlic scrontain sbaic.
52 Yu'un alavi batele, ti vo'ob cristianoetic ta
jbej nae, cha'ch'ac ti yo'ntonique. Ti oxibique
ta scrontainic ti chibe. Ti chibe ta scrontainic ti
oxibique.
53 Ti totile ta scrontain ti snich'one. Ti
nich'onile ta scrontain ti stote. Ti me'ile ta
scrontain ti stsebe. Ti tsebe ta scrontain ti sme'e.
Ti me'alibale ta scrontain ti yalibe. Ti alibale ta
scrontain ti sme'alibe —xi ti Jesuse.

Señail c'u s'elan ta x'ech' ti c'ac'ale
(Mt 16:1-4; Mr 8:11-13)

54 Ti Jesuse jech laj yalbe xtoc ti cristianoetique:
—Ti vo'oxuque c'alal ta xavilic ti ta xlic talel ti toc ta smaleb c'ac'ale, ta xavalic ti ta xtal vo'e. Ja' jech ono'ox ta xc'ot ta pasel.
55 C'alal ta xavilic ti ta xtal ic' ta xocon smaleb c'ac'ale, ta xavalic ti ta xva'i ti c'ac'ale. Ja' jech ono'ox ta xc'ot ta pasel.
56 Ta xapac'ta abaic. Xana'ic lec sq'uelel c'u s'elan ti vinajele, ti banomile. ¿C'u cha'al mu xana'ic sq'uelel ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta atojolic avi li'e?

Ac'o persa slecubtasbel yo'nton ti avajcrontae
(Mt 5:25-26)

57 ’¿C'u cha'al mu xanop atuquic ti c'usi lec ta pasele?
58 Ti mi oy buch'u chba yac'ot ta yoc ta sc'ob ti j'opisialetique, c'alal jech ta xaxanavic batel ta bee, bic'tajeso aba, lajesbo yo'nton ta ora, yo' mu xba yac'ot ta stojol ti jueze. Yu'un ti mi lac'ot xa ta stojol ti jueze, ta xac'ot batel ta sc'ob ti mayole. Jech ti mayole chba stic'ot ta chuquel.
59 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu xaloq'uic talel ta jeche' no'ox, ja' to ti mi laj atoj comel scotol ti amultaique —xi.

13

Tsots sc'oplal ti ac'o jeltatic ti jtaleltique

1 Ja' o yorail ti italic jun chib viniquetique, tal xchapbeic ya'i ti Jesuse ti c'u s'elan laj spas ti

Pilatoe, ti laj smil jun chib viniquetic ti liquemic
talel ta Galileae. Tey icapij sch'ich'elic schi'uc
sch'ich'elic ti animaletic ti tey laj smilic ta sventa
smoton ti Diose.
2 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jech ilajic ta milel ti jgalilea vinique-
tique, ¿mi yu'un van ta xanopic ti ja' más
ep ti smulique? ¿Mi ja' jutuc smulic ti yan
schi'iltaque?
3 Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque. Yu'un
mi mu xajelta avo'ntonique, acotolic jech ta xc'ot
ta atojolic ec.
4 Ti vaxaclajunvo' (18) ti ichamic ti c'alal
ilom talel ti muc' ta torre yu'un ti Siloee, ¿mi
yu'un van ta xanopic ti ja' más ep smulic ti
jech ichamique? ¿Mi ja' jutuc smulic ti yan
cristianoetic ti nacajtic ta Jerusalene?
5 Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque. Mi
mu xajelta avo'ntonique, acotolic jech ta xc'ot ta
atojolic ec —xi.

Sc'oplal ti icux ti ch'abal sate

6 Ti Jesuse jech lic yal babac'op:
—Oy jun vinic ti sts'unoj jpets icux ta yosile, ba
sq'uel mi ta xac' ti sate. Pero mu jbejuc laj sta.
7 Jech o xal ti vinique jech laj yalbe ti
yajchabiej-osile: “Q'uel avil, oy xa yoxibal jabil
ti li' xiva'vun ta sq'uelbel sat ti icux li'e. Pero
mu'yuc ta jtabe. Jech o xal ts'eto loq'uel. Jeche'
tey smacoj ti banomile”, xi.
8 Pero ti jch'abiej-osile jech laj stac'be: “Cajval,
comtsano to ti jabil li'e. Yu'un ta jloc'be lec ti
yoque. Ta xcac'be lec sc'a'al.

9 Ti mi jech ta jpase, ta nan xac' sat. Yan ti mi
mu xac' ti jsate, jech xtoc umbi, ts'eto loq'uel”, xi
—xi ti Jesuse.

Ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse laj scolta jun vujpat ants

10 Oy jun c'ac'al ti ja' o sc'ac'alil cuxob
o'ntonale, ti Jesuse ta xchanubtasvan ta jun ch'ul
na.
11 Tey oy jun ants ti oy xa svaxaclajunebal (18)
jabil ti vujq'uinbat spat yu'un ti pucuje. Jech o
xal ti antse mu xu' tuc' xva'vun ta xanav.
12 C'alal laj yil ti Jesuse, laj yic' talel. Jech laj
yalbe:

—Ants, colemot xa yu'un ti achamele —xut.

13 Jech ti Jesuse laj scajan sc'ob ta sba ti antse.
Ta ora no'ox ituq'uib. Tey lic yalbe slequilal ti
Diose.
14 Pero ti banquilal jpasmantal tey ta ch'ul nae
icap sjol. Yu'un ti Jesuse laj scolta ti ants ta
sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ti banquilale jech
laj yalbe ti cristianoetique:

—Jchi'iltac, oy vaquib c'ac'al ti xu' ta
xij'abtejotique. Jech o xal ja' o yorail ti xu'
ta xatal avac' abaic ta poxtaele. Pero ma'uc ti ta
sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale —xi.
15 Jech ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ti vo'oxuque ta xapac'ta abaic. ¿Mi mu
xajitunic ti avacaxique, ti aburroique yo' jech ta
xavac'be vo' yuch' ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob
o'ntonale?
16 Ti ants li'e, ja' snitilul ti Abrahame. Oy
xa svaxaclajunebal (18) jabil ti chucbil yu'un ti

pucuje. ¿Mi ja' mu stac' ta jcolesbe ti schamel ta
sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? —xi.
17 C'alal jech laj yal ti Jesús taje, ti yajcrontae
iq'uexavic scotolic. Pero scotol ti cristianoetique
xmuyubajic xa ti jech laj yilic ti toj muc' ti c'usi
laj yac' ta ilel ti Jesuse.

Sc'oplal ti bec' mostazae
(Mt 13:31-32; Mr 4:30-32)

18 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'usi xco'olaj o ti ventainel yu'un ti Diose?
¿C'u s'elan ta jco'oltas o?
19 Co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti bec'
mostaza ti laj sts'un ta yosil ti vinique. C'alal ta
xch'ie, ja' más muc' ta xbat ta scotol ti c'usitic
yan ts'unobaletique. Jutuc xa mu jpetsuc ta te'
smuc'ul ta xbat. Jech o xal un, ti mutetique tey
ta xtal spas stasic ta sc'ob c'obtac —xi.

Sc'oplal ti spajubtasobil pane
(Mt 13:33)

20 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—¿C'u s'elan ta jco'oltas o ti ventainel yu'un ti
Diose?
21 Co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti juteb
spajubtasobil pan ti ta scap ta oxib sbisol harina
ti jun antse, yo' jech ta xpajub scotol ti vots'bil
harinae —xi.

Ti biq'uit ti' nae
(Mt 7:13-14, 21-23)

22 C'alal ta xbat ta Jerusalene, ti Jesuse ta x'ech'
chanubtasvanuc ta jujun jteclum schi'uc ta jujun
bic'tal jteclum.
23 Oy buch'u ti jech laj sjaq'ue:

—Cajval, ¿mi jutuc no'ox ti buch'utic ta xcol-
ique? —xi.

Ti Jesuse jech laj stac'be:

24 —Aq'uic persa ochanic batel ti ta biq'uit ti'
nae. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, ep ti buch'utic
ta sc'an ta x'ochic ya'iique, pero mu xu' x'ochic.
25 Yu'un ta sta yorail ti xlic smac ti' na ti yajval
nae. Jech o xal ti c'u avepalic ti oyoxuc ta spat ti
ti' nae xlic ac'ojilanic ti ti' nae. Jech xlic avalic:
“Cajval, jambuncutic”, xachiic. Pero ti stuque
jech ta stac'boxuc: “Mu jna' bu liquemoxuc
talel”, xayutic.
26 Jech ti vo'oxuque jech xlic avalbeic: “Q'uel
avil, jmoj lijve'otic, laj cuch'tic vo'. Ti ta
scalleal jlumalcutic vo'ot laj achanubtasuncutic”,
xachiic.
27 Pero ti stuque jech ta stac'boxuc: “Laj xa
calboxuc ava'iic ti mu jna' bu liquemoxuc talele.
Q'uejo abaic loq'uel li' ta jtojole, yu'un acotolic
laj xa apasic ti c'usitic chopole”, xayutic.
28 Tey ta xlic avoq'uita abaic. Tey xlic xc'uxetuc
aveic c'alal ta xavilic ti Abrahame, ti Isaaque, ti
Jacobe, schi'uc scotol ti j'alc'opetique ti ochemic
xa ti bu ta xventainvan ti Diose. Pero ti
vo'oxuque jipbiloxuc loq'uel.
29 Yu'un ta xtalic ti cristianoetic ti ta xlic talel
ta schanjotal ti banomile, yo' ta xchotiic ta ve'el
ti bu ta xventainvan ti Diose.
30 Ja' o yorail ti oy jlom cristianoetic ich'bilic
ta muc' avi li'e, pero ja' mu ich'biluc ta muc'
ta xc'otic. Oy jlom cristianoetic mu ich'biluc ta
muc' avi li'e, pero ja' ich'bilic ta muc' ta xc'otic
—xi.

Ti Jesuse ta x'oc' yu'un ti jteclum Jerusalene (Mt 23:37-39)

31 Ti jech c'ac'al taje, ja' o tey ic'otic jun chib jfariseoetic ti jech laj yalique:

—Loc'an batel li'e. Yu'un ti ajvalil Herodese ta smilot ya'i —xiic.

32 Pero ti Jesuse jech laj stac'be:

—Batanic, ba albeic ya'i ti mañoso vet taje: "Q'uel avil, ti tanae, ti oc'ome ta to jloq'ues ti pucujetique, ta to jcoles ti jchameletique. Ja' to cha'ej ta stsuts cu'un, xi", utic.

33 Yu'un ta ono'ox jtam batel ti jbe ti tanae, ti oc'ome, ti cha'eje. Yu'un mu lecuc ti ta xlaj jun yaj'alc'op Dios ti ma'uc ta jteclum Jerusalene.

34 'Jerusalén, Jerusalén, ti vo'oxuque ta xamilic ti j'alc'opetique. Ta xapujbeic ton ti buch'utic tacbilic tal yu'un ti Diose. Ep ta velta ta jc'an ta jtsoboxuc ca'i jech chac c'u cha'al ti me' alac' ti ta stsob ti yalab ta yolon xiq'ue. Pero mu xac'anic.

35 Q'uel avilic, ti vo'oxuque jipbil ta xcom ti anaique. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, mu xa bu ta xavilbun ti jsate, ja' to ti mi ta sta yorail ti ta xavalique: "Toj yan no'ox yutsil ti Buch'u tacbil tal yu'un ti Cajvaltic Diose", ti mi xachiique —xi ti Jesuse.

14

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti tsacbil ta sitale

1 Oy jun c'ac'al ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, bat ve'uc ti Jesús ta sna jun banquilal yu'un ti jfariseoetique. Jech xtoc ti yan jfariseoetique ta xpa'ivanic.

2 Tey oy ta stojol xtoc jun vinic ti ip ta xa'i sitale.
3 Jech ti Jesuse lic sjac'be ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale schi'uc ti jfariseoetique:
—¿Mi xu' ta jcolestic jun jchamel ti ta sc'ac'alil
cuxob o'ntonale? ¿Mi mu xu? —xi.
4 Jech ti stuquique ts'ijil icomic. Ti Jesuse tey
laj yic' talel ti jchamele. Laj scoles. Laj yalbe ti
ac'o batuque.
5 Jech i'albatic ti jfariseoetique:
—Ti mi oy buch'u junucal avu'unic ti ta xbaj
ta joc' ti aburroique, ti avacaxique, ¿mi mu'yuc
van chbat aloq'uesic talel ta ora no'ox manchuc
mi sc'ac'alil cuxob o'ntonal? —xi.
6 Pero mu'yuc xtac' yu'unic jbeluc.

Ti buch'u ic'bilic ta sq'uelel nupunele

7 C'alal ti Jesús laj yil ti jq'uel-nupunel ti ta
st'ujic chotlebal ti ich'bilic ta muc' tey ta mexae,
jech lic bijubtasvanuc:
8 —Mi oy buch'u ta xayiq'uic ta q'uel nupunele,
mu me ja'uc chba achotan aba ta sliqueb chotle-
bal. Yu'un xu' ta xc'ot yan achi'il ti más ich'bil
ta muc' yu'un ti buch'u laj yic'ot ta q'uine, ti ja'
mu sta ti vo'ote.
9 Ti buch'u laj yic'oxuc ta q'uine xu' ti jech ta
xalbote: “Chi'iltic, ictao comel ti bu chotolote.
Ac'o chotluc ti jun li'e”, xayut. Jech ti vo'ote ta
q'uexlal xa ta xba chotlan ti ta slajeb xa chotlebal
ti ta patile.
10 C'alal ti mi oy buch'u ta xic'ot ta q'uel
nupunele, ja' lec ti mi ta xachoti no'ox ta patile.
C'alal ta xilot ti buch'u laj yic'ote, xu' ta xalbot:
“Chi'iltic, jelavan talel li' ta chotlebal ti ja' ich'bil

ta muq'ue”, xayut. Ja' jech ich'bilot ta muc' ta
xac'ot yu'unic ti buch'utic tey chotajtic ta mexae.
11 Yu'un ti buch'u ta xac' sba ta ich'el ta
muq'ue, ja' ta xpec'tsanbat sc'oplal. Yan ti buch'u
biq'uit ta xac' sbae, ja' ta x'ac'at ta ich'el ta muc'
—xi.
12 Ti Jesuse jech laj yalbe ti vinic ti buch'u
i'ic'vane:
—C'alal ti mi oy buch'u ta xavic' ta ve'ele,
mu me ja'uc no'ox ta xavic' ti buch'utic lec
xavil aba achi'uque, ti avermanotaque, ti avuts'
avalaltaque, ti alac'na jc'ulejique. Yu'un ti
stuquique xu' ta spacbot sutel. Jech ti vo'ote ja'
no'ox jech yepal sq'uexol laj ata.
13 C'alal ta xapas ti q'uine, ja' lec ic'o talel ta
ve'el ti buch'utic abol sbaique, ti mancoetique, ti
coxovetique, ti ma'satetique.
14 Xamuyubaj ti jech ta xapase. Yu'un
ti stuquique mu'yuc sq'uexol yu'unic. Pero
ti vo'ote ta xavich'be sq'uexol ti c'alal ta
xcha'cuxiic ti buch'utic lec yo'ntonique —xi.

Smelol ti muc' ta ve'ele
(Mt 22:1-10)

15 C'alal jech laj ya'iic taje, oy jun ta scotol ti
tey chotolic ta mexae jech laj yalbe ti Jesuse:
—Toj yan no'ox yutsil ti buch'utic ta x'och
ve'icuc ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
16 Ti Jesuse jech laj yal:
—Oy jun vinic laj yac' jun muc'ul ve'el. Laj yal
mantal ti ac'o yich' iq'uel talel epal cristianoe-
tique.
17 C'alal yorail xa ti ve'ele, laj yalbe ti
yaj'abtele: “Batan, ba albo ya'iic ti buch'utic

ic'bilique, la'ic la, yu'un chapajem xa scotol, xavut”, xi.
18 Scotol ti buch'utic ic'bilique tey lic spac sc'oplalic. Ti june jech laj yal: “Ja' to no'ox laj jman cosil. Tsots sc'oplal chba jq'uel. Mu xu' xibat. Ta xavil ti jtoyobbaile”, xi.
19 Ti yan xtoque jech laj yal: “Ja' to no'ox laj jman vo'ob par caj'abtel vacax. Ta jc'an jq'uel c'u s'elan ta x'abtej. Jech ta xavil ti jtoyobbaile”, xi.
20 Ti yan xtoque jech laj yal: “Ja' to no'ox linupun. Jech o xal mu c'usi xcut ta xibat”, xi.
21 Ti j'abtele c'ot yalbe ti yajvale ti va'i s'elan itac'avic ti cristianoetique. Jech o xal ti ajvalile toj chopol iya'i. Jech laj yalbe ti yaj'abtele: “Batan ta ora ta jteclum. Ba xanavan ta calletic, ta bic'tal beetic. Ic'o talel ti buch'utic abol sbaique, ti coxovetique, ti ma'satetique, ti mancoetique”, xi.
22 Ts'acal to isutic talel ti j'abtele. Jech c'ot yal: “Cajval, laj xa jpas jech chac c'u cha'al laj avale. Pero xocol to ti chotlebale”, xi.
23 Jech ti ajvalile jech laj yalbe ti yaj'abtele: “Batan yan velta xtoc ta calletic ta jteclum, ta bic'tal beetic. Persa ic'o talel ti cristianoetic ti tey ta xatae yo' ta xnoj ti jnae.
24 Yu'un ta melel ta xcalboxuc ava'iic, scotol ti buch'u ba'yel laj quiq'ue mi junuc buch'u ta xve' ta jna'”, xi ti ajvalile —xi ti Jesuse.

Vocol ta ts'acliel ti Cristoe
(Mt 10:37-38)

25 Ep ti cristianoetic ti ts'acajtic batel ta spat ti Jesuse. Ti Jesuse ijoybij. Jech laj yal:

26 —Ti mi oy buch'u ta sc'an ta xtal ta jtojole,
pero mi mu xtuch' ta yo'nton ti stote, ti sme'e,
ti yajnile, ti snich'nabtaque, ti yermanotaque, ti
yixleltaque, ti scuxlejal stuque, mu xu' ta xcom
ta cajchanc'op.
27 Ja' jech xtoc ti buch'u ta sc'an ta xists'acli
batele, pero mi mu sc'an xich' svocol ta jventa ti
vu'une, mu xu' ta xcom ta cajchanc'op.
28 Mi oy buch'u junucal avu'unic ti ta sc'an ta
smeltsan ya'i ti natil torree, ¿mi mu ba'yeluc ta
xchoti ta snopel c'u yepal ta xlaj yo' jech ta xil
mi stsuts o yu'un ti yabtele?
29 Yan ti mi ta jech no'ox yepal ta xlic abte-
juque, ta xlic sliquesbe ti yoque, ts'acal to mi
mu stsuts yu'une, c'alal ta xilic ti mu'yuc stsuts
yu'une, ta xlic labanatuc.
30 Jech ta x'albat: “Ti vinic le'e lic smeltsan ti
torree. Pero mu'yuc stsuts yu'un”, xi sc'oplal.
31 Mi oy jun ajvalil ti ta spas leto schi'uc yan
ajvalile, ¿mi mu ba'yeluc ta xchoti ta snopel lec
mi xu' yu'un ta stsalel ti jtob ta mil (20,000)
soldado yajcrontae ti c'alal lajunmil (10,000)
no'ox ti yajsoldado stuque?
32 Mi ta xa'i ti mu xu' yu'une, c'alal jech nom
to xtal ti yajcrontae, ta stac batel yajtuneltac ta
sc'anel ti ac'o pajuc ti c'ope.
33 Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti vo'oxuque
ti mu xtuch' ta avo'ntonic ti c'usi oy avu'unique,
mu xu' ta xacomic ta cajchanc'optac.

Ti c'alal ta xch'ay schi'il ti ats'ame
(Mt 5:13; Mr 9:50)

34 ’Ti ats'ame toj tunel. Pero mi ta xch'ay
schi'ile, ¿mi oy to c'usi ta xtun o?
35 Mi ja'uc ta xtun ta sc'a'al banomil. Mi ja'uc
ta xtun ti ta xich' capel ti bu busul ti c'a'epe. Ja'
no'ox taniel ta xbat. Ti buch'u oy schiquine, ac'o
ya'iic —xi.

15

Sc'oplal ti jch'ayelchije
(Mt 18:10-14)

1 Scotol ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti
jsa'muliletique inopajic batel yo' jech ta xa'iic ti
c'usi ta xal ti Jesuse.
2 Pero ti jfariseoetique, ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale tey lic labanvanicuc. Jech laj
yalic:
—Ti vinic le'e lec ta xa'i ta xic' ta xchi'in ta
ve'el ti jsa'muliletique —xiic.
3 Jech ti Jesuse jech lic yalbe jun babac'op:
4 —Mi oy buch'u junucal avu'unic ti oy vo'vinic
(100) ta c'ot ti schije, ti mi ch'ay comel jcotuque,
¿mi mu teyuc lamal ta xicta comel ta yaxaltic ti
yepale yo' ta xba sa' tal ti jcot ch'ayeme? ¿Mi mu
jechuc ta spas ja' to ti mi laj sta talele?
5 C'alal mi laj sta talele, xmuyubaj xa ta scajan
talel ta snequeb.
6 C'alal mi c'ot ta snae, ta xba stsob talel
ti schi'iltaque, ti slac'nataque. Jech ta xal:
“Muyubajcutic. Yu'un laj xa jta ti jcot jchij ti
ch'ayem to oxe”, xi.
7 Ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech ec ti Dios
ti oy ta vinajele xmuyubaj xa ti c'alal ta sjelta
yo'nton ti jun jsa'mulile. Ja' mu sta xmuyubaj

yu'un ti balunlajuneb yo'vinic (99) ti buch'u lec
ono'oxe, ti mu xa persauc ta sjelta ti yo'ntonique.

Sc'oplal ti jsep ch'ayemal taq'uine

8 ’Q'uel avilic, mi oy jun ants ti oy lajunsep
staq'uine, mi ta xch'ay yu'un ti june, ¿mi mu xlic
stsan ti slamparae, mi mu naca sta xlic smes ti
yut snae ja' to ti mi laj stae?
9 C'alal mi laj stae, ta xic' talel ti schi'iltaque, ti
slac'nataque. Jech ta xal: “Muyubajcutic. Yu'un
laj jta ti jsep taq'uin ti ch'ayem cu'une”, xi.
10 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech
ec ti yaj'ángeltac ti Diose xmuyubajic xa ti c'alal
ta sjelta yo'nton ti jun jsa'mulile —xi.

Ti jatvil quereme

11 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Oy jun vinic ti oy cha'vo' snich'one.
12 Ti its'inale jech laj yalbe ti stote: “Tot, ac'bun
ti jrexto ti c'u yepal ta ono'ox xavac'bune”, xi.
Jech ti totile lic xch'acbe ti snich'nab ti c'usi oy
yu'une.
13 Ti its'inale mu xa jaluc c'ac'al ijalij. Lic
xchon ti c'u yepal sparte ti i'ac'bat yu'un ti stote.
Ti stojole, ibat schi'uc c'alal to yan lum. Tey lic
yixtolan ti staq'uine. Laj yac'be sba ti c'usi xa
sc'an ti yo'ntone.
14 C'alal laj xa slajes scotol ti staq'uine, ja' o
ital tsots vi'nal ti tey ta jteclume. Jech ti stuque
lic ya'i vi'nal.
15 Jech ti stuque ba sa' yabtel ta stojol jun vinic
ti tey ta jteclume. Ts'acal to un, itacat batel ta
sq'uelel chitom ta yosil ti ajvalile.

16 Ti stuque ta sc'an ta snojes ya'i ti sch'ut
yu'un sve'el ti chitome. Yu'un mu'yuc buch'u
x'ac'bun ti sve'ele.
17 Ti stuque jech lic snop ta yo'nton: “Jun yepal
j'abteletic ta sna ti jtote, oy lec sve'elic. Sobra to
yu'unic. Pero ti vu'un li'e ta xicham ta vi'nal.
18 Ta xicha'sut batel ti bu oy ti jtote. Jech ta
xc'ot calbe: Tot, laj xa jta jmul ta stojol ti Diose.
Laj xa jta jmul ta atojol ec.
19 Mu xa xtal yutsil ti ta xabisun ta anich'one.
Bisun xa no'ox jech chac c'u cha'al junuc
avaj'abtel, ta xcut c'otel”, xi.
20 Jech o xal un, lic stam batel ti sbee. Isut batel
ta sna ti stote.

’C'alal nom to sc'an ta xc'ote, laj yil ti totile.
Ic'uxubaj yo'nton yu'un. Ba snup ta be ta anil.
Laj smey. Laj sbuts'.
21 Ti nich'onile jech laj yal: “Tot, laj xa jta jmul
ta stojol ti Diose, ta atojol ec. Mu xa xtal yutsil
xabisun ta anich'on”, xut.
22 Pero ti totile jech laj yalbe ti yaj'abteltaque:
“Ba loq'uesic talel ta ora ti lequil c'u'ile. Ac'beic
slap ti jnich'one. Ja' jech xtoc ac'beic ti yixtolal
sni' sc'obe schi'uc xonob.
23 Nitic talel ti jubem ch'in vacaxe. Milic. Ta
jti'tic. Yu'un ta jpastic q'uin.
24 Yu'un ti jnich'on li'e chamem xa ox, pero
icuxi talel. Ch'ayem to ox, pero laj xa jtatic”, xi.
Jech tey lic spasic ti q'uine.

25 ’Yan ti banquilal nich'onile oy ta yosil. C'alal
isut talele, c'alal nopol xa sc'an ta xc'ot ta nae, ja'
o laj ya'i ti musicae schi'uc ti ac'ote.

26 Ti stuque laj yic' talel jun j'abtel. Laj sjac'be
ti c'usi ta spasique.
27 Ti j'abtele jech laj yal: “Yu'un isut xa talel ti
avits'ine. Jech o xal ti atote laj yal mantal ti laj
yich' milel ti jun jubem ch'in vacaxe. Yu'un lec
ivul. Mu'yuc c'usi laj spas”, xi.
28 Pero ti banquilal nich'onile icap sjol. C'alal
mu sc'an x'och batel ta nae, iloc' talel ti totile.
Tal sc'anbe vocol ti ac'o ochuc batele.
29 Ti stuque jech laj yalbe ti stote: “Ti vo'ote
xana' ti ep xa jabil ti ta xitun avu'une. Mu'yuc
jtoy jba ta atojol. Pero mi ja'uc laj avac'bun
mi jcotuc chivo yo' ta jpascutic q'uin schi'uc ti
buch'utic lec xquil jbacutic jchi'uque.
30 Avi tana un, c'alal vul ti anich'on ti laj
yixtolanbot ta ants ti ataq'uine, laj amilbe ti
jubem ch'in vacaxe”, xi.
31 Jech ti totile jech laj yalbe: “Nich'on, scotol
c'ac'al li' jchi'inojote. Scotol ti c'usi oy cu'une, ja'
avu'un.
32 Avi tana un, jech sc'an ti jech ta jpastic ti
q'uine. Muyubajcutic. Yu'un ti avits'ine chamem
to ox, pero icuxi xa talel. Ch'ay to ox, pero laj xa
jtatic”, x'utat —xi ti Jesuse.

16

Sc'oplal ti chopol jchabiej-osile

1 Ti Jesuse jech lic yalbe xtoc ti
yajchanc'optaque: —Oy jun jc'ulej vinic. Oy
jun yaj'abtel ti yich'oj ta sventa ti c'usitic oy
yu'une. Oy buch'u bat, ba yal ta stojol ti ajvalile
ti ta x'ixtolanbat yu'un ti yaj'abtele ti c'usitic oy
yu'une.

2 Jech o xal ti ajvalile laj stac ta iq'uel ti
yaj'abtele. Jech laj yalbe: “¿C'u cha'al ti jech
ta xca'i ac'oplal taje? Chapanbun talel scotol ti
c'usitic avich'oj ta aventae. Yu'un mu xa xu' ta
xacom aventainbun ti cabtele”, x'utat.
3 Ti j'abtele jech lic snop: “¿C'usi xu' ta jpas
taje? Yu'un ti cajvale ta xa xistuch'bun ti cabtele.
Yu'un mu xa xu' cu'un tsots ti abtele. Mi ta xba
jc'an limoxnae, ta xiq'uexav.
4 ¡Aaah! laj xa jna' c'usi xu' ta jpas yo' xu' ta
xiyiq'uic ochel ta yut snaic ti c'alal ch'abal xa ti
cabtele”, xi.
5 Jech o xal un, ti j'abtele lic sta ta iq'uel ta jujun
tal ti buch'utic oy yilic yu'un ti ajvalile. Jech ti
buch'u ba'yel ic'ote laj sjac'be: “¿C'u yepal avil
yu'un ti cajvale?”, xut.
6 Ti stuque jech laj stac': “Oy vo'vinic (100)
barril aceite quil yu'un”, xi. Ti j'abtele jech laj
yalbe: “Li' oy svunal ti avile. Chotlan ta ora.
Tsaco comel lajuneb yoxvinic (50) barril no'ox”,
xi.
7 Ts'acal to jech lic sjac'be ti jun xtoque: “Ti
vo'ote, ¿c'u yepal avil?”, xut. Ti stuque jech laj
yal: “Oy vo'vinic (100) ta bis trigo quil yu'un”, xi.
Ti j'abtele jech laj yalbe: “Li' oy svunal avil. Ja'
no'ox tsaco chanvinic (80) ta bis”, xut.
8 Ti ajvalile laj yil ti ech'em sbijil ti chopol
yaj'abtele, ti ta sta ti c'usi ta xtun yu'une. Yu'un
ti cristianoetic li' ta sba banomile toj lec sna'ic
c'u s'elan ta scolta sbaic ta jujun tal yo' lec oyic.
Ja' mu sta ti buch'utic ti oyic ta saquilal osile.

9 ’Jech o xal jech ta xajc'ubanboxuc, tunesic
ti c'usi oy avu'unic li' ta banomil ti sna' xlaje

yo' jech ta xacoltavanic. Yu'un ti c'alal ta xlaj sc'oplal ti c'usitic ta xatunesique, oy buch'u xmuyubaj xa ta xayic'oxuc ochel ta vinajel.

10 ’Ti buch'u ta slequil yo'nton ta stunes ti juteb c'usi oy yu'une, ja' jech xtoc ta slequil yo'nton ta stunes ti ep c'usi oy yu'une. Yan ti buch'u mu'yuc slequil yo'nton ta stunes ti juteb oy yu'une, ja' jech xtoc umbi, mu'yuc slequil yo'nton ta stunesel ti c'usi ep yu'une.
11 Mi mu ta slequiluc avo'ntonic ta xatunesic ti c'usitic x'ayan avu'unic li' ta sba banomil ti sna' xlaje, ¿buch'u ta xac'boxuc atunesic ti bats'i c'ulejale?
12 Mi mu ta slequiluc avo'ntonic ta stunesel ti ma'uc avu'unique, ¿buch'u ta xayac'boxuc avich'ic ti c'usi ja' avu'un atuquique?
13 Mu'yuc buch'u xu' ta x'abtej ta cha'vo' ajvalil. Yu'un ti june, lec ta xc'anat. Yan ti june, mu lecuc ta xc'anat. Ti june, lec ta x'abtej ta stojol. Yan ti june, ta stoy sba ta stojol. Ja' jech ti vo'oxuc eque, mu xu' ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose ti mi ja' batem avo'ntonic yu'un ti taq'uine —xi.

14 Ti jfariseoetique, c'alal laj ya'iic ti jech laj yal ti Jesuse, tey lic slabanic. Yu'un ja' no'ox batem ta yo'ntonic ta sc'anel ti taq'uine.
15 Ti Jesuse jech laj yalbe:

—Ti vo'oxuque ta xapac'ta abaic. Yan no'ox yutsil avo'ntonic ta xavaq'uic iluc yilel ta stojol ti cristianoetique. Pero yiloj avo'ntonic ti Dios ti c'u a'elanique, ti ja' no'ox ich'biloxuc ta muc' yu'un ti cristianoetique. Pero ti Diose ta sbajoxuc.

Ti mantale schi'uc ti ventainel yu'un ti Diose

16 ’C'alal mu to ox ta xvul ta loq'uel ti Juane,
tey xa ono'ox oy smantal ti Moisese schi'uc ti c'u
s'elan ichanubtasvan ti j'alc'opetique. Pero c'alal
jech itale, ja' o tey lic yalbe sc'oplal ti lequil c'ope,
ti ja' ti ventainel yu'un ti Diose. Jech o xal ep ti
buch'utic ta xaq'uic persa yo' ta x'ochique.
17 ’Scotol smantal ti Diose ta ono'ox xc'ot ta
pasel. Mi ja'uc juteb stac' ch'ayel. Más to xu'
ta stac' ch'ayel ti vinajele, ti banomile.

Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile (Mt 19:1-12; Mr 10:1-12)

18 ’Ti jun vinic ti ta sbaj sbaic schi'uc ti yajnile,
ti mi chba yic' yan antse, laj xa sta smul. Ja' jech
xtoc ti buch'u ta xic' ti bajbil antse, laj xa sta smul
ec.

Ti jc'ulej vinique schi'uc ti Lázaroe

19 ’Oy jun jc'ulej vinic ti jun yutsiquil ti sc'u'
ta slape. Ja' jech xtoc jun yutsiquil ti sve'el ti ta
slajese. Ja' jech xtoc jujun c'ac'al ta spas q'uin.
20 Oy jun vinic xtoc ti abol sbae, ti ja' Lázaro
sbie. Noj ta yayijemal chamel ti sbec'tale. Tey
xchotet ta sti' sna ti jc'uleje.
21 Ti pobre vinic taje ta sc'an ta slajes ya'i ti
c'usitic ta xbaj yalel ta smexa ti jc'uleje. Ja' jech
xtoc ta xtal lec'batuc yu'un ts'i' ti syayijemale.
22 Sta sc'ac'alil, icham ti pobre vinique. Ic'at
batel yu'un ángeletic yo' jech chba xchi'in sbaic
schi'uc ti Abraham ti oy ta lequilale. Ja' jech xtoc
ti jc'uleje icham ec. Laj yich' muquel.

23 C'alal ta xich' svocol ti jc'ulej tey ti bu ta xbat
ti animaetique, laj stoy muyel sat. Tey laj yil ta
nom ti Abrahame schi'uc ti Lázaroe.
24 Jech ti jc'uleje tey lic avanuc: “Totic Abra-
ham, ich'un ta c'ux. Albo ya'i ti Lázaroe ti
ac'o sts'aj talel jutebuc sni' sc'ob ta vo' yo' xtal
sicubtasbun ti coq'ue. Yu'un ta xquich' ep vocol
ti li' ta c'oq'ue”, xi.
25 Pero ti Abrahame jech laj yalbe: “Nich'on,
vuleso ta avo'nton ti c'alal tey to ox oyot ta
sba banomile, laj ata scotol ti c'usi ta sc'an ti
avo'ntone. Ti Lázaro li'e toj abol sba i'ech' ta
sba banomil. Ta ora ti stuque laj xa sta ti lequilal
li'e. Yan ti vo'ote ta xavich' avocol.
26 Ja' jech xtoc, yu'un oy jun muc' ta liquil
ch'en ta o'lol cu'untic. Jech o xal, manchuc mi
oy buch'u ta sc'an ta xjelav talel ti bu oyote, mu
xu'. Ja' jech xtoc, manchuc mi oy buch'u ta sc'an
ta xtal ya'i ti li' bu oyuncutique, mu xu'”, xi.
27 Jech o xal ti jc'uleje jech laj yal: “Ch'ul
abolajan, Totic Abraham, taco batel ti Lázaro ta
sna ti jtote.
28 Yu'un tey oy vo'ob jchi'il ta voq'uel. Ta jc'an
ti ac'o ba yalbe ya'i yo' jech mu xtalic li' ta tsots
vocole”, xi.
29 Ti Abrahame jech laj yal: “Ti stuquique oy ta
sc'obic ti c'usitic ts'ibabil yu'un ti Moisese schi'uc
ti j'alc'opetique. Ac'o xch'unic”, xi.
30 Ti jc'uleje jech itac'av: “Jech, Totic Abraham,
pero mu xch'unic. Pero mi ta xilic ti oy buch'u
ta xcha'cuxi batele, ta sjelta ti yo'ntonique”, xi.
31 Pero ti Abrahame jech laj yal: “Mi mu
sc'an xch'unic ti c'usitic ts'ibabil yu'un ti Moisese

schi'uc ti j'alc'opetique, ja' jech xtoc mu ono'ox xch'unic, ac'o mi oy buch'u ta xcha'cuxi batel”, xi ti Abrahame —xi ti Jesuse.

17

Xi'bal sba ti bajel ta mulile
(Mt 18:6-7, 21-22; Mr 9:42)

1 Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Oy ono'ox c'usi ta sbajesatic ta mulil ti cristianoetique. Pero toj abol sba ti buch'u ja' ta scoj ta syales ta mulil ti yane.
2 Ti buch'u jeche, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuc', jip xi yalel ta nab yo' jech mu xchanubtas ta sa mulil junuc ti ololetique.
3 ’Bijanic me. Mi oy jun achi'il ti laj sa' smul ta atojole, albo ya'i ta jamal. Mi ta sjelta ti yo'ntone, ac'bo perdón.
4 Manchuc mi ta sa' smul ta atojol vucub velta ta c'ac'al, ja' jech xtoc mi vucub velta ta xtal yalbot: “Mu xa bu ta jpas yan velta”, mi xie, ac'bo perdón —xi.

Oy c'usi ta xc'ot ta pasel ti mi jch'unojtique

5 Ti yajtacbolaltac ti Jesuse jech laj yalic:
—Coltauncutic ta xch'unelot más —xiic.
6 Ti Cajvaltique jech laj yal:
—Ti ach'unojicuc jutebuc ti xu' yu'un ti Diose, ac'o mi jech chac c'u cha'al smuc'ul ti sbec' mostazae, xu' ta xavalbeic ti jpets sicómoro te' li'e: “Pitso aba loq'uel li'e, ba ts'uno aba ta nab”, mi xavutique, jech ti te'e ta xch'un.

Ti c'usi tsots sc'oplal ta spas ti jun j'abtele

7 ’Ti vo'oxuque mi oy jun avaj'abtel ti c'alal
ta sut talel ta abtele, mi ta sq'uelel ti vacaxe,
¿mi yu'un van ta xavalbeic: “La', ochan talel,
chotlan, ve'an”, mi xavutic?
8 Mu jechuc. Ti vo'oxuque jech ta xavalbeic:
“Chapano talel jve'el yu'un ta xive' ta xcuch' vo'.
Ts'acal to xu' ta xave' ta xavuch' vo' ti vo'ote”,
xavutic.
9 ¿Mi yu'un van ta xavalbeic: “Colaval”, xavu-
tic, c'alal laj spas ti c'usi laj avalbee? Mu jechuc.
10 Ja' jechoxuc ec, c'alal mi laj apasic ti c'u
s'elan yaloj ti Diose, ta sc'an ti jech ta xaval-
beique: “Mu'yuc c'usi xituncutic o. Yu'un ja'
no'ox jech yepal laj jpascutic ti c'u yepal laj ca'i
ti ja' cabtelcutique”, xavutic —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scolta lajuneb jc'a'emal-chamel

11 C'alal jech ta xanav batel ta Jerusalén ti
Jesuse, tey i'ech' batel ti bu sts'aquinoj sba yosilic
ti Samaria banomile schi'uc ti Galileae.
12 C'alal tey ic'ot ta jun biq'uit jteclume, ja' o
tey italic lajunvo' (10) viniquetic ti tsacbilic ta
c'a'emal chamele. Pero nom va'ajtic icomic.
13 Tey lic avanicuc:
—Jesús, Jchanubtasvanej, c'uxubinuncutic
—xiic.
14 C'alal jech laj yil ti Jesuse, jech laj yal:
—Batanic, ba ac'o abaic ta ilel ta stojol ti
paleetique —xi.
C'alal jech ta xanavic batele, ja' o tey icol ti
schamelique.
15 Oy buch'u jun yu'unic ti c'alal laj yil ti colem
xae, isut talel. Tsots x'avet xa talel ta xalbe
slequilal ti Diose.

16 Tey ivul squejan sba ta stojol ti Jesuse. Laj
spatan sba c'alal to lum yo' ta xalbe colaval. Ti
vinic taje ja' jun jsamaria.
17 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi mu lajunvo'icuc ti icol ti schamelique?
¿Bu oy ti yan balunebe?
18 ¿Mi c'ajomal no'ox stuc isut talel ti jyanlum
vinique yo' ta xalbe slequilal ti Diose? —xi.
19 Jech lic yalbe ti vinique:
—Lican, batan. Colemot xa, yu'un laj ach'unun
—xi.

C'u s'elan ta xvul ti ventainel yu'un ti Diose (Mt 24:23-28, 36-41)

20 Ti jfariseoetique laj sjac'beic ti Jesuse c'usi
ora ta xvul ti ventainel yu'un ti Diose. Ti Jesuse
jech laj stac'be:
—C'alal ta xvul ta loq'uel ti ventainel yu'un ti
Diose, mu xvinaj ta q'uelel.
21 Mu xu' ta xalic ti li' xa oye, ti le' xa oye, ti
xiique. Yu'un ti ventainel yu'un ti Diose li' xa oy
ta atojolique —xi.
22 Jech laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque:
—Oy bu ta sta jun c'ac'al ti ta xac'anic ti ta
xaq'uelicun ava'i ti vu'un co'ol j'elantique. Pero
mu xavilicun.
23 Oy buch'u jech ta xalic: “Li' xa oye, le' xa
oye”, xiic. Pero mu me xabatic, mu me xats'acliic
batel ti buch'u jech ta xalic taje.
24 Yu'un c'alal ta sta sc'ac'alil ti ta xital ti vu'un
co'ol j'elantique, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
ti sactselavel ti yan s'elan xjaplajet bu'yuc no'ox
ta jujot vinajele.

25 Pero ba'yel ep ta xquich' vocol. Yu'un ta
xisbajicun ti cristianoetic avi li'e.
26 Jech chac c'u cha'al laj spasic ti cristianoetic
ti c'alal cuxul to ox ti Noee, ja' no'ox jech ta spasic
ti c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique.
27 Yu'un ti stuquique ja' no'ox batem ta
yo'ntonic ti ve'ele, ti uch' vo'e, ti ta xic'an
sbaique, ti ta xac' ta nupunel ti yalab
snich'nabique. Ja' jech laj spasolanic o ti
cristianoetique ja' to ti c'alal i'och batel ta
barco ti Noee. Tal ti nojel ta vo'e. Icham scotolic.
28 Ja' jech ic'ot ta pasel xtoc ti c'alal cuxul to
ox ti Lote. Yu'un ti cristianoetique ja' no'ox
batem ta yo'ntonic ta xve'ic, ta xuch'ic vo', ta
xmanolajic, ta xchonolajic, ta sts'unobajic, ta
spas snaic.
29 Pero c'alal iloc' batel ti Lot ti ta jteclum
Sodomae, ja' o iyal talel ti c'oc' schi'uc asufre ti
ta vinajele. Tey imilatic scotolic.
30 Ja' jech stalel yo'ntonic ti cristianoetic ti
c'alal ta sta yorail ti ta xicha'sut talele, ti vu'un
co'ol j'elantique.
31 ’Ti jech c'ac'al taje, mi oy buch'u muyem
batel ta scha'cojal snae, mu xa me xyal batel ta
sloq'uesel ti c'usitic oy yu'une. Ja' jech xtoc mi
oy buch'u batem ta yabtele, mu xa me sut talel
ta sna.
32 Vuleso me ta avo'ntonic ti c'u s'elan ic'ot ta
pasel ta stojol yajnil ti Lote.
33 Ti buch'utic ta spoj ya'iic ti scuxleje, ja' ta
xch'ay. Yan ti buch'utic mu spoj ti scuxleje, ja' ta
sta ti scuxlejale.
34 ’Ja' o ta yac'obalil taje, ta xcalboxuc ava'iic

ti oy buch'u cha'vo' ti jmoj ta xvayic ta jun teme,
jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat.
35 Ti cha'vo' antsetic ti jmoj ta xjuch'inajique,
jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat.
36 Ti cha'vo' viniquetic ti jmoj ta x'abtejic ta
yosilique, jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat
—xi ti Jesuse.
37 C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, jech
lic sjaq'uic:
—¿Bu ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, Cajval?
—xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti bu oy ti animae, tey ta stsob sbaic batel ti
xulemetique —xi.

18

Sc'oplal ti me'unal antse schi'uc ti jueze

1 Ti Jesuse jech laj xchanubtas ta babac'op ti
yajchanc'optaque yo' jech mu xlubtsajic ta stael
ta c'oponel ti Diose.
2 Jech lic yal:
—Oy jun juez ta jun jteclum ti mu'yuc c'usi bal
o ta xa'i ti Diose. Mu'yuc c'usi bal o ta xa'i ti
cristianoetique.
3 Ti ta jteclum taje, oy tey jun me'unal ants ti ta
xc'ot sc'an parte ta stojol ti jueze yu'un yajcronta.
4 Pero ti jueze ep c'ac'al ti mu'yuc laj xchapan
ti antse. Ts'acal to lic snop:
5 “Ac'o mi mu'yuc c'usi bal o ta xca'i ti Diose,
ac'o mi mu jventauc ti cristianoetique, pero ta'lo
xca'i ti li' xva'vun ta jtojol ti antse. Jech o

xal ta jchapan, ta jpoj yo' jech mu li'uc no'ox
xva'vune”, xi ti jueze —xi ti Jesuse.
6 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ja' jech laj yal ti chopol juez taje.
7 Ti Diose, ¿mi mu van jechuc ta spoj ti
buch'u t'ujbilic yu'un ti c'ac'al ac'obal ta sta ta
c'oponele? ¿Mi mu van ta x'ich'bat ta muc' ti
sc'ope?
8 Ta xcalboxuc ava'iic, ta spojoxuc ta ora. Pero
c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique,
¿mi staoj to yav yich'ojic ta muc' Dios ti cristia-
noetique? —xi.

Sc'oplal ti jfariseoe schi'uc ti jc'anpatantaq'uine

9 Ti Jesuse jech laj yalbe babac'op ti buch'utic
lequic ti yalojique, ti c'alal mu lecuc xilic ti yane:
10 —Oy chib viniquetic ba staic ta c'oponel ti
Dios ta temploe. Ti june ja' jun jfariseo. Ti june
ja' jun jc'anpatantaq'uin.
11 Ti jfariseoe va'al lic sta ta c'oponel ti
Dios ti jech laj yale: “Colavalbun, Dios, ti mu
jechuc j'elan jech chac c'u cha'al ti yane, ti ta
x'elc'ajique, ti mu'yuc stuq'uil ti yo'ntonique, ti
ta xmulivajique. Mi ja'uc jutebuc jech co'nton
jech chac c'u cha'al ti jc'anpatantaq'uin li'e.
12 Ti vu'une chib velta ta xquicta cot ti ta jujun
xemunae. Ja' jech xtoc jun ta xcac'bot ti ta
lajlajuneb ti c'u yepal ta jpas canale”, xi.
13 Yan ti jc'anpatantaq'uine ta patil no'ox tey
nijil icom ta q'uexlal. Mi ja'uc jutebuc ta stoy
muyel sat ta vinajel. Ja' no'ox tey laj smajolan

ti sti' yo'ntone. Jech laj yal: “Dios, c'uxubinun, yu'un jsa'mulilun”, xi.
14 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, c'alal isut batel ta sna ti jc'anpatantaq'uine, lec xa x'ilat yu'un ti Diose. Yan ti jfariseoe mu'yuc bu laj sta ti lec x'ilat yu'un ti Diose. Yu'un ti buch'u cajal ta xac' sbae, ja' ta spec'tsanat. Yan ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ja' ta x'ac'at ta ich'el ta muc' —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xac'be bendición ti ololetique (Mt 19:13-15; Mr 10:13-16)

15 Ja' jech xtoc ti cristianoetique tey yic'ojanic talel ololetic ta stojol ti Jesuse, yo' ac'o scajan sc'ob ta stojolic. Pero c'alal laj yilic ti yajchanc'optaque, tey laj spajesic ti buch'utic yic'ojic talel ti ololetique.
16 Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:
—Ch'an utic ti ololetique, ac'o taluc ta jtojol. Mu xamacbe yo'nton. Yu'un ti buch'u jech yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti ololetic li'e, ja' yu'unic ti ventainel yu'un ti Diose.
17 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti mu jechuc yo'nton jech chac c'u cha'al yo'nton ti jun olole, mu xu' ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.

Ti jc'ulej querem vinic ti laj sc'opon ti Jesuse (Mt 19:16-30; Mr 10:17-31)

18 Oy jun banquilal yu'unic ti j'israeletique jech laj sjac'be ti Jesuse:
—Jlequil Jchanubtasvanej, ¿c'usi ta sc'an ta jpas yo' jech ta jta ti jcuxlejal sbatel osile? —xi.

19 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—¿C'u cha'al ta xavalbun ti lecune? Mu'yuc buch'u junucal ti lec yo'ntone, c'ajomal no'ox ti Dios stuque.
20 Ti vo'ote ana'oj lec ti mantaletic ti jech ta xale: “Mu xamulivaj. Mu xamilvan. Mu xa'elc'aj. Mu xajutbe c'op yan. Ich'o ta muc' atot ame'”, ti xi ti mantale —xi.
21 Ti vinique jech laj stac'be:
—Ta jbic'tal ono'ox laj jch'un talel scotol ti mantaletic taje —xi.
22 C'alal jech laj ya'i ti Jesús taje, jech laj yalbe:
—Jun xa no'ox sc'an ti c'usi ta xapase. Chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Ti stojole, ac'bo ti me'onetique. Jech xtoc umbi, oy ac'ulejal tey ta vinajel. Ti mi jech laj apase, la' ts'acliun batel —xi.
23 C'alal jech laj ya'i ti vinic taje, och ta at o'nton. Yu'un toj c'ulej.
24 C'alal jech laj yil ti ta xat yo'ntone, ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jc'ulejetique toj vocol ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose.
25 Yu'un más to xu' ta xjelav ta sat acuxa ti muc' ta camelloe. Ja' toj vocol ta x'och batel ti jc'ulej vinic ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
26 C'alal laj ya'iic ti jech laj yal ti Jesuse, ti cristianoetique jech lic yalic:
—Ti mi jech taje, ¿buch'u xa ono'ox xu' ta xcol? —xiic.
27 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti c'usi mu xu' yu'unic spasel ti viniquetique, ti Diose xu' ta spas scotol —xi.

28 Ti Pedroe jech laj yal:
—Cajval, ti vu'uncutique laj xa quictacutic
comel scotol ti c'usitic oy cu'uncutique, yo' ta
jts'acliotcutic batel —xi.
29 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc
no'ox ti laj yicta ti snaique, ti stot sme'ique,
ti schi'iltac ta voq'uele, ti yajnilique, ti
snich'nabique ta sventa ti ventainel yu'un ti
Diose,
30 ta xich'ic ep sq'uexol li' ta sba banomile.
Jech xtoc ti ta ach' banomil ti ta xtale, ta xich'ic
ti scuxlejalic sventa sbatel osile —xi.

Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame
(Mt 20:17-19; Mr 10:32-34)

31 Ti Jesuse laj yic' loq'uel ti lajcha'vo' ya-
jchanc'optaque. Jech laj yal:
—Tana li'e, ta xijbatotic ta Jerusalén yo' ta xc'ot
ta pasel ta jtojol ti vu'un co'ol j'elantique jech
chac c'u cha'al laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetique.
32 Yu'un ta xi'ac'at ta yoc ta sc'ob ti jyan-
lumetique. Ta xislabanic. Ta xiyutilanic. Ta
xistubtaic.
33 Ja' jech xtoc ta xismajicun. Ts'acal to ta
xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi
—xi.
34 Pero ti stuquique mu'yuc laj ya'iic ti jech taje.
Mi ja'uc laj ya'ibeic smelol ti jech i'albatique.
Yu'un mu xc'ot ta yo'ntonic.

Ti Jesuse laj scolta jun ma'sat ti oy ta Jericoe
(Mt 20:29-34; Mr 10:46-52)

35 Ti Jesuse c'alal po'ot xa sc'an xc'ot ta jteclum
Jericoe, tey oy chotol ta ti' be jun ma'sat vinic ti
ta sc'an limoxnae.
36 C'alal laj ya'i ti ep cristianoetic ta x'ech'e, ti
ma'sate laj sjac':
—¿C'usi ta xc'ot ta pasel taje? —xi.
37 Tey laj yalbeic:
—Ja' ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete li' ta
x'ech' ta bee —xutic.
38 Jech ti ma'sate lic avanuc:
—Jesús, Snich'onot David, c'uxubinun —xi.
39 Ti buch'u jba'beic batele laj spajtsanic yo'
ac'o ch'aniuc. Pero ti stuque más to tsots i'avan:
—Snich'onot David, c'uxubinun —xi.
40 Jech ti Jesuse tey iva'i. Laj yal ti ac'o yiq'uic
talele. C'alal tey xa oy ta sts'ele, jech laj sjac'be:
41 —¿C'usi ta xac'an ta jpasbot? —xut.
Ti ma'sate jech laj stac':
—Cajval, ta jc'an ti ta xajambun ti jsate —xi.
42 Ti Jesuse jech laj yal:
—Lec oy, jamuc ti asate, ja' ti laj ach'unune
—xut.
43 Ta ora no'ox ijam ti sate. Tey laj sts'acli batel
ti Jesuse. Tey xmuyubaj xa ta xalbe slequilal ti
Diose. Scotol ti cristianoetique ti laj yilic ti ijam
sat ti ma'sate, ja' jech laj yalbeic slequilal ti Dios
eque.

19

Ti Jesuse schi'uc ti Zaqueoe

1 Ti Jesuse i'och batel ti ta jteclum Jericoe.
Jelavel ijelav.

2 Ti teye oy jun jc'ulej vinic, Zaqueo sbi, ti ja'
banquilal yu'un ti jc'anpatantaq'uinetique.
3 Ti stuc taje ta sc'an ta xojtiquin ya'i ti
Jesuse. Pero mu sta ta q'uelel yu'un toj ep ti
cristianoetique. Ja' jech xtoc yu'un toj pec'pec'
ti Zaqueoe.
4 Jech ti stuque ijelav batel ta anil. Ba muyuc
ta jpets sicómoro te' yo' jech ta xil ti bu ta x'ech'
ti Jesuse.
5 C'alal i'ech' ti Jesús ti bu oye, laj stoy muyel
sat. Jech laj yal:
—Yalan talel ta anil, Zaqueo. Yu'un ti c'ac'al
li'e ta xicom ta ana —xi.
6 Jech ti Zaqueoe iyal ta anil. Xmuyubaj xa laj
yic' batel ta sna ti Jesuse.
7 C'alal jech laj yilic taje, scotolic xvulajetic xa
liquel ta labanvanej ti ta xalic ti Jesuse ti ibat
comuc ta sna jun jsa'mulile.
8 Ts'acal to un, ti Zaqueoe iva'i. Jech laj yalbe
ti Jesuse:
—Q'uel avil, Cajval, ti c'usitic x'ayan cu'une ta
xcac'be o'loluc ti me'onetique. Mi oy buch'u laj
jlo'la ta sc'anbel ti staq'uine, ta jsutesbe chanib
velta más —xi.
9 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Avi ti c'ac'al li'e, vul xa ti coltael ti li' ta
jbej nae. Yu'un ti vinic li' xtoque, ja' snitilul ti
Abrahame.
10 Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique ja' tal jsa', ja'
tal jcolta ti buch'utic ch'ayemique —xi.

Sc'oplal ti lajunsep taq'uine
(Mt 25:14-30)

11 C'alal jech ts'etel schiquin ti cristianoetic ta
ya'yiel ti va'i s'elan ta xal ti Jesuse, jech ti stuque
jech laj yal jun babac'op, yu'un nopol xa batel
ta Jerusalén. Yu'un ti cristianoetique ta snopic
ti c'ot xa yorail ti ta xa x'och ta Ajvalil ti Buch'u
t'ujbil yu'un ti Diose.
12 Jech o xal jech laj yal:
—Oy jun snich'on ajvalil ti ibat ta namal
banomile. Ts'acal to ta sut talel yo' ta sventain ti
yabtele.
13 C'alal mu to ta xloc' batele, laj stac ta iq'uel
lajunvo' yaj'abtel. Tey laj yac'anbe comel ta
jujun tal jujusep taq'uin ti ep yich'oje. Jech laj
yal: “Bolomajanic me schi'uc ti jtaq'uine ja' to ti
mi lisut talele”, xi.
14 Ti cristianoetic ti tey nacajtique xti'et sjolic
yu'un ti vinique. Jech o xal laj staquic batel
jun chib j'almantal yo' ta xc'ot yalbeic ti ajvalile:
“Mu jc'ancutic ti ja' ta x'och ta ajvalil ta jlumal-
cutic ti vinic le'e”, xiic.
15 Pero ac'bil xa yabtel ti ta x'och ta ajvalile.
Jech o xal isut talel ta slumal. Ca'lal ivule,
lic staan ta iq'uel ti yaj'abteltac ti buch'utic laj
yac'anbe comel ti staq'uine, yo' ta sna' c'u yepal
laj spas canal ti taq'uin yu'unic ta jujun tale.
16 Ti buch'u ba'yel ic'ot ta stojol ti ajvalile,
jech laj yalbe: “Cajval, ti taq'uin ti laj avac'bun
comele, ijolin cu'un lajuneb velta más”, xi.
17 Ti ajvalile jech laj stac'be: “Lec oy. Ja' jun
lequil j'abtelot. Ti ta slequil avo'nton laj aventain
ti jutebe, jech o xal ta xa'och ta ajvalil cu'un ti ta
xaventain lajuneb jteclume”, xi.
18 Tey ital ti jun xtoque. Jech vul yal: “Cajval, ti

ataq'uin ti laj avac'bun comele, ijolin cu'un vo'ob
velta más”, xi.
19 Jech laj stac'be xtoc: “Jech ti vo'ot eque
ta xa'och ta ajvalil cu'un ti ta xaventain vo'ob
jteclume”, xut.
20 Ts'acal to ital ti jun xtoque. Jech vul yal:
“Cajval, li' oy ti ataq'uine. Laj jq'uej. Laj jpix
lec ta uni panyo.
21 Jech laj jpas, yu'un lixi' avu'un, yu'un tsots
vinicot. Ta xatsob ti ts'unobal ti bu mo'cot laj
ats'une. Jech xtoc ta xatsob ti ts'unobale ti bu
mo'cot laj avije”, xi.
22 Jech ti ajvalile jech laj yal: “Chopol j'abtelot,
ta jchapanot yu'un ti ac'op ti jech ta xavale.
Yu'un ana'oj ti tsots vinicune, ti ta jtsob ti bu
mo'cun laj jts'une, ta jtsob ti bu mo'cun laj jvije.
23 Jech o xal, ¿c'u cha'al mu laj atic' ta banco ti
jtaq'uine yo' jech ta xquich'be schi'uc ti sjol c'alal
ta xisut talel ta jnae?”, xi.
24 Ti ajvalile jech laj yalbe ti buch'u tey oyique:
“Pojbeic ti taq'uin le'e. Ac'beic ti buch'u yich'oj
lajunebe”, xi.
25 Pero ti j'abteletique jech laj yalic: “Cajval,
pero oy xa yu'un lajuneb une”, xiic.
26 Pero ti ajvalile jech laj stac': “Ta xcalboxuc
ava'iic, ti buch'u oy xa yu'une, ta to x'ac'bat
más. Yan ti buch'u mu'yuc xjolin yu'une, ta xich'
pojbel ti juteb ac'bile.
27 Ja' jech xtoc ti jcrontae, ja' ti buch'utic mu
sc'an ti ta xi'och ta ajvalile, ic'beicun talel li'e.
Milbeicun ta jsat”, xi —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Jn 12:12-19)

28 C'alal jech laj yo'nton ta yalel jech taje, ti
Jesuse laj stam batel sbe c'alal to Jerusalén.
29 C'alal jutuc xa sc'an xc'ot ti ta chib jteclum
Betfagee schi'uc ti Betaniae ti nopol ta sts'el ti vits
Olivose, tey laj stac jelavel chib yajchanc'optac.
30 Jech laj yalbe:
—Batanic ta biq'uit jteclum le'e. C'alal ta
xac'otique, tey chucul ta xataic jcot burro ti
mu'yuc to cajlebinbile. Jitunic. Ic'beicun talel.
31 Ti mi oy buch'u ta xasjac'beic: "¿C'u cha'al
ta xajitunic?" mi xayutique, albo ya'iic: "Ja' ta
xtun yu'un ti Cajvaltique", utic —xi ti Jesuse.
32 Jech ti yajchanc'optaque ibatic. Jech laj
staic scotol jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti
Jesuse.
33 C'alal jech ta xa sjitunic ti burroe, jech ti
yajvale jech laj sjaq'uic:
—¿C'u cha'al ta xajitunic ti burroe? —xi.
34 Ti stuquique jech laj stac'beic:
—Yu'un ta xtun yu'un ti Cajvaltique —xiic.
35 Jech ti stuquique laj yiq'uic batel ti burro ta
stojol ti Jesuse. Tey lic slamic ti sc'u'ic ta sba ti
burroe. Tey laj scajanic muyel ti Jesuse.
36 C'alal jech yacal ta xanav batel ti Jesuse, tey
ta sq'uiananic batel ti sc'u'ic ta bee.
37 C'alal nopajic xa yalel ta svitsal Olivose,
scotolic ti jch'unolajeletic ti sts'acliojic batel ti
Jesuse, xmuyubajic xa i'avanic. Lic yalbeic
slequilal ti Diose. Yu'un laj yilic scotol ti smuc'ul
stsatsal ti Jesuse.

38 Jech ta xalic:
—Yan yutsil ti Ajvalil tacbil talel yu'un ti Diose. Lec yo'nton ti Diose. Toj yan yutsil ti Dios ti oy ta vinajele —xiic.
39 Oy jun chib jfariseoetic ti tey capalic schi'uc ti cristianoetique ti jech laj yalique:
—Jchanubtasvanej, pajtsano ti avajchanc'optaque —xiic.
40 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mi ta jpajtsane, ja' xlic avanicuc ti tonetique —xi.
41 C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta Jerusalene, c'alal jech laj yil ti jteclume, jech ti Jesuse oc' ta stojol.
42 Jech laj yal:
—Ti c'ac'al li'e, ti tauc xava'iic jutebuc ti ja' ta xac'boxuc sc'uxobil avo'ntonique, toj lec ti jechuque. Pero tana li' une, macal ti asatique. Mu xavilic.
43 Ta sta sc'ac'alil ti ta xavich' ilbajinel yu'un ti avajcrontaique. Ta sjoyobtaic ti jteclum li'e, yo' jech macbiloxuc ta be ta jujot.
44 Lilijem ta xcom ta lum ti jteclum avu'unique. Mi ja'uc jbej ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Milbil ta xacom acotolic. Jech ta xc'ot ta pasel, yu'un mu'yuc laj avich'ic ta muc' ti c'alal tal svu'lanoxuc ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xch'uba ti temploe
(Mt 21:12-17; Mr 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Jech ti Jesuse och batel ta templo. Tey laj snutsan loq'uel ti buch'utic ta xchonilajic, ta xmanolajic teye.

46 Ti stuque jech laj yal:
—Jech ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope: “Ti jnae ja' snail jtaobil ta c'oponel”, xi. Pero ti vo'oxuque laj xa ajoybinic ta snail ch'en j'eleq'uetic —xi.
47 Ti Jesuse jujun c'ac'al ta xchanubtasvan ti tey ta temploe. Pero ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jech xtoc ti banquilal jpasmantal yu'un ti jteclume, tey ta sa'olanic c'u s'elan xu' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse.
48 Pero mu staic c'usi xu' ta xutic. Yu'un scotol ti cristianoetique ts'etel schiquinic ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Jesuse.

20

Ti yabtel yich'oj ti Jesuse
(Mt 21:23-27; Mr 11:27-33)

1 Oy jun c'ac'al ti Jesuse ta xchanubtas ti cristianoetic tey ta temploe. Tey ta xalolan ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. Ja' o tey ic'otic ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique.
2 Jech laj yalic:
—Albuncutic, ¿c'usi avabtel avich'oj ti jech ta xapase? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel? —xiic.
3 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ja' jech ti vu'un eque, oy c'usi ta jc'an ta jac'boxuc jbeluc. Ja' yu'un un, tac'beicun.
4 ¿Buch'u laj stac talel ti Juane ti tal yac' ich' vo'e? ¿Mi ja' ti Diose? ¿Mi ja' ti viniquetique? —xi.
5 Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:

—¿C'usi ta xcaltic xana'ic? Ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil talel yu'un Diose, ti mi xijchie, jech ta xistac'botic talel: “¿C'u cha'al mu'yuc bu laj avich'ic ta muc'?”, xiyut umbi.

6 Pero ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil talel yu'un ti viniquetique, ti mi xijchie, xu' ta xismilotic ta ton scotol ti cristianoetique. Yu'un sna'ojic lec ti ja' ic'opoj ta sventa Dios ti Juane —xut sbaic.

7 Jech o xal ti stuquique laj yalic ti mu sna'ic ti buch'u laj stac talel ti Juane ti tal yac' ich' vo'e.

8 Ti Jesús une jech laj yal:

—Mi ja'uc ti vu'un eque, mu xcalboxuc ava'iic ti buch'u laj yac'bun cabtel ti jech ta jpase —xi.

Sc'oplal ti chopol j'abteletique (Mt 21:33-44; Mr 12:1-11)

9 Ts'acal to ti Jesuse laj sc'opon ti cristianoetique. Jech laj yalbe jun babac'op:

—Oy jun vinic ti laj sts'un uva ta yosile. Ts'acal to laj yac' ta ch'om ti yosil ta stojol jun chib j'abteletic. Jech ti yajval osile ibat ta nom. Jal ijoc'tsaj.

10 C'alal sta xa sc'ac'alil ti ta xich' tuch'el ti sat uvae, ti yajval osile laj stac batel jun yaj'abtel yo' chba sc'an ti c'u yepal ta xich' ti sloc' yosile. Pero ti stuquique tey lic smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.

11 Ts'acal to ti yajval osile laj stac batel yan yaj'abtel ta stojol ti jch'om-osiletique. Pero ja' no'ox jech laj yilbajinic, laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel.

12 Ja' jech xtoc ti yajval osile laj xcha'tac batel
yan yaj'abteltac. Pero ti jchom-osiletique tey laj
syayijesic. Tey laj sjipic loq'uel ta pat moc.
13 'Ts'acal to ti yajval osile jech lic snop: "¿C'usi
xu' ta jpas? Ja' lec ta jtac batel ti jc'anbil nich'one.
C'alal ta xilique, ta nan xich'ic ta muc'", xi.
14 Pero ti jch'om-osiletique, c'alal laj yilique,
tey lic yalbe sbaic ta jujun tal: "Le'e, ja' ti
buch'u ta xrextoin ti osile. La' jmiltic yo' jech
ta xcu'unintic ti osile", xiic.
15 Jech ti jch'om-osiletique laj xjochic loq'uel ta
yut ti osile. Tey bat smilic ta spat —xi ti Jesuse.
Jech ti Jesuse jech laj sjac':
—¿C'usi van ta xc'ot ta pasel ta stojolic yu'un
ti yajval osil taje?
16 Ta xtal smil ti jch'om-osiletique. Ti yosile ta
xac' ta ch'om ta yan —xi.
C'alal jech laj ya'iic taje, jech laj yalic:
—Mu jechuc sc'an ti Dios taje —xiic.
17 Pero ti Jesuse lic sq'uelbe batel ti satique.
Jech laj yal:
—¿C'usi smelol ta xal ti jech ts'ibabil ta sc'op
Diose?
Ti ton ti bajbil yu'un ti j'abteletique,
ts'acal to ja' jtunel icom sventa sliqueb ti nae,
ti xie.
18 Buch'uuc no'ox ti ta xbaj ta sba ti ton taje,
lilijem ta xcomic. Yan ti mi ja' cajal ta xc'ot ta
sbaic ti tone, polvo ta xcomic —xi.

Sc'oplal stojel ti patane
(Mt 22:15-22; Mr 12:13-17)

19 Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtas-
vanejetic yu'un ti mantale laj ya'iic ti ja' sc'oplal

stuquic ti va'i s'elan laj sbaba'al ti Jesuse. Jech
o xal ta sc'an ta stsaquic ox ta ora. Pero ixi'ic
yu'un ti cristianoetique.
20 Jech o xal ti stuquique laj staquic batel
jpa'ivanejetic ti lec yo'ntonic yilele, yo' jech ta
sjac'beic ti Jesuse mi oy c'usi jbeluc chopol ta
xloc' ta ye, yo' jech xu' ta xaq'uic batel ta sc'ob ti
ajvalile.
21 Jech o xal ti stuquique jech laj sjaq'uic:
—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti tuc' ta
xachanubtasvane. Mu xana' ti yalel toyol
avo'nton ta stojol ti cristianoetique. Yu'un ja'
no'ox ta xachanubtasvan ta melel ti c'usi ta sc'an
ti Diose.
22 Jech o xal albun ca'icutic, ¿mi lec ti ta jtojtic
ti patan taq'uin ti ta xich' ti ajvalil romanoe? ¿Mi
mo'oj? —xutic.
23 Pero ti Jesuse laj sna' ti chopol ta snop ta
yo'ntonique. Jech o xal ti stuque jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti ta xac'an ta xabajesicun ava'i
ta c'oq'ue?
24 Ac'bun quil jsepuc taq'uin. ¿Buch'u sat,
buch'u sbi ti li' tsacale? —xi.
Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Ja' ti ajvalile —xiic.
25 Ja' yu'un un, ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ac'beic ti c'usi ja' yu'un ti ajvalile. Ac'beic
Dios xtoc ti c'usi ja' yu'un ti Diose —xi.
26 Ti stuquique mu'yuc xu' yu'unic sbajesel
ta c'oc' ti c'usi ta xal ti Jesús ta sba ta sat ti
cristianoetique. Ja' no'ox ch'ayal ic'ot yo'ntonic
stuquic ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse. Jech o xal
tey ts'ijts'ajic.

Laj sjaq'uic c'u s'elan ti cha'cuxesele
(Mt 22:23-33; Mr 12:18-27)

27 Ts'acal to un, oy jlom jsaduceoetic bat
sq'uelic ti Jesuse. Ti jsaduceoetique ja' ti
xch'unojic ono'ox ti mu'yuc bu ta xcha'cuxiic ti
animaetique. Jech o xal jech laj yalbeic ti Jesuse:
28 —Jchanubtasvanej, ti Moisese laj sts'iba
comel ti mi oy jun vinic ti ta xic' ti yajnile, ti mi
chame, ti mi ch'abal snich'on icome, jech o xal ti
yits'ine ta sc'an ti ac'o yic' ti me'unal antse, yo'
mu xch'ay sts'unobal ti anima sbanquile.
29 Lec oy. Oy viniquetic ti vucubic ta voq'uele.
Ti banquilale laj yic' yajnil. Pero icham. Mu'yuc
snich'on icom.
30 Jech ti schibal its'inale laj yic' ti antse. Ja'
jech xtoc icham. Ch'abal snich'on icom.
31 Ja' jech laj spas ti yoxibale. Laj yic' noxtoc
ti antse. Ja' jech laj spasic ti yan xtoque. Pero
icham svucvo'alic, mi junuc inich'najic.
32 Ja' jech xtoc un, icham ti antse.
33 Jech o xal albun ca'icutic, ti c'alal ta sta
sc'ac'alil ti cha'cuxiele, ¿buch'u junucal yajnil ta
xcom ti vucubic taje c'alal laj smalalin yucubal ti
antse? —xiic.
34 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti li' ta sba banomile, ti viniquetique, ti
antsetique ta xic'an sbaic.
35 Yan ti buch'utic ta xcha'cuxiique, ti xu' ta
x'ochic batel ti ta yan banomile, ti teye mu xa
yu'unuc ta xic'an sbaic. Mi ja'uc xa ta xaq'uic ta
nupunel ti yalab snich'nabique.
36 Yu'un ti teye, mu'yuc xa ta xchamic ti
cristianoetique. Ja' xa jech s'elan jech chac c'u

cha'al ti ángeletique. Yalab snich'nab xa ti Diose. Ja' ti icha'cuxiic xae.
37 Ja' no'ox jech ta xac' jna'tic ti Moisese ti ta xcha'cuxi ti animaetique. Yu'un jech i'albat yu'un Dios c'alal ta xtil ti jpets te'e: “Vu'un Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe”, ti xie.
38 Yu'un ti Diose, ma'uc Dios yu'unic ti buch'utic chamemique. Ja' Dios yu'unic ti buch'utic cuxajtique. Yu'un ta stojol ti Diose, scotol cuxulic —xi ti Jesuse.
39 Jech o xal oy jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale jech laj yalic:
—Toj lec ti c'usi laj avale, Jchanubtasvanej —xiic.
40 Jech o xal un, mu'yuc xa c'usi más laj sjaq'uic.

¿Buch'u stot ti Cristoe?
(Mt 22:41-46; Mr 12:35-37)

41 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al ta xalic, ti Cristoe ja' snich'on ti Davide?
42 Yu'un ti Davide jech laj yal stuc ti ts'ibabil ta svun Salmose:
Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale.
“La' chotlan ti jbats'i c'ob,
43 ja' to mi ta sta yorail ti ta jtsalbot
ti avajcrontae”,
x'utat, xi ti Davide.
44 ¿C'usi xut ti Cristo ti ja' Snich'on ti Davide, c'alal ti David stuque, Cajval ti xute? —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 11:37-54)

45 Scotol ti cristianoetique ts'etajtic schiquinic ta xa'iic ti c'alal jech laj yalbe yajchanc'optac ti Jesuse:

46 —Bijanic me yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ti stuquique toj lec ta xa'iic ti nat slapoj ti sc'u'ique. Ja' no'ox ta sc'anic ti nupbilic ti ich'bilic ta muc' ti ta ch'ivite. Ti ta ch'ul nae, ja' ta sa'ic ti chotlebal ti bu ich'bil ta muq'ue. Ja' jech xtoc ja' ta sa'ic ti bu lec chotlebal ti bu ta x'ic'atic ta ve'ele.

47 Ja' jech xtoc ta spojbeic snaic ti me'lal antsetique. Ts'acal to yo' mu xvinajic ti c'usi chopol laj spasic ti yalojique, jal ta jmec ta staic ta c'oponel ti Diose. Ti stuquic taje tsots ta xich'ic castigo —xi ti Jesuse.

21

Ta xac'be smoton Dios ti me'lal ants ti toj abol sbae
(Mr 12:41-44)

1 Ti Jesuse tey laj yil ta templo ti ta stiq'uic ochel staq'uinic ti jc'ulejetic ta scaxail smoton ti Diose.

2 Ja' jech xtoc laj yil jun me'lal ants ti toj abol sbae ti laj stic' ochel chib biq'uit cobre ti taq'uine.

3 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti me'lal ants le'e ti abol sbae, ja' más ep laj yac'. Ja' mu sta laj yac' ti yane.

4 Yu'un ti yane ja' no'ox ta xaq'uic sobrail ti
staq'uinique. Yan ti antse laj yac' comel scotol ti
yuni taq'uin ti ja' smanobil yuni ve'ele —xi.

Ti Jesuse ta xal ti ta xlilij ti temploe
(Mt 24:1-2; Mr 13:1-2)

5 Oy jlom ta xalbeic sc'oplal ti temploe, ti toj
jun yutsiquil ti stanale schi'uc ti yan ti c'usitic laj
yich' aq'uel ta matanale. Jech ti Jesuse jech laj
yal:

6 —Scotol ti vi s'elan ta xavilic li'e, ta sta yorail
ti lilijem ta xcome. Mu jbejuc ton ti cajal ta xcom
ta sba ti yan tone —xi.

Svinajeb ti c'alal po'ot xa ta sta ti slajebal c'ac'ale
(Mt 24:3-28; Mr 13:3-23)

7 Jech o xal tey lic sjac'beic ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel
taje? ¿C'usi señail ti jech ta xc'ot ta pasele?
—xiic.

8 Ti Jesuse jech laj yal:

—Bijanic me. Mu me xalajic ta lo'lael. Yu'un
ep ti buch'utic sbiinojic ti jbi ti jech ta xalique:
"Vu'un ti Cristoune", xiic. Oy yan ti jech ta
xalique: "Ja' xa me yorail ta xtal ti Cristoe", xiic.
Pero mu xats'acliic batel.

9 Ja' jech xtoc c'alal ta xava'ibeic sc'oplal ti
letoe, ti ta scrontain sbaic ti cristianoetique, mu
xaxi'ic yu'un. Yu'un ba'yel jech ta xc'ot ta pasel.
Pero ma'uc to yorail ti slajebal c'ac'ale —xi.

10 Jech to laj yalolan batel ti Jesuse:

—Ti jun muc' ta jteclume ta stsac sbaic ta leto
schi'uc ti yan muc' ta jteclume. Ti jun ajvalile ta
stsac sbaic ta leto schi'uc ti yan ajvalile.
11 Ta xtal muc' ta niquel. Ta xtal muc' vi'nal.
Ta xlic chamel bu'yuc no'ox ta jujun lum. Jech
xtoc ti ta vinajele oy ep ta tos ta xvinaj señail ti
toj xi'bal sbae.
12 C'alal mu to xc'ot ta pasel taje, ta xanutsatic
batel. Ta xavich'ic aq'uel ta chapanel ta jujun
ch'ul na. Ta xatic'atic ta chuquel. Ic'bil ta
xabatic ta stojol ti banquilal ajvaliletique schi'uc
ti gobernadoretique ti vu'un ta jventae.
13 Ja' o yorail ti jamal ta xavalbeicun ti
jc'oplale.
14 Nopic me lec ti vo'oxuque ti mu xacajnopic
c'usi xu' ta xavalic yo' ta xapoj abaique.
15 Yu'un vu'un ta xcac' ti abijilic ti c'u s'elan
xu' ta xatac'beic ti avajcrontaique. Jech o xal mu
xu' ta stsaloxuc ta c'op.
16 Ti vo'oxuque ta xa'ac'atic batel ta c'abal
yu'un ti atot ame'ique, yu'un ti achi'iltac ta
voquele, yu'un ti avuts' avalaltaque, yu'un ti
buch'utic lec xavil abaique. Oy jlom ti vo'oxuque
ta xalajic ta milel yu'unic.
17 Scotol ti cristianoetic li' ta sba banomile
xti'et sjolic ta atojolic ta jventa.
18 Pero ti vo'oxuque mi ja'uc jbej stsatsal ajolic
ti ta xch'aye.
19 Mi staoj yav jun avo'ntonic xacham xala-
jique, ta xavich' acuxlejalic.
20 ’C'alal ta xavilic ti jteclum Jerusalén ti
joyobtabil ta soldadoetique, na'ic me ti ja' yorail
ti ta xich' lilinele.

21 Jech o xal un, ti buch'utic oyic ti li' ta Judea
banomile, ac'o me jatavicuc batel ta vitsetic. Ti
buch'utic ti tic'ajtic li' ta Jerusalene, ac'o me
loq'uicuc batel. Ti buch'utic loq'uemic batel ta
yabtelique, mu xa me sutic talel ta jteclum.
22 Yu'un sta xa yorail ti castigoe. Ja' xa c'ot
ta pasel jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op
Diose.
23 Ti jech c'ac'al taje, toj abol sbaic ti antsetic ti
buch'utic schi'uc ti yolique, o mi ta to xchu'un ti
yolique. Yu'un mu no'ox albajuc ta xtal ti vocol
li' ta banomile. Toj tsots ta jmec ti castigo ta
xich'ic ti cristianoetique.
24 Oy jlom ta xchamic ta leto. Ti jlom xtoque
chucbil ta xbatic ta jujun yan lumetic. Ti
jyanlumetique ta soquesic ti jteclum Jerusalén
li'e ja' to mi its'aqui sc'ac'alil ti c'u sjalil ta
x'ac'bat spasique.

Ti c'u s'elan ta xcha'sut talel ti Jesuse ti co'ol j'elantique

(Mt 24:29-35, 42-44; Mr 13:24-37)

25 ’Ja' jech xtoc ja' o xlic vinajuc ti oy señail ti ta
c'ac'ale, ti ta ue, ti ta c'analetique. Ti cristianoetic
li' ta banomil ti oyic ta jujun lume, mu stac'
a'yeluc ta xa'iic yu'un ti xi'ele. Yu'un ti tsots
xjumumet ti mare, ti xva'i xc'otij ti vo'e.
26 Ti cristianoetique ta xyalic ta lum ta xi'el.
Yu'un mu sna'ic c'usi ta xc'ot ta pasel ta sjunlej
ti banomile. Ja' jech xtoc ti c'usitic oy ta vinajele
xlaj nicanicuc scotol.
27 Ja' o tey ta xiyilicun ti vu'un co'ol j'elantique,
ti ta xital ta ba toc schi'uc ti jmuc'ul jlequilale.

28 C'alal xlic c'otuc ta pasel ti jech taje, tsotsanic
me, toyo me ti asatique. Yu'un nopol xa sc'an ti
ta xataic ti acolelique —xi.

29 Ja' jech xtoc ti Jesuse lic yal yan babac'op
jech chac c'u cha'al li'e:

—Q'uel avilic ti icuxe schi'uc ti c'usiuc no'ox
te'ale.
30 C'alal yacal ta xch'i tal ti ach' yanale, xana'ic
lec ti po'ot xa sta yorail ta xlic yaluc ti chaquilo'e.
31 Ja' jech xtoc c'alal ta xavilic ti xlic c'otuc ta
pasel ti va'i s'elan laj cale, na'ic me ti po'ot xa sta
yorail ti xlic ventainvanuc ti Diose.

32 ’Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu to ta
xcham scotol ti cristianoetic li'e ti c'alal ta xc'ot
ta pasel scotol taje.
33 Ti banomile, ti vinajele xlaj sc'oplal. Pero ti
jc'ope mu xlaj sc'oplal. Ta ono'ox xc'ot ta pasel.

34 ’Bijanic me. Mu me xyijub avo'ntonic
yu'un ti yacubele, ti c'usitic yan ta xapasique,
ti ja' no'ox xvulvun avo'ntonic ti c'usi ta xavut
abaic li' ta sba banomile, yo' jech mu ch'ayaluc
avo'ntonic xataatic ti jech c'ac'al taje,
35 ti co'ol s'elan jun pets' ti ta stsacvane. Yu'un
ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel ta stojol scotol ti
cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomil ti c'alal ta
sta ti sc'ac'alile.
36 Jech o xal ti vo'oxuque chaplucoxuc me. Taic
me ta c'oponel scotol c'ac'al ti Diose, yo' jech xu'
ta xapoj abaic yu'un scotol ti c'usitic ta xc'ot ta
pasele, yo' jech xu' ta xc'ot ava'an abaic ta jtojol
ti vu'un co'ol j'elantique —xi ti Jesuse.

37 Ti ta c'ac'altique ta xchanubtasvan ta templo
ti Jesuse. Ti ta ac'obaltique ta xbat ta vits ti ja'
Olivos sbie.
38 Scotol ti cristianoetique jujun sob ic'loman ta
xbatic ta templo yo' ta xa'iic ti ta xchanubtasvan
ti Jesuse.

22

Chapanbil xa sc'oplal ti ta xich' tsaquel ti Jesuse
(Mt 26:1-5, 14-16; Mr 14:1-2, 10-11; Jn 11:45-53)

1 Nopol xa sc'an ti q'uin ti ta xich' ve'el ti pan
ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, ja' ti q'uin
Colele.
2 Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtas-
vanejetic yu'un ti mantale ta snopilan c'usi xu'
ta spasic yo' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse. Pero ta
xi'ic yu'un ti cristianoetique.

3 Jech ti pucuje tey i'och ta yo'nton ti Judase, ti
ja' sbi xtoc ti Iscariotee, ti ja' jun ta slajcha'vo'al
jcholc'ope.
4 Jech ti stuque bat sc'opon ti banquilal palee-
tique schi'uc ti buch'utic tsots yabtelic yich'ojic
tey ta temploe. Tey laj yal ti c'u s'elan xu' ta xac'
ta c'abal ti Jesuse.
5 Jech ti stuquique xmuyubajic xa. Jech o xal
laj yalic ti ta xac'beic taq'uine.
6 Jech ti Judase tey laj stsac ti taq'uine. Tey lic
sa'olan ti c'u s'elan xu' ta xac' ta c'abal ti Jesuse
ti c'alal ja' o ch'abal ti cristianoetique.

Sna'obil ti Cajvaltique
(Mt 26:17-29; Mr 14:12-25; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

7 Sta xa yorail ti q'uin ti ta sve'ic ti pan ti
ch'abal yich'oj ti spajubtasobile. Ja' jech xtoc ja'
o ti sc'ac'alil ti ta xich' milel ti chij ti ja' sventa
smelol ti q'uin Colele.
8 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti Pedroe, ti
Juane:

—Batanic, ba chapanic ti ve'lil sventa ti q'uin
Colele —xi.
9 Ti cha'vo'ique jech laj sjac'beic:

—¿Bu ta xac'an ti chba jchapancutique? —xiic.

10 Ti Jesuse jech laj stac':

—C'alal ta xa'ochic batel ti ta jteclume, tey ta
xanupic ta be jun vinic ti xcuchoj talel jbej q'uib
vo'e. Tijlanic batel ta spat c'alal to na ti bu ta
x'oche.
11 Albeic ya'i ti yajval nae: "Ti Jchanubtas-
vaneje jech ta xayalbot: ¿Bu oy ti cuarto ti xu' ta
xive'cutic schi'uc ti cajchanc'optac sventa ti q'uin
Colele? xayut", xavutic.
12 Ti yajval nae tey ta xac' avilic jun muc' ta
cuarto ti oy ta scha'cojal nae ti chapanbil xae.
Tey xameltsanic ti ve'lile —xi ti Jesuse.

13 Ti cha'vo'ique tey ibatic. Tey laj staic scotol
jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Jech
tey lic spasic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele.

14 C'alal ista yorail ti ve'ebale, jech ti Jesuse
schi'uc ti yajchanc'optaque lic chotlicuc ta mexa.
15 Jech ti Jesuse jech lic yal:

—Jech ono'ox oy ta co'nton ti ta jc'an ti jmoj ta xijve'otic jcotoltic sventa ti q'uin Colele c'alal mu to ta xichame.
16 Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, slajeb xa velta ti jech jmoj ta xijve'otique ja' to ti mi c'ot yorail ti ta jtsob jbatic ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
17 Jech o xal un, ti Jesuse lic stsac ti sbisol ya'lel uvae. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Tsaquic li'e. Comon uch'ic acotolic.
18 Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, slajeb xa velta ti ta xcuch' ti ya'lel uvae ja' to mi sta yorail ti ta xventainvan ti Diose —xi.
19 Ts'acal to xtoc un, lic stsac ti pane. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Tey lic xet' ti pane. Tey laj yac'be batel ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Ti li'e, ja' jbec'tal ti ta xich' aq'uel ta milel ta sventa alequilalic ti vo'oxuque. Jech me xapasolanic o. Yu'un ja' jna'obil —xi.
20 C'alal laj yo'ntonic ta ve'ele, laj stsac xtoc ti sbisol ya'lel uvae. Jech lic yal:
—Ti ya'lel uva li'e, ja' xa ti ic'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele, ti ja' sventa alequilalic ti vo'oxuque.
21 ’Ti vinic ti buch'u ta xiyac' ta c'abale tijil sc'ob ta jc'ob ti li' ta mexae.
22 Ti vu'un co'ol j'elantique ta xc'ot ta jtojol ti bu albil ono'oxe. Pero toj abol sba ti vinic ti buch'u ta xiyac' ta c'abale —xi.
23 Jech o xal ti yajchanc'optaque lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u van ti j'ac'vanej ta c'abal taje? —xiic.

Ti yajchanc'optac ti Jesuse tey laj sjac'olanbe sbaic ti buch'u junucal yu'unic ti más ich'bil ta muq'ue

24 Ts'acal to un, ti yajchanc'optaque tey lic
sjac'olanbe sbaic ti buch'u junucal ti más ich'bil
ta muc' ta xc'ot yu'unique.
25 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti ajvaliletic ti oy ta jujun lume lec ta xa'iic
ti ta spasvanic ta mantale. Ja' jech xtoc lec ta
xa'iic ti lec ti ajvalil le'e, xi sc'oplal yu'un ti
yaj'abteltaque.
26 Pero ti vo'oxuque mu me jechuc xpasic ec. Ti
buch'u ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unique, ja' ta
sc'an ti biq'uit ac'o yac' sbae. Ti buch'u ta sc'an
ta spas mantale, ja' ta sc'an ti ac'o yac' sba ta
tunele.
27 ¿Buch'u ti más cajal ti sc'oplale? ¿Mi ja' ti
buch'u chotol ta smala sve'el ta mexae? ¿Mi ja' ti
buch'u ta xac' ti ve'lile? ¿Mi mu ja'uc van xana'
ti buch'u smala sve'el ta mexae? Pero ti vu'une
li' oyun ta atojolique yo' jech ta xitun avu'unic.

28 ’Ti vo'oxuque tey ono'ox oyoxuc ta jtojol
c'alal lic quich'olan talel ti jvocole.
29 Jech o xal ta xcac'boxuc avabtelic ti ta xapas
mantale jech chac c'u cha'al ti Jtot ti laj yac'bun
cabtele ti ta jpas mantale.
30 Ti vo'oxuque tey ta xave'ic, ta xavuch'ic
vo' ta jmexa ti bu ta jpas mantale. Ja' jech
xtoc tey ta xachotiic ta xchapanel ti lajcha'chop
j'israeletique —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedro ti ta xmucat ta

yo'ntone

(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Jn 13:36-38)

31 Ti Cajvaltique jech laj yal xtoc:

—Simón, Simón, ti pucuje laj xa sc'anbe ti Diose yo' jech ta slilinoxuc jech chac c'u cha'al ti trigo ti ta xich' ic'ale.

32 Pero ti vu'un eque laj xa jc'anbe vocol ti Dios ta atojole yo' jech mu xchibaj avo'nton. C'alal mi ayan yip ti avo'ntone, coltao me ti avermanotaque yo' ta stsatsub ti yo'ntonique —xi.

33 Ti Simone jech laj stac':

—Cajval, jchapanoj xa jba ta jchi'inot batel ta chuquel manchuc mi co'ol ta xijlaj ta milel —xi.

34 Ti Jesuse jech lic stac'be:

—Pedro, ta xcalbot ava'i, ti tana li'e, c'alal mu to xlic oc'uc ti cotse, oxib xa ox velta laj xa aval ti mu xavojtiquinune —xi.

Ta xc'ot xa yorail ti lajeltsaele

35 Ti Jesuse jech laj sjac'be ti yajchanc'optaque:

—Ti c'alal laj jtacoxuc batele ti mu'yuc laj avich'ic batel ti anuti'ique, ti yav ataq'uinique, ti yan axonobique, ¿mi oy c'usi vocol laj ava'iic? —xi.

Ti stuquique jech laj yalic:

—Mu'yuc —xiic.

36 Jech ti Jesuse jech laj yalbe:

—Avi tana li'e, mu xa jechuc. Ti buch'u oy ti snuti'ique, ti buch'u oy yav ti staq'uinique, ac'o yich' batel. Ja' jech xtoc ti buch'utic ch'abal ti yespadae, ac'o xchon jlicuc sc'u' yo' ta sman.

37 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta persa ta
xc'ot ta pasel ta jtojol jech chac c'u cha'al ti
ts'ibabil ta sc'op Diose: “Jsa'mulil vinic le'e”, ti
xie. Yu'un scotol ti c'usi ts'ibabil jc'oplal ti ta
sc'op Diose, persa ta ono'ox xc'ot ta pasel —xi.
38 Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:
—Cajval, li' xa oy chib espada —xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ch'an xa utic taje —xi.

Ti Jesuse ta sc'opon Dios tey ta Getsemaní (Mt 26:36-46; Mr 14:32-42)

39 Ts'acal to iloc' batel ti Jesuse. Ibat ta vits
Olivos, ja' ti stalel ono'ox ti tey ta xc'otilane. Ti
yajchanc'optaque tey ts'acajtic batel.
40 C'alal ic'otique, ti Jesuse jech laj yal:
—Taic me ta c'oponel ti Diose yo' mu xastsa-
loxuc ti pucuje —xi.
41 Tsacal to ti Jesuse tey laj xch'ac sba batel ta
stojolic. Jech snatil ibat jech chac c'u cha'al ta
jtentic jbej ton. Tey lic squejan sba yo' ta sta ta
c'oponel ti Diose.
42 Jech laj yal:
—Tot, ti mi ta xac'ane, coltaun yo' mu xc'ot ta
jtojol ti jvocole. Pero ma'uc ti c'usi ta sc'an ti
co'ntone. Ja' ti c'usi ta xac'an atuque —xi.
43 Jech o xal, ja' o ital jun ángel ta vinajel, yo'
jech tal ac'batuc yip ti Jesuse.
44 C'alal jech mu no'ox albajuc ta xa'i ti vocole,
más to tsots lic sc'opon Dios ti Jesuse. Jech ti
schiq'ue co'ol s'elan ch'ich' ti muc'tic ta xbaj ta
banomile.

45 C'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti Diose, tey
ibat ti bu icomic ti yajchanc'optaque. Vayemic
c'ot sta, yu'un tsalatic yu'un ti at o'ntone.
46 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti ta xavayique? Licanic, taic me
ta c'oponel ti Diose yo' jech mu xastsaloxuc ti
pucuje —xi.

Chucbil batel ti Jesuse
(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Jn 18:2-11)

47 Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o tey
ic'otic ti epal cristianoetique. Ti Judase, ti ja'
jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optaque, ja' jba'be
talel yu'un ti cristianoetique. Tey inopaj batel ta
stojol ti Jesuse yo' ta sbuts'.
48 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Judas, ¿mi ta jbuts'el no'ox ta xavac'un ta
c'abal ti vu'un co'ol j'elantique? —xi.
49 C'alal laj yilic ti buch'utic xchi'inojic ti
Jesuse, jech laj sjaq'uic:
—Cajval, ¿mi ta xcac'becutic espada? —xiic.
50 Oy jun yu'unic laj sbojbe sbats'i chiquin ti
yajtunel ti banquilal yu'un ti paleetique.
51 Pero ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ch'an uto, xu' xa —xi.
Jech ti Jesuse ba spicbe schiquin ti mosovile.
Tey ilecub yu'un.
52 Ts'acal to ti Jesuse laj sc'opon ti jtsavaneje-
tique, ja'ic ti banquilal paleetique, ti j'opisialetic
yu'un ti temploe, ti moletique. Jech laj yalbe:
—¿Mi yu'un j'elec'un ta xavilic ti tal atsaqui-
cun schi'uc avespadaic schi'uc ate'ique?

53 C'alal tey to ox oyun ta atojolic jujun c'ac'al
ta temploe, mi ja'uc jutebuc laj atsaquicun. Pero
li'e, ja' xa yorail ti xu' ta xapasic ti c'usi ta sc'an
ti avo'ntonique. Yu'un ja' yorail ti xu' ta spas ti
c'usi sc'an yo'nton ti buch'u yich'oj ta sventa ti
ic'al osile —xi.

Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse
(Mt 26:57-58, 69-75; Mr 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

54 Jech o xal ti jtsavanejetique laj xchuquic
batel ti Jesuse. Tey laj yiq'uic batel ta sna ti
banquilal yu'un ti paleetique. Ti Pedroe tey
nomtic xtijet batel.
55 C'alal ic'otique, tey lic stsanic c'oc' ta o'lol
amac'. Tey lic sjoy sbaic ta c'atimol. Ja' jech ti
Pedro eque tey ba scap sba ta c'atimol ec.
56 Jech xtoc ja' o ital jun mosovil ants. C'alal laj
yil ti tey chotol ta xc'atin ti Pedroe, tey lic sq'uel
batel lec. Jech laj yal:
—Ti vinic le'e, ja' schi'il ti buch'u tsacbil talele
—xi.
57 Pero ti Pedroe laj sjut c'op, jech laj yalbe ti
antse:
—Ants, mu xcojtiquin taje —xi.
58 Lec xa ox jliquel xtoc un, ja' o ital jun vinic
ti jech laj yale:
—Ti vo'ote ja' achi'il abaic schi'uc ti vinic le'e
—xi.
Ti Pedroe jech laj yal:
—¡Bu xata, Chi'iltic! mu'cun —xi.
59 Jun ora yech'el xtoc, jech lic yal jun vinic:

—Ta melel ti vinic le'e, ja' schi'il sbaic schi'uc ti buch'u chucbil talele. Yu'un liquem talel ta Galilea ec —xi.
60 Ti Pedroe jech laj yal:
—Chi'iltic, mu jna' ti c'usi ta xaval taje —xi.
C'alal jech yacal ta xal ti Pedroe, ja' o i'oc' ti cotse.
61 Jech ti Cajvaltique laj sjoybin batel sat. Tey laj sq'uel batel ti Pedroe. Jech ti Pedroe ja' o ivul ta yo'nton ti jech ono'ox i'albat yu'un ti Cajvaltique: "Ti tana li'e, ti c'alal mu to xlic oc'uc ti cotse, oxib xa ox velta laj xa aval ti mu xavojtiquinune", ti xie.
62 Jech o xal ti Pedroe iloc' batel. Tey bat smil sba ta oq'uel.

Ta slabanic ti Jesuse
(Mt 26:67-68; Mr 14:65)

63 Ti viniquetic ti ta xchabiic ti Jesuse lic slabanic, tey lic smajic.
64 Tey lic smacbeic sat ta poc'. Tey laj smajbeic ti xocon sate. Jech lic yalbeic:
—Na'o ca'itic, ¿buch'u laj smajot? —xutic.
65 Ep ta tos c'usitic ta xalbeic ti Jesuse yo' ta xilbajinic.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique
(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Jn 18:19-24)

66 Ta yoc'lomal ti c'alal sac xa ti osile, lic stsob sbaic ti moletic yu'un ti j'israeletique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti banquilal paleetique. Laj yiq'uic ech'el ti Jesús

ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. Tey lic
sjac'beic.
67 —Albun ca'icutic, ¿mi vo'ot ti Cristoe? —xu-
tic.
Ti stuque jech laj stac':
—Ti mi ta xcalbot ti vu'unune, mu xach'unic.
68 Ti mi oy c'usi ta jac'boxuque, mi ja'uc xtac'
avu'unic ec. Ja' jech xtoc mu xacoltaicun batel.
69 Ti c'ac'al tana li'e, ja' sliquebal ti ta xba
chotlucun ta xocon sbats'i c'ob Dios ti scotol xu'
yu'une, ti vu'un co'ol j'elantique —xi.
70 Jech o xal scotolic jech lic sjaq'uic ta ora:
—Ati xcaltic un cha'e, vo'ot Snich'onot ti Diose
—xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Vu'unun jech chac c'u cha'al ta xavalique
—xi.
71 Jech ti stuquique jech laj yalic:
—Mu xa persauc rextigo ta jc'antic. Laj xa
ca'itic ti jech laj yal ta ye stuque —xiic.

23

Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe
(Mt 27:1-2, 11-14; Mr 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 Jech o xal scotolic iva'iic. Tey laj yiq'uic batel
ti Jesús ta stojol ti Pilatoe.
2 Tey lic sjutbeic ti smule. Jech laj yalic:
—Ti vinic li'e yacal ta soquesbe yo'nton ti
jchi'ilcutic laj jtacutique. Yu'un ta xalbe ti mu
lecuc ti mi ta jtojcutic ti patan ti ta sc'an ti ajvalil
romanoe. Ja' jech xtoc ta xalbe sba ti ja' Cristoe,
ti ja' jun ajvalile —xiic.
3 Jech ti Pilatoe jech laj sjac':

—¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti j'israeletique? —xut.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jech, jech chac c'u cha'al ta xavale —xi.
4 Jech ti Pilatoe tey lic yalbe ti banquilal paleetique schi'uc ti cristianoetique:
—Mu jtabe jutebuc smul ti vinic li'e —xi.
5 Ti stuquique más to tsots lic c'opojicuc:
—Oy smul. Yu'un soc xa yo'ntonic ti jchi'ilcutic ta Judeae ti c'u s'elan ta xchanubtasvane. Tey lic sliques talel ta Galilea. Avi tana un, li' xa oy ta xchanubtasvan une —xiic.

Ti Jesuse oy ta stojol ti Herodese

6 C'alal jech laj y'ai ti Pilato taje, jech o xal lic sjac'be mi ta melel ti ja' liquem talel ta Galilea ti vinique.
7 C'alal i'albat ti ja' liquem talel ta Galileae, jech o xal ti Pilatoe laj stac batel ta stojol ti Herodese, ti ja' ajvalil ta Galileae, ti ja' o yorail xtoc ti tey oy ta Jerusalén ti Herodese.
8 Ti Herodese c'alal laj yil ti Jesuse, xmuyubaj xa ta jmec. Yu'un vo'ne xa ono'ox ta sc'an ta sq'uel ya'i. Yu'un ya'binojbe ono'ox sc'oplal. Jech o xal ti Herodese ta sc'an ti ac'o ac'batuc yil ti c'usi tsots xu' yu'un ti Jesuse.
9 Ep ti c'usitic laj sjac'bee. Pero ti Jesuse mu'yuc laj stac' jbeluc.
10 Ja' jech xtoc tey oyic ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ep ta jmec laj sa'beic smul.
11 Jech ti Herodese schi'uc ti yajsoldadotaque mu'yuc c'usi bal o laj yilic. Ja' jech xtoc yo' ta slabanic ti Jesuse, jun yutsil laj yac'be slap sc'u'

jech chac c'u cha'al ti ajvalile. Tsa'cal to un,
ti Herodese laj stac batel yan velta ta stojol ti
Pilatoe.
12 Manchuc mi scrontainoj to ox sbaic ti
Herodese schi'uc ti Pilatoe, pero ti jech c'ac'al
taje, ja' o yorail icomic lec ta amigo.

Ti Jesuse chapal sc'oplal ta xich' milel
(Mt 27:15-26; Mr 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

13 Jech o xal ti Pilatoe laj stsob scotol ti
banquilal paleetique, ti j'opisialetique, schi'uc ti
cristianoetique.
14 Jech laj yal:
—Ti vo'oxuque laj avic'beicun talel ti vinic li'e
ti ta xavalic ti ta soquesbe yo'nton ti achi'ilique.
Pero avilojic lec ti laj xa jac'be ti smule. Pero
mu'yuc bu laj jtabe ti vo'oxuc ta xavalic ti oy ti
smule.
15 Ja' jech xtoc ti Herodese mu'yuc bu laj stabe
smul ec. Jech o xal laj stac sutel talel. Ti
vo'oxuque laj avilic ti mu'yuc c'usi chopol laj
spas ti yo' xu' ta xich' milele.
16 Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta jcolta batel
—xi.
17 Ti ta jujun q'uin Colele, ti Pilatoe ta scolta
batel jun jchuquel ti buch'u ta sc'an st'ujic ti
cristianoetique.
18 Pero scotol ti cristianoetique tsots lic avan-
icuc:
—Mu jc'ancutic ti ja' ta xacolta ti vinic li'e. Ja'
coltao ti Barrabase —xiic.
19 Ti Barrabase i'och ta chuquel ta scoj ti laj
scrontain ti ajvalil ta Jerusalene. Ja' jech xtoc ja'
jun jmilvanej.

20 Ti Pilatoe ta sc'an ta scolta ya'i batel ti
Jesuse. Jech o xal ic'opoj yan velta ta stojol ti
cristianoetique.
21 Pero ti stuquique más to tsots lic avanicuc:
—¡Jipano ta cruz! ¡Jipano ta cruz! —xiic.
22 Ti Pilatoe ta yoxibal xa velta lic yal:
—¿C'usi ti chopol laj spas ti vinic li'e? Ti
vu'une mu'yuc bu laj jtabe jutebuc smul yo' jech
ta xich' milel. Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta
jcolta batel —xi.
23 Pero ti cristianoetique tsots lic avanicuc ti
ac'o yich' jipanel ta cruze. Ti jech ep i'avanic
ti cristianoetique schi'uc ti banquilal paleetique,
jech o xal laj xa staic ti jech ta sc'anic ono'oxe.
24 Jech o xal ti Pilatoe laj xch'un ti jech ta
sc'anique.
25 Laj scolta batel ti Barrabase ti ja' laj st'ujique,
ti buch'u tiq'uil ta chuquele, ti ta spojbe ox yabtel
ti ajvalile, ti imilvane. Yan ti Jesuse laj yac' ta
milel jech chac c'u cha'al ta sc'an ti yo'ntonique.

Laj yich' jipanel ta cruz ti Jesuse
(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 C'alal yic'ojic xa batel ta sjipanic ta cruz ti
Jesuse, ja' o tey laj snupic ta be jun vinic, Simón
sbi, ti ta xtal ta Jerusalene, ti liquem tal ta Cirene
banomile. Laj stsaquic ti Simone. Laj yac'beic
xcuch ti cruze. Tey ts'acal batel ta spat ti Jesuse.
27 Ep cristianoetic ts'acajtic batel schi'uc ep
antsetic ti x'oc' x'avanic xa ta at o'nton yu'un ti
Jesuse.
28 Pero ti Jesuse laj sq'uel ti antsetique. Jech laj
yalbe:

—Antsetic ti vo'oxuc li' nacaloxuc ta Jerusalene, mu xavoq'uitaicun. Oq'uitao abaic atuquic schi'uc ti avalab anich'nabique.

29 Yu'un ta xc'ot sc'ac'alil ti jech ta xavalique: “Yan yutsil ti antsetic ti buch'utic ch'abal ti yolique, ti buch'utic mu'yuc ono'ox yilojic ti alajele”, xachiic.

30 C'alal ta xavich'ic avocolique, ti cristianoetique jech ta xalbeic ti vitsetique: “Loman talel ta jbacutic”, xutic. Ja' jech xtoc jech ta xalbeic ti stselejaltique: “Nac'uncutic”, xutic.

31 Yu'un ti mi jech ta spasbeic ti jpets yaxal te'e. ¿Mi mu jechuc ta spasbeic xtoc ti taqui te'etique? —xi ti Jesuse.

32 Ja' jech xtoc un, ti soldadoetique yic'ojic batel cha'vo' vinic ti tsots smulique, yo' jech jmoj ta xlajic ta milel schi'uc ti Jesuse.

33 Ti c'alal ic'otic ta vits ti ja' baquil jolal sbie, tey lic sjoc'anic ta cruz ti Jesuse schi'uc ti cha'vo' chopol viniquetique. Tey laj sjoc'anic jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob ti Jesuse.

34 C'alal ta xa sjoc'anic ta cruze, ti Jesuse jech lic yal:

—Tot, ac'bo perdón ti cristianoetic li'e. Yu'un mu sna'ic ti c'usi ta spasique —xi.

Ti soldadoetique lic sq'uelic suerte yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse.

35 Ti cristianoetique tey va'ajtic ta sq'uelic. Ti j'opisialetique tey laj slabanic ti Jesuse. Jech ta xalic:

—Laj scolta ti yane. Jech o xal un, ac'o scolta sba stuc ec un, yo' ta xvinaj mi ja' ti Cristoe ti t'ujbil yu'un ti Dios ta melele —xiic.

36 Ti soldadoetic xtoque ta slabanic ti Jesuse.
Inopajic batel ta sts'el, laj yac'beic yuch' ch'ail
pox.
37 Ja' jech ta xalbeic:
—Ti mi vo'ot ti ajvalilot yu'un ti j'israeletique,
coltao aba quic atuc un —xutic.
38 Ti ta sjol scruzal ti Jesuse tey oy ts'ibabil ta
griego c'op, ta latin c'op, ta hebreo c'op ti jech ta
xale: "Ja' ajvalil yu'un ti j'israeletique", xi.
39 Oy jun ti ta scha'vo'al ti chopol viniquetic ti
jipil ta cruze jech lic chopol c'opojuc ta stojol ti
Jesuse:
—Mi vo'ot ti Cristoe, coltao aba quic atuc. Ja'
jech xtoc coltauncutic ec —xi.
40 Pero ti jun xtoque lic sjajanta ti schi'ile. Jech
laj yalbe:
—¿Mi mu xana' xaxi' yu'un ti Diose ti c'alal
jmoj ta xquich'tic castigo schi'uque?
41 Ti vo'otique ja' tey xijtunotic o ti ta xquich' ti
jvocoltic li'e. Yu'un ta jtojtic ti c'usi laj jpastique.
Pero ti vinic li'e mu'yuc c'usi chopol spasoj —xi.
42 Jech o xal jech laj yal:
—Jesús, mu xach'ayun ta avo'nton ti c'alal xlic
apas mantale —xi.
43 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalbot ava'i, ti c'ac'al li'e chba
jchi'in jbatic ta lequilal —xut.

Icham ti Jesuse
(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Po'ot xa nan batel ti o'lol c'ac'ale, c'alal ic'
icom scotol ti banomile. Ta oxib to ora mal c'ac'al
isacub.

45 Imac sat ti c'ac'ale. Jech ti muc' ta cortina
ti joc'ol ta yut temploe tey ijat ta o'lol. Pas ta
cha'lic.
46 Jech ti Jesuse tsots lic avanuc:
—Tot, ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti jch'ulele —xi.
47 Ti jpasmantal yu'un ti romano soldadoe-
tique, c'alal laj yil ti jech ic'ot ta pasele, lic lequil
c'opojuc ta stojol ti Diose. Jech laj yal:
—Ta melel, ti vinic li'e ch'abal ti smule —xi.
48 Scotol ti cristianoetic ti tey laj yilic ti c'usi
ic'ot ta pasele, tey smajolanic xa batel ti sti'
yo'ntonique.
49 Scotol ti buch'utic ti lec xil sbaic schi'uc ti
Jesuse, schi'uc ti antsetic ti buch'utic laj sts'acliic
batel ti c'alal i'ech' tal ta Galilea banomile, nom
va'ajtic icomic ta sq'uelel ti c'usi ic'ot ta pasele.

Ti Jesuse laj yich' muquel
(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Jn 19:38-42)

50 Oy jun lequil vinic ti tuc' yo'ntone, José sbi, ti
ja' liquem talel ta jteclum Arimatea ti tey ta Judea
banomile, ti ja' jun banquilal jchapanvanej yu'un
ti j'israeletique.
51 Ti José li'e smalaoj ono'ox ti ventainel yu'un
ti Diose. Jech o xal mu'yuc laj sco'oltas sjolic
schi'uc ti yan banquilal jchapanvanejetic ti jech
laj spasique.
52 Jech ti Josee ibat ta stojol ti Pilatoe yo' ta
sc'anbe sbec'tal ti Jesuse.
53 C'alal laj syales tal ta cruz sbec'tal ti Jesuse,
tey lic xpixbe ta jun muc' ta saquil poc'. Ts'acal
to tey bat stic' ta ach' muquinal ti jombil ta tone,
ti mu'yuc to buch'u tey mucbile.

54 Ti jech icham ti Jesuse, ja' o xa smalel c'ac'al
ti ta xchapan sbaic yu'un ti cuxob o'ntonale.
55 Ti antsetic ti jmoj liquemic talel ti ta Galilea
schi'uc ti Jesuse, ba sq'uelic ti bu laj yich'
muquele. Ja' jech xtoc laj sq'uelic lec comel ti
bu laj yac'beic comel sbec'tal ti Jesuse.
56 C'alal isutic batel ta snaique, tey lic xcha-
panic ti aceite capal ta perfumee. C'alal jech laj
yo'ntonique, tey lic xcux yo'ntonic yu'un ti cuxob
o'ntonale jech chac c'u cha'al ta xal ti mantale.

24

Icha'cuxi ti Jesuse
(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 Sob xa ta sliquebal c'ac'al ti xemunae, ti
antsetique icha'sutic batel ta muquinal ti bu
mucul ti Jesuse. Yich'ojic batel ti perfume ti
xchapanojic xa ono'oxe. Ja' jech xtoc oy yan
antsetic tey xchi'inojic batel.
2 C'alal ic'otique, ja' to laj yilic ti balch'unbil xa
loq'uel ti muc' ta ton ti ja' smacoj ti ti' muquinale.
3 Ti antsetique tey i'ochic batel ta yut ch'en.
Pero mu'yuc xa bu tey laj stabeic sbec'tal ti
Cajvaltic Jesuse.
4 C'alal jech laj yilic ti antsetique, ochemic ta
xi'el ta jmec. Mu stac' a'yeluc c'usi ta spasic. Ja'
o tey laj yilic va'ajtic ta sts'elic cha'vo' vinic ti oy
xojobal ti sc'u'ique.
5 Tey laj snijan sbaic ta banomil yu'un ti xi'ele.
Ti viniquetique jech lic yalic:
—¿C'u cha'al li' ta xasa'ic ta muquinal ti
Buch'u cuxul xae?

6 Mu'yuc xa li' oye. Yu'un icha'cuxi xa. Vuleso
ta avo'ntonic ti jech ono'ox laj yalboxuc ti c'alal
tey to ox oy ta Galilea banomile.
7 Jech laj yal: “Ti vu'un co'ol j'elantique ba'yel
ta xi'ac'at batel ta sc'ob ti jsa'muliletique, ti ta
xisjipanic ta cruze. Pero ta yoxibal c'ac'al ta
xicha'cuxi”, ti xayutoxuque —xiic.
8 Jech ti antsetique ja' o tey ivul ta yo'ntonic ti
jech ono'ox i'albatic yu'un ti Jesuse.
9 C'alal iloq'uic batel ta muquinale, scotol ti
c'usi laj yilique, laj ya'iique tey c'ot yalbeic ya'i ta
stojol ti buluchvo' jcholc'opetique schi'uc ti yan
cristianoetic ti buch'utic tey oyique.
10 Ti antsetic ti buch'u yich'ojic batel sc'oplal
ti Jesús ta stojol ti jcholc'opetique, ja'ic ti María
Magdalenae, ti Juanae, ti María ti ja' sme' ti
Jacoboe, schi'uc ti yan antsetique.
11 Pero ti yajcholc'optaque laj snopic ti ta sjutic
ti antsetique. Jech o xal mu'yuc laj xch'unic.
12 Yan ti Pedroe iloc' batel ta anil c'alal to
muquinal. C'alal ic'ote, tey laj yil ti saquil poq'ue
ti ma'uc xa tey ti bu oy to oxe. Jech o xal elom
no'ox laj ya'i isut batel ta na.

Ti sbelal jteclum Emause
(Mr 16:12-13)

13 Ti jech c'ac'al taje, ja' o tey ta xanavic
batel cha'vo' viniquetic ti xch'unojic ti Jesuse,
ti tey ta xbatic ta jteclum Emause. Ti jteclum
Emause oy nan nopol oxib reva xil sbaic schi'uc
ti Jerusalene.
14 Ti cha'vo'ique tey ta slo'iltaic batel scotol ti
c'usi ic'ot ta pasele.

15 C'alal jech yacal ta xlo'ilajic batele, ja' o tey
inopaj ti Jesuse. Tey jmoj laj xchi'in sbaic batel
ta xanobal.
16 Manchuc mi tey schi'uquic batel, pero mac-
bil satic yo' jech mu xojtiquinic ti Buch'ue.
17 Jech ti Jesuse tey lic sjac'be ti cha'vo'ique:
—¿C'usi ti alo'ilic ti ta xavalic talel ta bee? ¿C'u
cha'al ti ta xavat avo'ntonique? —xi.
18 Jech itac'av ti june, ti ja' Cleofas sbie:
—Ti c'usi ic'ot ta pasel ta Jerusalén ti volje
chamjee, scotol cristianoetic sna'ojic. ¿Mi
vo'ot xa no'ox van atuc j'ech'elbeot ti mu'yuc
ava'binoje? —xi.
19 Jech o xal un, ti Jesuse jech lic sjac':
—¿C'usi ic'ot ta pasel? —xi.
Ti stuquique jech lic yalic:
—Ja' ti Jesús ta Nazarete, ti ja' jun j'alc'op ti
tsots xu' yu'une, ti toj lec ichanubtasvan ta sba
ta sat ti Diose, ta sba ta sat ti cristianoetic xtoque.
20 ¡C'u stu un! ti banquilal paleetique schi'uc
ti jchapanvanejetic cu'untique laj yaq'uic ta sc'ob
ti ajvalile yo' jech laj yich' milel ta cruz.
21 Ja' jpatoj xa ox co'ntoncutic yu'un, ti ja' ta
xispojotic ti vo'otic j'israelotique. Ma'uc no'ox
scotol jech taje. Oy xa ta yoxibal c'ac'al ti jech
ic'ot ta pasele.
22 Ja' jech xtoc oy jun chib antsetic ti ja'
jchi'ilcutique lisibtascutic. Yu'un laj yalic ti ay
sq'uelic ta sob ic'luman nax ta muquinale.
23 Pero mu'yuc xa la bu tey laj stabeic sbec'tal
ti Jesuse. Ja' no'ox tey laj staic ángeletic ti laj
yalic ti cuxul xae.

24 Ts'acal to jun chib jchi'ilcutic bat sq'uelic
ti muquinale. Jech s'elan laj staic jech chac
c'u cha'al laj yalic ti antsetique. Pero ti Jesuse
mu'yuc bu laj yilic —xiic.
25 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xava'ibeic smelol. Toj macal achiquinic.
Toj vocol ta xach'unic scotol ti c'usi yaloj comel
ti j'alc'opetique.
26 ¿Mi mu persauc ti ba'yel ta xich' svocol ti
Cristoe c'alal mu to ta xich' ti slequilale? —xi.
27 Jech ti Jesuse lic yalbe smelol sc'oplal stuc ti
bu ts'ibabil ta sc'op Diose. Tey lic ta slibrotac ti
Moisese. Ja' jech s'elan xcholet laj yal batel ti c'u
s'elan laj sts'iba comel ta slibroic ti j'alc'opetique.
28 C'alal ic'otic ta jteclum ti bu ta xbatic
ono'oxe, ti Jesuse jelavel xa ox ta xjelav spas sba
yilel.
29 Pero ti stuquique laj stsatsal pajtsanic. Jech
laj yalbeic:
—Coman ta jtojolcutic. Yu'un bat xa ti c'ac'ale.
Ta xa x'och ti ac'obale —xutic.
Jech o xal ti Jesuse i'och batel. Tey icom schi'uc
ti cha'vo'ique.
30 C'alal tey chotolic ta mexae, jech ti Jesuse tey
laj stsac ti pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet'
ti pane. Tey laj yac'be ti cha'vo'ique.
31 C'alal jech laj spase, ta ora no'ox ijam ti
satique. Ja' o laj yojtiquinic. Pero ti Jesuse tey
isac ch'ay ta ora.
32 Jech ti cha'vo'ique tey lic yalbe sbaic:
—C'alal yacal ta xiyalbotic talel ta be smelol ti
c'usi ts'ibabil ta sc'op Diose, ¿mi mu lajuc ca'itic
ta co'ntonic ta melel ti jun yutsile? —xiic.

33 Jech ti stuquique ta ora no'ox isutic batel
ta Jerusalén. Tey ic'otic ti bu tsobol laj staic ti
buluchvo' jchanc'opetique schi'uc ti yane.
34 C'alal jech ic'otique, ti buluchvo'
jchanc'opetique jech lic yalic:
—Ta melel, icha'cuxi ti Cajvaltique. Yu'un laj
yil ti Simone —xiic.
35 Jech ti cha'vo'ique lic yalic ec ti c'u s'elan
i'albatic ta bee, ti c'u s'elan laj yojtiquinic ti
Jesuse ti c'alal laj xet' ti pane.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti ya-jchanc'optaque
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 Ti c'alal jech yacalic ta slo'iltaele, ja' o ic'ot
sva'an sba ta o'lol ti Jesuse. Jech lic yal:
—Junuc avo'ntonic —xi.
37 Ti stuquique toj xi'el ic'otic. Yu'un xac'toicuc
no'ox ti ja' jun ch'ulelal ti laj yilique.
38 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al ta xaxi'ic? ¿C'u cha'al xana'etic
to?
39 Q'uel avilic ti jc'obe schi'uc ti cacane.
Mu'yuc yanijemun. Piquicun. Q'uelicun. Yu'un
ti jun ch'ulelale mu'yuc sbec'tal mu'yuc sbaquil
jech chac c'u cha'al ta xavilicune —xi.
40 C'alal jech laj yal taje, tey laj yac' ta ilel ti
sc'obe, ti yacane.
41 Pero ti stuquique mu to xch'unic. Yu'un
ch'ayal c'ot yo'ntonic ti jech xmuyubajique. Jech
ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi oy c'usi jutebuc jlajestic? —xi.

42 Jech o xal un, tey laj yac'beic juteb vobil choy
schi'uc juteb ajapom.
43 Ti Jesuse tey laj stsac. Laj slajes ta sba ta
satic ti yajchanc'optaque.
44 Ts'acal to jech lic yalbe:
—Ti c'usi ic'ot ta pasel ta jtojole, ja' ic'ot ta
pasel jech chac c'u cha'al laj calboxuc ti c'alal tey
to ox jchi'ucoxuque. Yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot
ta jtojol jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta mantal
yu'un ti Moisese, schi'uc ti ts'ibabil ta slibroic ti
j'alc'opetique, schi'uc ti ts'ibabil ta salmoetique
—xi.
45 Jech o xal un, tey ijambat yo'ntonic yu'un ti
Jesuse, yo' jech ta xa'ibeic smelol ti sc'op Diose.
46 Jech lic yal:
—Yu'un ja' jech ts'ibabil ta sc'op Dios ti ta
persa ta ono'ox xcham ti Cristoe. Ja' jech xtoc ta
persa ti ta ono'ox xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'ale.
47 Ja' jech xtoc ja' ta jventa ta xich' alanbel ya'i
scotol ti cristianoetique ti ac'o sjelta yo'ntonic
yo' jech ta staic perdón yu'un ti smulique. Pero
ba'yel li' ta xlic ta Jerusalene. Ja' jech ta xich'
albel batel sbejel banomil.
48 Vo'oxuc rextigooxuc ti jech ic'ot xa ta pasel
taje.
49 Pero malaic to un. Yu'un ta jtacboxuc talel
ta atojolic ti oy c'usi yaloj ono'ox ti Jtot ta xaq'ue.
Mu to xaloq'uic batel li' ta jteclum Jerusalene ja'
to ti mi laj xa avich'ic atsatsalic ti ta xlic talel ta
vinajele —xi.

Ti Jesuse muy batel ta vinajel
(Mr 16:19-20)

50 Jech o xal ti Jesuse laj yic' loq'uel ti ya-
jchanc'optac ti tey ta jteclum Jerusalene. Ibatic
ta Betania. C'alal tey xa oyique, laj stoy ti sc'obe,
laj yac'be bendición.
51 C'alal jech laj yac'be bendicione, ja' o tey laj
xch'ac sba ta stojolic. Ic'bil ibat ta vinajel.
52 Ti yajchanc'optaque c'alal laj yo'ntonic ta
yich'el ta muq'ue, xmuyubajic xa isutic batel ta
Jerusalén.
53 Scotol c'ac'al oyic ta templo. Ta xich'ic ta
muc' ti Diose. Jechuc.

cl

TI ACH' REXTOMENTO YU'UN TI JESUCRISTOE

The New Testament in the Chamula dialect of the Tzotzil language of Mexico

El Nuevo Testamento Nuestro Se Jesucristo en el tzotzil de Chamula

copyright © 1979, 1988, 2009 La Liga Bíblica

Language: Tzotzil de Chamula (Tzotzil)

Dialect: Chamula

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
dc66b2e5-d3c1-56bb-a6a9-34535eb445d3